

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No 212.

Telephone No. 544.

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ జనవరి నెల 16-వ తేది శనివారము } No. 322
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ క్రొత్తనామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨. } సంచిక ౩౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితే వేలవేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సుదభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపునొప్పులు బారడోలును, పొట్లజోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమాన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విజేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు

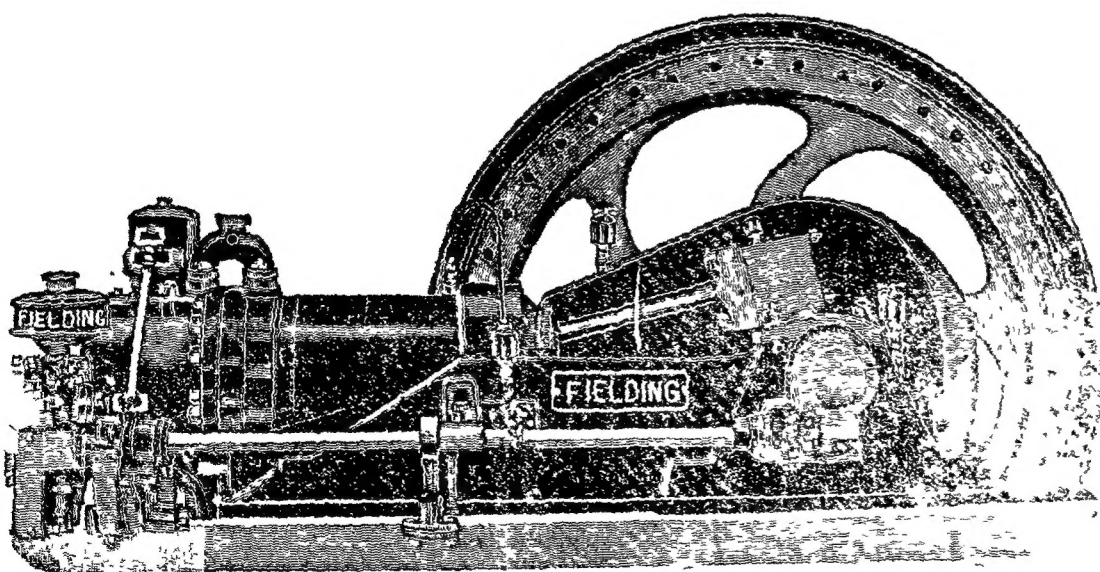
చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 వ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The safest, simplest, strongest and the most
advantageous Oil Engine with many improvements.

“ఫీల్డింగు”

వేటెంటు నేప్టిక్విక్ స్టార్లింగు శమిడిశల్ క్రాడు ఆయిలు యింజను
వేవరైజు స్ట్రుతో కాల్యవలసిన అవసరములేకుండగనే
రెండే నిమిషములలో స్టార్టుకాగలదు.

586

వీటిసామానులు చాలాబలముకలవిగా నుమంచి టెంపరు కలదిగాను నుండుటవలన చాలాకాలము
అరిగిపోకుండా పనిచేయుటలోను లోడ్లు లాగుటలోను యీ యింజనులు చాలా ప్రయోజనము చేసి వున్నవి.
క్రూడ్లు ఆయిలు ఖర్చు బహు తక్కువ. ఎటువంటిమట్టి క్రూడ్లు ఆయిలుతో నయినను ఒక
చక్కగా పనిచేయును. 52 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని పైజులు యెప్పుడున్న స్టార్టులో వుంక
బడును. ధరలు బహుసరసముగావుండును.

పోల్ వక్సెట్లు:—డి. ఎల్. శాస్త్రి, అందుకో, 12, తంబుశెట్టి వీధి, మెద్రాసు.
బ్రాంచి ఆఫీసు, కొత్త అగ్రహారం, విజయనగరం.

Rubber Baloons

పిల్లలు ఆడుకొను
అమృతాంజనం డిపోవారి

రబ్బరు బెలూన్లు

ఇవి పిల్లలు ఆడుకొనటకు చాలా వుపయోగమైనవి.
అమెరికానుండి తయారుచేసి రప్పించబడినవి. గాలిపోయినప్పుడు
పెద్దవి ఆయి పిల్లలకు చాలా ఆనందమును కలిగించును. వలు
రంగలలో గలవు. బహు కొడిగ రప్పించబడినవి. వెంటనే ఆర్డర్
లు పంపుకొనకోరుము. ఆలశ్యము ఆకాశంక మనము.
నెం. 1. పాదుగుపాటిలి పెద్దరకం డజన్ 1 కి రు 2-8-0
నెం. 2. " పద్మరకం డజన్ 1 కి " 1-8-0
నెం. 3. " చిన్నరకం డజన్ 1 కి " 1-0-0
నెం. 1. ఎల్డెరువి పెద్దరకం డజన్ 1 కి రు 2-8-0
నెం. 2. " పద్మరకం డజన్ 1 కి " 1-8-0
నెం. 3. " చిన్నరకం డజన్ 1 కి " 1-0-0

ఏకకములో నైవా రి కి ర్పు ౧-౦-౦ గాను పంపింప
వచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో

6, 7. తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు.

విద్యార్థులు కవలెను

మోటారుకారులకు వడపుటకు, ఆటకు, పాఠశాలకు
మోటారుకారులకు వడపుటకు, ఆటకు, పాఠశాలకు
ప్రాప్తమగును. ఈవిట మోటారుకారులకు వడపుటకు.

Principal
SRI RAM MOTOR SCHOOL
(Recognised by the Govt.)
The Best Equipped Motor School
in the District

1926 ఆమృతాంజనము డిపో వారి 1926

అందమైన రంగుల క్యాలండరు

శ్రీకృష్ణమూర్తి, మహాత్మాగాంధీ, రంగులపటములతో రెండురకములుగా తయారగుచున్నవి. రోజున కొక కాగితము తీసివేయు క్యాలెండరు సహా తయారైనది. ధర 1-కి 0-4-0

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0; 12-కి రూ 1-4-0; 100-కి రూ 9-12-0.

పోస్ట్ జి.ప్ర.త్యేకము.

మదరాసు - ఆమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి

తొకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం.ల నుండి శేష లోకనేవ చేయుచుండునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సంవత్సరము లక్షలకొలది ముందుములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆవరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా పైద్రులందరును నన్ను ఆవరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు)వంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారు, మనలినాడు, వారు వీరననేల సుబ్బ హనువోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తకీలములు, సకలజ్యోతులు, మాండ్లము, వీలినాతము, ప్రక్కలయ్యాడు, అకలితమందుట, మలబ్దము, తీర్థించినశేరులు, కనుకొప్పి, జలుబు, దగ్గు (కావకాక) గు, కళ్లకొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకల్టాయెంబా, క్షేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుచూపుతేలలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక సుఖమును. నలు దిక్కులవారి నన్ను గుడిచి పంపిన యోగ్యతాచక్రము జేవవలె గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన నాకు మరెవ్వరు నన్ను మరచకు.

800 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 పొట్టుభుక్తు కరు. 6 బుడ్డి వెల పొట్టుభుక్తుతో రూ. 1-కి 0. 12 బుడ్డు రూ. 2-13-0. 25 బుడ్డు రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినపత్రికాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్చాత్య వైద్యులు మెంకటాచల వండితులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యుల మైనారు.

నూతనదుకాణము

2283

నివాసమును గమనింపుడు 287 ఎస్.ప్లనేడు

అన్ని జాగాలనుండి వస్తువస్తువులు వస్త్రాలు, ప్లావలులు, సర్దులు, పొట్టులు, టన్నులు, స్వదేశీ చెక్కలు, బరీసులు, తయారైన వస్తులు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ప్లాను రెడీమేడ్ వస్తు 1 కి ధర రూ 4-4-0

K. S. Muthiah & Co., 287 Esplanade, M A D R A S

"హోమ్ మాస్టర్స్ వాయిస్" గ్రామఫోనులు

ధర రూ 75 అంతకు హెచ్చుధరలలో గలవు. తెలుగు, అరవము, సంస్కృతము, కన్నడము, హిందూస్తాని మొదలగు భాషలలోను, ఇతరభాషలలోను రికార్డులు ఎప్పుడును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.

Homer & Co,

175 Broadway, Madras.

2885

శ్రీకృష్ణావతార తత్త్వము

సకలపుణ్యములనుండియు, మహాభారత పాతకముల నడియు శ్రీకృష్ణావతార సర్వహిందీ వరుసగా నులభించు వచనరూపమున నిర్మితమయినది. సకల సంశయముల తొలగింపులకు అందుకు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. విశేషముగ గలతత్వల సంగ్రహములు లభింపబడును. పాగాయమున కనుగుణించి ప్రాచీనముల గ్రంథములకు పొందుపలుపబడును. శ్రీకృష్ణావతారము సమగ్రముగా వ్రాయబడి యీ ప్రపంచము. భక్తికృష్ణావతారముల డెబ్బది కిది కల్పవృక్షము. మతభేదము లేనదియును జనిమి సమూలము నొకటగా జేసెదము. ఇతర భేదములను దొలగింపవు. ఇట్టి యొక్క గ్రంథము చక్కగా వ్రాయబడి యిది పుస్తకము చక్కపగాకయుండ వై. వి. మొదలగు మహాకవిలొకసారి 1-8-0 లకు వి. పి. గా చూడవచ్చును. 12-0-0 లు చదువయింపువారికి యొక్క పాముని ప్రకటించబడును, 8 సంపుటములకు దక్కవగాను. 1-0-0 అక్షయ్యులతో జంపదారులకు తమ సమృద్ధి లభింపవలెను. ఈసత్కార్యము నాంధ్రదేశీయులకు సజ్జనులు నాచేతయింది కృత్యములు గావలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

నా స్వీయద్రావూయము ముద్రితమై సిద్ధముగనున్నది. 3 సంపుటములు ధర రూ 12-0-0.

వి. పి. ప్యారింగ్ డి.బి. ప్రత్యేకము.

(1223)

మొదటి భాగము, ఆంధ్రప్రదేశ్, మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

"అక్కవెంకికి తప్పక రావలయును"

[యచ్. జి. ఆచార్యగారు]

అది శేషవికారము. ఎంతయు కడుతీరముగనున్నది. తా దురొడ్డతై పాదమిడినంతనే ముద్రనుడున్నది. పట్టామందు నాకున్న కొలదిమంది మిత్రులును వారివారిగృహములకు బోయిరి. నాకుమాత్రము యింటి కేగిచచ్చుటకు యిష్టము లేనందున పట్టణముందే యుంటిని.

ఒంటరిగ దినముల గడపుట చాలకష్టముగ నుండెను. సాయంత్ర మారుగంటలైనను గాని మార్కెట్కు తగ్గకయుండెను. తగ్గినను యేమిచేయుట? మిత్రుడొక్కడేయును లేకుండ బయటకు పికారునకుగాని విశోదముల జూచుటకుగాని పోవుట యెన్నా కిక్కుములేదు. దినమంతయు నోంటరిగ నాగియిందే పడకకుర్చిమీద కూర్చుండి యేదియో చదువుచునో లేక వ్రాయుచునో లేక నిద్రింపవలెననో కాలము గడపుచుండెడిది.

మాయమ్మ తాతగారియింటికి వెళ్లిన ఆరునెలల నుండియు నే నోంటరిగనే యుంటిని. మొదట హోటలునందు భోజనముచేయ ప్రవేశించితినిగాని యిరువదిరూపాయలొక్కప్రాణి భోజనమునకే హోటలువాని కిచ్చుటయు లేనదని యని నాకు తోచెను. కాన నొక బీదబాలుని కేరదీసి వానిచే వంటజేయించుచుండెడివాడను. ఇరువది రూపాయలలో యిద్దరమును హాయిగ కాలము గడపుచుండెడివారము.

శేనున్నగది మాడవయంతెరుసనున్నది. దానిప్రక్కనున్నది రెండంతస్తులమేడ. అందు రామారావు గారను వైద్యులు నివసిం చుచుండిరి. నే నీ గది యందు ఆరునెలల నుండి వివసింపుచుండినను రెండుమాడుమారులకన్న నెక్కు దాయనలో మాటలాడియుండలేదు. ఆతని కొవడనితో నొమారు కాబోలు నాటకకాలము దేదియో పాత్రవిషయకై ప్రసంగించియుంటిని. రామారావుగారికి సుశీల యననొకబాకయను సుదర్శనుడను నొకబాలుడును కూడ కలరు. ఈ యిద్దరు బిడ్డలును అల్లరిచేయకుండ నన్ను ఘడియ యొక్కటిదే నియు నుండవని నాయుద్దేశము. ఆపిల్లల నొక్కరేనియు మంలింపినట్లు నేనెన్నడును వినియెరుగను. దానిబట్టి యాపిల్ల లల్ల చేయుటయన తల్లిదండ్రుల కిష్టమని నే ననుకొంటిని.

నా దాదివారము. సాయంత్రసమయము. "స్వరాజు వారులు. శాసనసభాప్రవేశము" అను వ్యాసమును వ్రాయుచుంటిని. సగము వ్యాసము పూరియాయెను. కర్రమెట్ల నెక్కుమన్నకట్టలును చెబ్బలాడుచుండిన రెండు బాల్యకంఠములు వివవచ్చెను. నా యలోచనాప్రవాహమున కొక్క మారుగ సడుగట్లు జేయబడినట్లాయెను. నా యుద్దేశము లన్నియు భగ్గునుయ్యెనని యనుకొంటిని. నా కెంతయో కోపమును వికుగును జనించెను.

కలమును బల్లపై బారవైచితిని. శ్రీ లిందురనుతలంక తో వచ్చినదగ్గరనుండియు లేరవని యాత్రక్క గవాక్షము నొక్కమారుగ కోపముగ నాసమయమున దెరచితిని. వెంటనే నాకు తెలివి వచ్చెను. శ్రీలిందురనుమాట జ్ఞాపకమువచ్చెను. ఒక్కమారు గవాక్షమునుండి చూచితిని. దాబాపై సుశీల సుదర్శనులు ఒకరితో నొకరు చెబ్బలాడుకొనచుండిరి. అట్లుశ్రీ లెవ్వరును కానబడలేదు. నాకోపమంతయు చల్లాయెను. సగము పూరియైనవ్యాసము సంగతి మరచి పోయితిని. ఆపసిబిడ్డల చెబ్బలాటలు నాకానవము గలుపుచుండెను. తుద క్షణము నెక్కుసరో మార మని నిలచితిని.

ఇంక నీ సుశీలానుదర్శనములకు జరుగుచున్న సంగ్రామమునకు కారణ మేమియో తెలియునా? చెప్పిన మీదట నవ్వెదను. ఈసంగ్రామమున కంతకును కారణము సగము చీకిన ముమిడిపండు. సుదర్శనుడు దానిని పొస్తమన బట్టియుండెను. సుశీల దానికై యొగబ్రాకుచుండెను.

తుద కా వండు యిరువురకును దక్కకుండ కేటవించుచుండి క్రింద బడిపోయెను. ఇరువురును చేతులున్న లేలువు కడ నిలిచి యేడ్చుచుండిరి. వారల జూచిన నాకు జాలి గతెగెను. మాయమ్మ మాతోటలోపండిన ముమిడిపండ్లను నాలుగుదినముల క్రిందనే పంపెను. నాకాసమయమున ఆపండ్లవిషయము జ్ఞాపకము వచ్చెను. వెంటనే రెండు పండ్లండు కొని నచ్చి యొక దానిని ఆపిల్లల కొకించుక రూరముగ వివరించి. దానినందఱును ట్లకై యిరువురును పరుగిడిరి. దురా త ద్వారముగతన గండవ దాని వివరించి. ఆసమయమునకే యెక్కురోయ్యయ్యుండె ద్వార

మును దాటివచ్చెను. నేనువిసరిన పం దామెకు గట్టిగతిగలను. ఫలమాచూర్యమైది కాదు. దానికీదోడు నే నెక్కువశక్తి నుపయోగించి విసరితిరి. పాపమాతా కాఫలము గట్టిగ తగిలెను.

నానైపుణ కామె యొక్కమారుగ తిరిగెను. రెప్పపాటుకాలములో రక్తవిహీనమైన నానవము నామె గాంచెను. ఆమె నాపాపము ప్రకము ఒకమారు నేనును చూచితిని. ఆమె వదనమండల మమితముగ బాధను నూచించుచుండెను. బాధ కోర్కెచాలి యానుకుమారి మోమిండుక చిట్టిండుకొని "చాల బాగుగ నే యున్నది! పిల్లలతో నాడుటయా యిది?" యని చురచుట జూచి మెల్లదిగి బడోపియెను.

చుట్టకుండ దూరమున నేల నాకేరీసంధు కంపము జనించెను. ఒక్కమారుగ నా గూతుమును బాధించి క్రిందనున్న చాపమీద గ్రాతిరి. ఎంతపనియాయెను! దావ్యు రామారావుగారి లేక ఆయన శ్రేష్ఠపుత్రుడో నన్ను మాపించుటకు తప్పక వత్తురని నాకుభయముకలిగెను. ఇన్ని నాశనముగ నామెనును తెరువని నే నేల నేడుదాని తెరువలయును? తెరచి యూరుకొని యుండుక అయ్యరిపిల్లల నై పాపలముల నేల విసరవలయును? విసరవలయుననే ఆయనతి రానే? వచ్చినను అది ఆమెకేయేల తగుల.లయును? ఇంతకును నాడు నాగ్రహచారము బాగుగ లేదని యనుకొంటిని.

నియమముల యుగములవలె ఆనయమున కానబడుచుండెను. ఎవ్వరో వేగముగ మెల్లకెక్కి నాగడిలోనికి వచ్చునట్లు వింతకబ్బు చెపులకు వినవచ్చుచుండెను. ఆకబ్బును వినబడిన కొలది నావృతయనుండలి భయమపరిహిత మగుచుండెను. ఏమున్నది! నేటితో నాగారవ మంతయు పోనున్నదిగదా! అని నా తలంపు.

పదునెడ నియమము లెట్లులో గడచినవి. నేననుకొని నట్లు—నేను చేసిన పనికి—మాపించువా రెవ్వరునెరా లేదు. బ్రతికితిరి భగవంతుడా యనుకొంటిని.

ఆయురతీలలము యెంతటి బాధబడుచున్నదోగదా యను చింతమాత్రము నాకుండెను.

మరుసటియందుకు యెనిమిది గంటలవేళకు నేను నా గదినుండి భాండాగారమున కేగ బయటికివచ్చితిని. రామారావుగారి గృహమువద్ద నొకమోటారు నిలచియుండెను. అందుండి మువ్వరు దిగిరి. ఆమువ్వరిలోనను దావ్యు రామారావుగారి కడు. రెండవయాతడు క్రొత్తగ యామధ్యనే ప్రక్కపీఠి యుండే నైర్దళకాల నొకదానిని స్థాపించిన యొకయువకుడు. మా డచది నడిమివయసునుండి. ఈయన నే నెరుగను. మువ్వరులలోనికేగిరి. దావ్యు యింటికి దావ్యు వచ్చుటను జూచి వాకను మానము గలిగెను. ఆసమయమున బయటికి సుదర్శనుడు వచ్చెను. ఈ బాలునివలన సంగతుల నెరుగగోరి పిలిచితిని.

సుదర్శనుడు గంతుకువచ్చెను. "సుదర్శనా! సంగతు లేమి?" అని యడిగితిరి.

నవ్వుచు అబాలుడు "సంగతులేమిటి?" అని యనెను. ఏమియునుగలవను నాకు తోచుచుండెను. "నీకే వస్త్రపునం దెక్కుదు యిప్పుడు?" అనియడిగితిని.

"గారిలో యెక్కడనకి కావలయును"

"ఏకోష్ఠి నా?—విమానమా?"

"బ్రాను"

బాలుని కోరిక వినిననాకు నవ్వువచ్చెను.

"నాగడిలో చాల యాటవిమానము లున్నవి. నీయిప్పు మువచ్చినవాటిని తీసికొనవచ్చును. నాతో వచ్చెదవా" అని యంటిరి.

"నేను రాను. మాయక్కయ్య కొట్టిను"

కలవంటయింటి కడనున్న ఆమె నిన్ను చూడదుంజు" అని మరల నంటిని.

"అక్క చాచిడిలోననే యున్నది. ఆమెకు తల నొపి యొక్కవగనన్నది. ఆమె తగర కూర్చుండవలయును" అనియనుచు నాబాలుడు లోనికి బారిపోయెను.

నాగమ మెక్కుచున్నాను. నేనొకచివ పొరపాటువలననే యింతయు సంభవించినది. చూడబడిననులైనమీద మరల నానూతన వైగము ర మాతాపుగారి యింటికి వచ్చెను. ఇందు నల నా నాయువతికి జ్వరము యెక్కువాయెనని యనుకొంటిని. తరుచు స్వగృహమున నేవియేని జ్వరములవచ్చిన యిరవైవర్షల సహాయముతో చికిత్సకేయుట సహజము. అందులవచ్చే యీనూతన వైపు డిన్నిమారులు వచ్చుచున్నాడని నిర్ధారణ గావించుకొంటిని.

తిన్నగ గదిలోనికిని నావలనగదా యంతయువర్షముగాయవది కాసన్నమగుటయుని యనుకొనుచు కారణము

ఇది చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. వల ఎవరూ నాలుగు రోజుల వైద్యుల యాహారము తిరియే వెలిగి. ఆహారము చిన్నపిల్లల కేజాలమును లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నాడు. గ్లాజింగ్ ఆహారమును తిని వెలిగిన పిల్లలంగ రను చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండును. ఏమి కారణము? డిడ్డు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటక కాలంకర్తవు లన్నియు నీ ఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమున గలెగింపదు దీనిని తినిన పిల్లకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, కడుపు నొప్పి, గుండ్రములు రావు. మామూలు పాలలైన నట్టివ్యాధులకు డిడ్డు పా లగుచున్నాడు. దావ్యుల నడుగుడు.

ఇంటి "THE VITAMIN MILK FOOD" స్వయం రాజగారి శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము రాజగారి ఆచరణను చిక్కిన పిల్లలకు బలమునిచ్చును. బడసినది. (2)

గ్లాజింగ్ నాలుగురాజకుటుంబముల పిల్లలు విక్రీతి జయప్రదముగా పెంచబడిరి. తామగా సరఫరాచేయువాడు ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్వోరేలు చేయబడినవి.) కపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 1931

లేకుండ గవాక్షమును దెరచితిని. ఆరేచీటి సమయమున నట నొకయువతి కానుపించెను. ఆమె ముసుగు దాచియుండెను. చాలకుష్మించి కూడయుండెను ఈమెయేతయువతియని జోట జోట కన్నీరు గార్చితిరి. ఒక్కమారుగా నామె నానైపుణకు తిరిగెను. నామెను చూడలేదు కన్నీటి తెరల ద్వల వచ్చియుండెను. నన్నామె రెండుమాడు నిమిషముల వ రకుకు చూచియుండును.

కనుల దుడువకొని నన్నామె గాంచుటను గమనించితిరి శ్రీయెదురు నిలచియుండుట భాష్యముకాదని నేనట నుండి వెనుకకు వెళ్ళిపోయితిరి. గవాక్షమును మూసివైచితిని.

నావలనగదా ఆ యువతి యంతటి కుస్మితికి వచ్చినది! ఇంక నామె బ్రతుకేమోయన భయము నాకు కలిగెను.

ఒకనాటి సాయంకాలము సమద్ర తీరమున జరుగు నుప న్యాసమును తినుటకై బయలుదేరితిరి. రామారావుగారి యింట చువ్చయువతియొక్కదుస్థితిగూర్చియంతోచింపకొనుచునెమ్మదిగ ముందుక కడుగు లిడుమంటిని. ఇంతలో నొక మోటారు నావూదకు వచ్చుచుండెను. దానింకాంచి ద్రయివరునుతిట్టకలయు నని కోవముతో వైకి చూచితిరి. ఆ బండికి నడవుచున్నది దావ్యు రామారావుగారు. చేతులు కడించి నమస్కరించితిని.

"ఏక్కడకు బయలుదేరినారు అని రామారావుగారు ప్రశ్నించిరి.

"సముద్రపుటోడ్డున మీటింపు అచ్చటికి వెళ్ళుచున్నాను."

"మావంటి నిర్భాగ్యు లెవ్వరు నుండరా! ఒంటి గంటకు బయలుదేరిన వాడను, యిప్పటి క్లిం కేరలేకన్నాను. నాకును రావలయునని యున్నాడికాని మావంటికి కేసు లింకనురెండున్నవి." అని మోటారుకు నడవుచు వెళ్ళిపోయెను.

ఇంక నీ యారానండిన వా యొకవివరమునైదులెనిమిది గంటల వినవలసియుండుననియే యె గ్రామ పంచకాల ముగింపు నిశ్చయించి బయలుదేరితిరి.

ఆ గ్రామమును నివసించిన నాకాయంతి మాట మె రపువచ్చునదా? లేదు. ఆమె నాకళ్ళులకు గట్టిపట్టగ పడుచుండెడిది. పదునైనదము లెట్లులో గడపి పదునారవనాడు తిరిగి పట్టాము చేరితిని.

3

బండివచ్చి నాగడియొద్ద యేడవరి యాగెను. దిగి దావ్యుగారి యింటివైపు చూచితిని. వారియింటియెదుట రోడ్డు భక్తి తిని పొడనేసిన విస్తరాకులు గుట్టుగాపడియుండెను.

వీధి కుక్కలరచుచుండెను. గుమ్మమున కొకిండుక ప్రక్కగ కొంతమంది విచ్చగాండ్రు భోజనమునకై వేచియుండిరి.

దీనినంతటిగి గాంచి నేను ప్రసాదభూతుడ వైతిని.

బండినాడు దావ్యుగారి యిల్లుచూపుచు సామానల నందుంచునెవరా! యని యడిగెను. నాగడిమెట్లుచు వానికి చేతితో చూపి అటనే నిలచితిని.

ఇంతలో సుదర్శనుడు పరుగుపరుగున వచ్చి నా చేయి బట్టుకొని "నీకోరవ అన్నయ్య! నేను, మానాయనగాయ యెన్నిమోమారులు వచ్చితిమి. నీ వెక్కడకు వెళ్ళినావు? ఇంకను పరవాలేదు చిన్న అక్కయ్య మిరాయి— వంగు అన్నయ్య చాల యున్నవని చెప్పివది. నీవు రా!"

"ఏ అక్క చెప్పినది?" అని నేనడిగితిరి.

"తేయదా! నీవగ్గర యింకను చాల మువిడిపగ్గున్నవని చెప్పిన కమలఅక్క."

నే నెందుకు వచ్చుట? అని మరల ప్రశ్నించితిని. "మాసకోజనీ అక్కపెండ్లి."

ఈ వివాహవిషయము వివరంతనే నా కున్న విచారముల యొ నొకమారుగ పటాపంక లాయెను. తరువాత నాబాలుక నేనే ప్రశ్నించి దావ్యు ఆత్మకీమరీతలరు సరళ, సహోదరి, కనుల విచ్చి నయన, అండ సరళ వింతువనియు, ఆమెకే అక్కయ్య అక్క నన్నదియు, సహోజనీ ఆచూకనవైట్ల కిచ్చి వివాహము జేసెననియు, నేను విసరిన ఫలమువలన దెబ్బ లెసిన యువక కమల యనియు తెలిసికొంటిరి.

ఇంతలో రామారావుగారి శ్రేష్ఠపుత్రుడు కొంతపు బయలు కేవలమోపనిమీద వచ్చి నన్ను చూచి నవ్వుచు "రామారావుగారి మోటారు వచ్చితిని. మీరులేను. రండి! యిల్లు బాటింబి యిటనిలచెదరే?" అనియనుచు చేయిబట్టు లోనికి పిలిచి, ఇరువురము నేడమీద కేళిమి. అక్క కర్మి ను మోటింబిటిరి. కొంతపు "మీలో ఏని సుదర్శనుని పిలిచితిమి వచ్చియున్నాడు. సలహాలులు తీసికొనిరమ్మ" అని యని, తిరువాత నానైపుణకు తిరిగి "ఇప్పుడే వచ్చెదను. క్రింద కొంచెము పనియున్నది. మీరు ఫలహారము చేయుచుండును. మీన్నే పిలు డెనుగో వచ్చుచున్నాడు" అని చెప్పి శివరావు వెవలిపోయెను.

గుదర్శనుడు వచ్చి ప్రక్కను కూర్చుండెను. బాలుడూర కుండువాడుకాదు. "అక్క! ఇంకను రావేమి?" అని శ్రేష్ఠు వేసెను.

M. DRAS.

THE BRITISH TRADING Co., P. B. No. 1223, G. P. O. MADRAS.

క్రొధననామ సంవత్సరం మాఖమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨, శనివారము

'వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద'

[మిత్రింటి నరసింహమూర్తి (కవితానికేతనము)]

పత్రముల రాల్చి శిశిరంబు బాగుజెరువ
ముదిమి విదళించి వృక్షముల్ మొలక లెత్తు
భూమిజలముల చీల్చుచు పూష్ణుడేద
పులకరించి లతలు మొగ్గ పొదుగుచుండు
జలములో మొలలోతుగా ములిగినవరి
పవను డాడింప కన్నులుపండ నవ్వు
దుర్గి నంబుగ మేఘుండు తోయ ముడుప
ద్రవ్యతీకాంతయు ద్రవించి పక్కునవ్వు
కష్టములుగల్గమాత్రాన కన్నుగార
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 1
వర్షమున కన్నియుతువులు వరలకున్నె?
తరణి దక్షిణమున కేగి మరలకున్నె?
కడలి నిదురించుప్రభువు మేల్గొంచకున్నె?
కష్టములవెంట సుఖములు గలుగకున్నె?
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 2
చీమమొదలు బ్రహ్మవరకు వృష్టిచేసి
దేవు డందు చెడ్డకెటుల తావుగలదు?
మంచిచెడ్డలభావన మనసు చెరచు
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 3
భావికాలపుతలపులు భావమెత్త
కడచుకాలంబు వృరియింప నొడలు పొంగ
భావి భూతార్థములు నేటి బాధలుడుప
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 4
చిగురుటాకులనందుల వగపులాడి
కోకిలధ్వని నవరించుకొనుచు నుండ
కడుపునిండించి శుకములు నొడలునివురు
కొంచు నరసింబులాడుచు కొమ్మ లెక్కి
త్వప్తిసగిన దేవుని కీర్తి బాడ
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 5
గౌతమీతరంగము లాడు కలరవమున
వడిసెల నొకప్రక్క నునిచి యొడలు మరచి
ఘోషించిన బాలుడు వేణు వానుచుండ
గానమాధురీలోలత గడవల సలి
లంబుకొనిపోవు కులనారి యైహికపరి
తాపము కడవభారంపుతలపు మరచి
నిమున మానందమయు జేరి నిలచియుండ
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 6
లేనిపోనికోర్కెల మదిలోన బూని
పొందలేక వికలతను కుండకుండ
బాధ్యతనహించు పరమేశు పాలనుండి
చింతలేనట్టి మనమున చిరుతనన్వి
భరతమోదమందుచు కాల మరుగనిక
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 7
హృదయవిమలకమలమందు మృదుపదములు
నిలిపి కోమలగాత్రము తలుకుదేర

గ్రంథవిమర్శనము

పూలదండ భాగం.

[పండిత శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు]

(ప్రబుద్ధాంధ్రసంపాదకులు) కలాభివర్ధనీపరిషత్తు,
ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి. మొ.రా. ౧౨-౨.

ఆదిమండియ కైతిక, చారిత్రక, జాతీయ, సాంఘిక జీవితములను వివరించుకథలు మానవవికాస విజ్ఞానములయొక్క అభివృద్ధికి దోడ్పడుచుండు తెల్ల రకు విదితమే. కాలము కడచు కొలది నాంధ్రదాయ ము లలో మా గ్ని కలుగుచుండును కాన నూతన సంప్రదాయవిలసిత్వము లగు సంకేతములను పొందికగా గూర్చి యాయాకాలపువారికి రుచిపుట్టు నట్లు చిన్నికథల నల్లుటయే కథకునికి గలనేర్పు. అట్టికథలు సర్వజనసమాదరణప్రాత్రము లగును. వాని మూలమున మానవసౌఖ్యములయందొకగొప్పమార్పును గలుగును. ఈ పూలదండలోనికథ లట్టి యుత్కృష్ట గుణము గలవియే.

ఈభాగమున నిరువదికథలు గలవు. అవి ఇదివఱకే భిన్నపత్రికలందు ముద్రితమైనవికాన వానియందలి సారస్య మాంధ్రలోకమునకుఁ గ్రొత్తగాదు. వానిలోఁ గొన్ని సాంఘికదురాచారముల నుద్ఘాటించుచు ఉన్నత మగు మార్పు లావశ్యకములని బోధించుచున్నవి. కొన్ని ప్రణయమాహాత్మ్యమును జూటచున్నవి. కొన్ని విధవావివాహారజస్యలనంతరివివాహావశ్యకతను వివరించుచున్నవి. కొన్ని సేవయొక్క కష్టములను, స్వాతంత్ర్యముయొక్క సుఖములను ఉద్ఘాటించుచున్నవి. కొన్ని సాంసారికజీవితములందలి సుఖదుఃఖములను జుచుచున్నవి. కథలన్నియు స్వతంత్రరచనములే. కథావస్తువు, సన్నివేశము అన్నిటియందును ఒప్పియున్నది. పాత్రపరిపాకము సమచిత్రీకరింపఁబడినది. అపావశ్యకప్రసంగ మెందును అంతగా గానరాదు. వాడుకమాటయందు రచింపఁబడిన పాటచే కథలమధ్యము ద్విగుణీకృతమైనది. అన్నియు యథాధునికా నాంధ్రలోకమున కుపకరించునవియే.

శ్రీకాష్ఠిగారి కథకాగ్రణిత్యమున, సంఘ సంస్కరణాభిలాషయు నీకథలయందుఁ బ్రత్యేక మగుచున్నది. ఈసంస్కరణాభిలాష పాతకజన హృదయసీమలఁ గూడ నెలకొనియుండునని వీనివలని ప్రయోజన మనల్ప మని చెప్పకతప్పదు.

మున్ముందును కాష్ఠిగారికలము ఇట్టికథలను జిత్రించుటయందు మొక్కినవకండునుగాక!

భూనభోంతరాళములెంతో పొంగుచుండ
మోదనిస్తులరాగము నూదు చుండు?
దేవి నిన్నెపు డాశీర్వ దింపుచుండ
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 8
వేదవేద్యుండు స్వర్గాన వేణువూదు
స్వర్గదీపవనంబులు జగతివీచు
కన్నువిప్పుక దినరాజు గాచుచుండు
కుసుమము విడచి కొమ్మవై కులుకుచుండు
అడుకొంచు తుమ్మెద విందు లారగించు
మేత కేగిన పక్షులు మేలుగూయు
పూటకూలిచే పొట్టను బోసికొనెడి
కూలివాడును తృప్తిచే కేలిగొట్టు
ప్రజల కెప్పుడు పండువుల్ ప్రబలుచుండు
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 9

తైత్తిరీయ స్మార్తబ్రాహ్మణ

నిత్యకర్మాప్తకము

[బ్రహ్మశ్రీ కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు]

బృందావనము, 82 పూనపల్లి హైరోడ్డు, కీల్వాకము, చెన్నపురి.

వీరిప్పుడు క్రొత్తగా ముద్రవహించిన తాము ముద్రించిన 'నిత్యకర్మాప్తక' మనుగ్రంథమును ఆచారముతో నొసఁగగా నందుకొని యీగ్రంథమునుగూర్చి నాయానందము నించుక యీక్రిందివిధమున వెల్లడించుచున్నాను.

ఇప్పటి కేనుబడియేండ్లక్రిందు శ్రీ చిదానంద సరస్వతీస్వామివారని శాశ్వతసామమందిన బ్రహ్మశ్రీ సందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితులగారు ఆంధ్రద్విజులందు శిశిలమగుచున్న వైదికధర్మమును సంరక్షించి ప్రబలజేయుట ప్రఖ్యాతమేకదా! వారాకాలమున గుప్తములుగానున్న శ్రౌతస్మార్తగ్రంథములఁ గొన్నింటిని జక్కగా, బరిశోధించి నిర్దుష్టపటిచి శిష్యులమూలమున ముద్రింపించి ప్రకటింపఁజేసిరి. వారు ప్రకటింపఁజేసిన స్మార్తానుక్రమణికకుఁ దెల్లదేశమున మంచిగౌరవము గలదు.

వారి శిష్యులరంపరలోనివారగు శ్రీమార్కండేయ శర్మగారు, ఇటీవల మరల నట్టిగ్రంథములను విక్రీలీజాగ రూకతోఁ బరిశోధించి ఆంధ్రదేశాతాత్వర్య ప్రయోగవివరణాదులతో ముద్రించి ప్రకటించుచు వైదికర్మాచరణప్రాయశులగు నాంధ్రద్విజులకు నత్యంతము నుపకారము చేయుచున్నారు. వీరు మంచి విద్వాంసులగుట చేతను విక్రీలీ శ్రద్ధతో జక్కగా గ్రంథపరిశోధనమునె అపి ప్రకటించుటచేతను వీరిగ్రంథములు ప్రామాణికములయి ప్రాజ్ఞులచే నాదృతమై ప్రఖ్యాతి కెక్కుచున్నవి.

ప్రస్తుతముయిన "తైత్తిరీయ స్మార్తబ్రాహ్మణ నిత్యకర్మాప్తకము" అవిరకాలముననే మూడుముద్రాములఁ బడసిన దముటచేతనే దీనికాంధ్రదేశమునఁగల సమాచార మెఱుకపడుచున్నది. పలువురు ద్విజు లీగ్రంథమును బారాయణము చేయుచుండుట నే నెఱుంగుచును.

నిత్యకర్మలయిన స్నానసంహారముల యనుష్ఠానప్రకార మియ న్నష్టముగాఁ దెలుపఁబడినది. ఉపాధ్యోత ప్రకరణము, స్నానప్రకరణము, సంహారసంప్రకరణము, హోమప్రకరణము, బ్రహ్మయజ్ఞప్రకరణము, దేవతార్చనప్రకరణము, నిత్యవైశ్యవేదప్రకరణము, ప్రత్యేకప్రకరణము, అతిశిభోజనప్రకరణము, అని యీగ్రంథ మెని మిదిప్రకరణములుగా విభక్తమైనది. అటువదిపులలో వైదికకర్మాచరణావశ్యకతను, దత్వ్యరూపమును దెలుపు పీఠిక గొప్పది గలదు. విశ్వావ్యాభాష్యము ననుసరించి మంత్రములక న్నింటికిని తెల్లుటిక గ్రంథాంతమున ననుబంధముగాఁ జేర్చబడినది; గ్రంథమున వెక్కడికక్కడ ప్రయోగవివరణములు విస్తృతముగాఁ దెలుగున న్నామఁ బడినవి. పెక్కుచోట్ల ధర్మకాస్త్రపరిష్కారములు దెలుపఁబడినవి. సంస్కృతభాషాజ్ఞానము లేనివారుకూడ నీగ్రంథమును, సుస్పష్టముగా, నిర్దుష్టముగా నాచూకర్మల నాచరింపఁ గల్గుదురు. వైదికకర్మాచరణ మందాదరము గలవారు, బ్రాహ్మణులు, శ్రుత్రియులు, వైశ్యులు- నీగ్రంథమును దగ్గఱమంచుకొనఁ దగుదురు. ధ్యానశ్లోకానుసారము చిత్రంపఁబడిన గాయత్రీ త్రినర్ణ చిత్రము ఈగ్రంథమున కొకవింత శోభను గూర్చుచున్నది. సాధారణమైండు 2-8-0 మేలు 8-0-0. వే. ప్ర.

జీవయాత్ర *

[శ్రీమతి కాంచనమ్మ కనకాంబా ప్రతిము]

జీవయాత్ర యొక యువార్యగ్రంథము. ఆంధ్రవాఙ్మయమునకొక యితరవాఙ్మయములందును నిట్టి పరిపూర్ణప్రతిములైన కృతు లపురూపములు. పిపిలికాదిబ్రహ్మపర్యంతము గల జీవజాలము లనవరతిము జీవయాత్రను జేయమన్న జీవయాత్రా పరమార్థము పండితోత్తములకు సయితము పరిమళమాస్యము గను న్నది ఈ పరమరహస్యమును విస్పష్టముచేయుటకు వేదములును, వేదాంతములును, పురాణేతిహాసములును, కావ్యములును, శాస్త్రములును, పాటలును, పద్యములును, శ్లోకులు ననంతములు వెలయుచున్నవి. విశ్వకుంతయును నీ తత్త్వజోధమును జేయుటకు వినియోగపడుచున్న జీవయాత్రారహస్య మగమ్య గోచరంబగున్నది. ప్రకృతి యంతయును నీ పరమార్థమును బోధించుచున్నది. పంచభూతములును పరమేశ్వరితత్త్వమును బోధించుచున్నవి శ్రీకృష్ణభగవానులు గీతాశాస్త్రమునం దివిషయమును విస్పష్టము చేసి యున్నారు

“శ్లో. మనుష్యాణాం సూత్రేషు కల్పి త్యతి సిద్ధయే యతః తామపి సిద్ధానాం కల్పి త్యానే తత్త్వతః”

వేయింటి కొరై నను జీవితపరమార్థమును గనుగొనుటకు ప్రయత్నముచేయు. ప్రయత్నము చేసినవారియందైనను పరమార్థ మెవరికొకాని బోధపడదు. పరమార్థమును గొనుటకు భౌతికచేడివారదుగనున్నారు బోధపడదు. పరమార్థమును గొనుటకు సామర్థ్యముగలవారగు కల్పితము నున్నారు జీవయాత్రను కీలకమైన పరమార్థమును మనోహరమైన కావ్యరూపమున జీవయాత్రయందు సుస్వక్రమచేసి శ్రీమతి కాంచనమ్మ కనకాంబగారు కృతార్థురాలు శ్రీమతి కనకమ్మగారిచేత లాంఛనవాఙ్మయమునకు చిరపరిచితులు. కనకమ్మ, బుద్ధచరిత్రము, జీవయాత్ర కనకమ్మగారి పాండిత్యమునకును విజ్ఞానమునకును నిదర్శనములు. స్వర్ణరూపాధనము, స్వభావాభ్యుదయము, స్వయంకృషి మానవాభ్యుదయము నకు వినియోగపడగల విధమును, కర్మానుభవవలంఘనీయమైనను, శీవయాత్రను సార్థకము చేయగల విధమును కనకమ్మగారి జీవితము విశేషముచేయుచున్నది. మానవులకు తమకుగల యవకాశములను వినియోగించుట సుఖసాధనముగాని లేనిదానికి పరితేసిండుట సుఖసాధనముగాదు. భాగ్యభోగ్యములు, దానాపుత్రాదులు, విద్యాపాండిత్యములు, సురుచిరాంగములు, రాజ్యయోగములు పురుషార్థసిద్ధికి వినియోగపడనపుడు నిరర్థకములై గాక పరమార్థదాయకములు. గారిద్రవ్యదుఃఖములు, సంసారభిక్షులు జీవయాత్రను గడుపుటకు వినియోగపడినపుడు సాధన కనకమ్మగారు తమకు బాల్యమునందే సంపాద్యమైన దుఃఖమును శ్రమగను స్వీకరించి జీవయాత్రను శుభప్రయచేయగల విధమును స్వానుభవఫలమైన జీవయాత్రయందు ప్రకటించి పండితులును పామరులును జీవయాత్రను చేయవలసిన విధమును కరతలామలకము చేసి ధన్యవాదములకు పాత్రతమ బడసినవిధమును జీవయాత్రవిమర్శనము విశేషము చేయుచున్నది.

కథాంశము

బ్రహ్మతనసతి కారద తనశిరంబున ధరించిన జీవమణి యందు తన ప్రతిబింబమును సందిగించి భ్రమపడుటను జూచి హంస నవ్విసపుడు జీవమణికిని హంస ను జడత్వమును మర్మలోకనాసమును గలుగునటులు బ్రహ్మ కపించెను. జీవమణి ఆంధ్రదేశంబున వివాహినితీర్చింబున సోమశిలాప్రాంతంబున కారదయై జన్మించును. హంస రాజరియైన రాజశేఖరునకు పుత్రుడై నిరంజను డను పేరుతో నానందపురము నేలమందును. నిరంజనునకు బుద్ధిమతి సతీయును, అన్నంభట్టు సదిపుడునగుదురు. రాజశేఖరుడునునందుని రాజ్యభారమునకు నియమించి పరమహంసకటాక్షమునకు తత్త్వోపదేశమును నిరంజను డను పుత్రుని బడిసి ధర్మాభాసమేతుడై జయంతాశ్రమంబునందు సుఖముగ జీవయాత్రను జేయుచుండును ఆనందపురమును జయంతాశ్రమంబును కేమడియందు విరాట్టమందును జాబాలిత్థిరంబున గల జయంతాశ్రమంబునందున్న పరమహంస భక్తులకు తత్త్వోపదేశమును జేయుచు కృత

భులను జేయుచుండును. ఒకయోగిని తత్త్వోపదేశముపరాయణుడై సోమశిలాప్రాంతంబునందు గార్హస్థిని సమయమునందు తత్త్వోపదేశము చేయుచుండును. జ్ఞానాబయను బాహిక యోగికి శిష్యురాలై పరిచర్యలు చేయుచుండును జ్ఞానాపరాయణ యైన యోగినిని హంస జయంతాశ్రమమునకు కొనిపోయి తత్త్వోపదేశము జేయును పరమహంస యోగికి దత్త్వోపదేశమునుజేసి గూత్యాచారమును గలుగజేయును. జయంతాశ్రమమునందు సమాచారమైన తత్త్వజ్ఞులను నారదుడు సందర్శించి జన్మసంస్కరణముచేసి కర్తవ్యము నుపదేశించును నిరంజను డానందపురసింహాసనమును కారద కారదాసమును ఇధిపించి జీవయాత్రావిధానమును సుగమముచేసి గ్రంథమునందు నామకరణమునకు గారంబు లిటులు నూచితిములు.

“నిరంజనునకు జీవుండను నపరనామధేయము గల్గుటంజేసి యు, నితనిచరిత్ర రాజమాత్రులొనర్చుదండగాత్రాదులతోగూడి యుండక తీర్థయాత్రాదులతో నిండియుండుటం బట్టియును ననేక జీవుల త్యాగిభిముఖులగు యిందుర్నింపబడుటను జీవమణియగు కారద జీవచరిత్రయందు గీర్తింపబడుట నీకడ జీవయాత్రయనంబరగ కనకమ్మగారు తాను రచించిన గ్రంథమునండి తత్త్వోపదేశభాగములను పూర్ణముగను ఎర్ల నాదులు గలభాగములను పంకగముగను తెలి జీవయాత్రయందు వ్రాసినటులు పీరికయందు తెలియుచున్నది. జీవయాత్రాపంకగము కనకమ్మగారిచానరచనాదక్షిణ్యమును విశేషము జేయుచున్నది. సంచారతరంగము సాధనంబులైన కావ్యములె యన్యములైన కావ్యములు. దేవుడైన జీవుండు దేవుండగు జీవయాత్రకు పరమార్థము నున్నది.

“ఉ|| దేహివేదించు దేహమున దీనినిభంగిం గృహించునంతలో నూహ జనించు సద్గురుని నుత్తముగొల్పఁ దోయబోధచే నీహ ననించు యోగమున సంతయు శాంతిసహించు భక్తితో శ్రీహరి నెంచుమించు భవసంధువు నేగఁ దరించురామండై.”

జీవయాత్ర

కావ్యమునకు పరమప్రయోజనము విశ్వకల్యాణము. కవీంద్రులు వారి కావ్యములందు విశ్వకల్యాణరూపమైన రసానందమును ప్రత్యక్షము చేయుచు జీవయాత్రయందు భాగవతయాత్రను ప్రతిబింబింప జేయుదురు. జీవుడు నిత్యమైన శివస్వరూపమును ముఖి అతిత్యమైన దేహభిమానమును బూని దుఃఖపరంపరల ననుభవించుచుండును. దుఃఖనివృత్తిని సుఖప్రాప్తిని బడయుట జీవయాత్రకు ఫలము. పండితులు, కవులు, మతాచార్యులు, యోగులు, జ్ఞానులు, దీరులు, మానవులు జీవయాత్రనుజేసి తిరింపగల విధము ననంతవిధముల నుపదేశించిరి. కాని యజ్ఞానము దుఃఖనివృత్తికి ప్రతిబంధకమై సగ్రత ప్రశ్నితమగుచున్నది గురూపదేశమున నజ్ఞానమునుబాసి జ్ఞానోదయమును బడయగల విధము జీవయాత్రయందు భావములందును, వ్యక్తుల జీవయాత్రలందును, తీర్థయాత్రాభివర్ణనమునందును, కథానాసంధానమునందును, సకలసందర్భములందును గోచరంబగుచున్నది. విశ్వకల్యాణమునందు బ్రహ్మానందదాయకములైన శృంగార రస దీపికలు జీవేశ్వరకల్యాణవహాస్వీయమును జూపుచున్నను దేహకల్యాణముహాత్మ్యమునందు ప్రాంతి లగ్నమగుచున్నది. ఆనందప్రదమైన శృంగారము కామయత్తమై దుఃఖమునకును భక్తియుక్తమై సుఖమునకును సాధనం బగుచున్నది. సామాన్యముగను కావ్యము లనిశ్చయమైన యామృతమునందును ప్రాంతిని వృద్ధిజేయుచుండును. నాయికానాయకుల భాగ్యభోగ్యములు, వస్త్రాలంకారములు, సుందరకారములు, శృంగారచేష్టలు, చిత్రకథలు సత్వసందర్శనమున కాటంకము లగుచున్నవి. పాశ్చాత్యసంస్కర మివాద్యమోహమును వృద్ధి చేసినది. కావ్యములకు పురుషార్థమైన యాంతరంగికత్వము లుప్తమై బాహ్యత్వము వర్ధిల్లుచున్నది భాగ్యభోగ్యములకు రాగద్వేషములకు గల ప్రతిభధర్మసాధనమునకు తత్త్వసందర్శనమునకు గలుగకున్నది. కావ్యరచనలందు భారతీయవిజ్ఞానమునకు బీజమైన యాధ్యాత్మికత తత్త్వసంధానమున కవకాశములు తగ్గుచున్నవి. ఇట్టివిషయసందర్భములందు కనకమ్మగారు కావ్యరచనయందు మాతనమాగ్ధమునవలంబించి జీవయాత్రను రచించి జీవయాత్రతత్త్వమును పండితపామరులకు సుగమమును జేసిది కావ్యలక్షణము నంతయును నాత్యానుసంధానమునందు లగ్నము చేసినవిధమును పాత్రలు, బోధలు, భావములు విస్పష్టము చేయుచున్నవి.

క. రచనస్తుత్యముమందు వి రచినామాదులను యోగరాజం బిడి స ద్ధతికి గురుమూర్తి గొల్పిన ఎరించుట కబ్బు సతీధమా! కామన్నకా.

క. బాధించెడు లోకంబున్ బాధింపుము జ్ఞానసృష్టి భగవత్పుత్రువే నాధింపుము సద్గురువరు బోధల నాలించి ముక్తిభోగము జేవా! క రాగంబున యోగంబున భోగంబున నలరుమిగ్గునముం గొనియాడన్ వాగ్ధంబుల రెంటిని బాగుగ వివరింపఁ గలుగుప్రాజ్ఞత గలుగున్. క యోగం బన నాత్మస్థితి యోగము తదితరవిషయ వియోగము మనమా యోగ వియోగములపరి త్యాగముఁజేయఁగఁబరాత్మయోగ బూర్ణ తిచేన్.

కావ్యమంతయును సరసములైన కందములతో నిండి వాగ్ధప్రతిపత్తిగలిగిపూర్వముగ నున్నది తిక్కనభావగాంభీర్యము. పాతనపదలాలిత్యము జీవయాత్రయందు సమ్మేళనమును బొంది భాగవతరసమృదయము ప్రత్యక్షమును చున్నది.

భావార్థము

శ్లో. దేహో దేహాలయః ప్రాకః జీవోదేహస్స నాతనః, త్వజే దజ్ఞాననిర్మూల్యంసోహం భావేనపూజయేత్.

దేవుడు జీవుడై దేవత్వముముఖి జీవప్రాంతిని నానందసాగరమైన సంసారసాగరమునందు దుఃఖయాతన ననుభవించుచున్నాడు. దేవత్వజ్ఞానము గలిగినపుడు దుఃఖవిమోచనమై బ్రహ్మానందము గలుగుచున్నది.

క. జీవత్వము నిను ముఖముల దేవత్వం బరయ నిన్నుఁ దెలియుట భక్తిన్ గేవలదృక్త నిలుచుట కైవల్యం బగును గరుడగమనా! నీతోన్.

రాజశేఖరుని పుత్రుడు శివస్వరూపుడైన నిరంజను డయ్యును జీవుడై జీవయాత్ర నుపక్రమించెను. దేవు డనుజ్ఞానమును బొంది నిరంజనుడు దుఃఖాతీతుడై బ్రహ్మానందముమైనజీవయాత్రను జేయగలిగెను.

తే.గీ. తత్త్వముస్యాదిసద్వాక్యతత్త్వ మెఱిగి స్వస్వరూపానుసంధానసరణిఁ దిరుగు నితఁడు జీవాఖ్యుఁ బరఁగుట యెట్లు దగు నిరంజనుండు నిజముగ రాచితవేసి.

క. కనకాంబర సీదముల ననిశము సేవింపఁ దృప్తినందుట నెఱుఁ బో క నిలిచియుండెనుగద యి మృనమెంతయుఁ బూర్వపుణ్య మహిమన్ కాంతిన్.

బుద్ధిమతి అన్నంభట్టు ధర్మాంబు జ్ఞానాంబు కారదాంబు మొదలగువారు తత్త్వబోధామృతమును గ్రోలి జీవయాత్రను సుఖముగను జేయగలిగిరి. జీవయాత్ర జీవయాత్రను జేయగలవిధమును బహారీతులను బోధించుచు నన్వర్థనామమును గలిగియున్నది ఈకృతి యాంధ్రలోకాదరణమునకు సకలవిధములను బాత్రమై యున్నది. కృతి చిరంజీవియై వెలయుటకు భగవంతుడాశీర్వదించుగాత!

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణము కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందే ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల మదాసరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనవారి నామలగ్నియు సప్రమారాముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లగు ముఖ్యముగా చూడవలసిన విశేషము లెన్నియో కలవు. వెల 0-12-0 పోస్టేజి వేలు

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకరాలయము, మదరాసు

కర శూల హరి

వెల సిసా 1-కి రు. 0-6-0 ఈ ప్రావకమువలన చెవిపాటు, చెవినుండి చీము కాలుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5, 6 బొట్లను చెవిలో పోసిన, బాధ వెంటనే తగ్గును. అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి

* పద్యకావ్యము వెల రూ 8-8-0 పంకనామాల తిరుమల జగన్నాధరావుగారు ట్రిప్లికేను, మద్రాసు.

నన్నయభట్టారకునికులబ్రాహ్మణత

[కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

అది యట యండ, నిచ్చటి 'యమరక్త' శబ్దమునకు నను రాగము: కలం దను: ధృ మపవన్ని మెయ్యున్నది. "అమరక్త క్షుద్రక్షు:" అను దానికి వ్యాఖ్యానము చేయుచు కుల్లూక భట్టు, అమరక్త=కేమి అనురాగవాణి అని వ్రాసియున్నాడు. కాన మంత్రమునందలి 'అమరక్త' అనుదానికి అనురాగము కలవానిని అను: ధృ మనిస్సంశయముగా జెప్పకొన వచ్చును. ఎవరయి దన రాగము కలవాని ననవచ్చుకొన్నయూ భరణు: దనురాజునందు కా: ట్టి 'అమరక్త' అను విశేషణ విచ్చుట బురోహితవిషయముననుచితముకాదు. కులగరుడగు నన్నయభట్టాచార్యునిసారస్వతముడు తన శిష్యుడగు రాజానం దనురాగము గలవాడను: ధృ ము లేలుచున్నప్పుడు శంక క: కాశీమేది? 'కులీనాశ్వాను: ధృ' అను భారతమునందలి కచ్చిత్సర్గ వాక్యములు 'కులబ్రాహ్మణుననురక్తు' ననుపదము లు బోలియున్న మాత్రమున కచ్చిత్సర్గలోని యమాత్యుడే నన్నయయనుకొనవలెనందులేని రామాయణమునందలి కచ్చిత్సర్గలో "కులీనాశ్వాను: ధృ దక్షస్నేహపతికుటః" అనుదానిం బట్టిన్నపాఠ్యుని సేవాతి యని యేల చెప్పరాదు? ఏవిధమున జూచినను "అమరక్త" శబ్దము పురోహితపరమగుటకు నభ్యుతర వేదియు గానరాదు.

2 "అమరశబ్దహోమతత్త్వం" రాజకార్య ధురందరు లగు మంత్రికులమువారు. తాము జపహోమతత్త్వముల మని చెప్పకొనుట గొప్పగాని రాజపురోహితుడు దాను 'నిత్యాగ్ని హోత్ర'నిన వ్రాసికొనుటయందు విశేషములేదు. ఇది తికాల ముండును సుధ్యావందనము నాచరించుచున్నా నని వ్రాసి కొనుటవంటిది. కావున నీ విశేషమును మంత్రి యైనవానికి చెల్లుచున్నది." అని పంతులుగారు భించిరి.

ఇది యవచిము. నన్నయభట్టు లేనిపోనిగొప్పల జెప్పి కొనుటకై తన్నుంగూర్చి యాపద్యమును వ్రాసికొని యుండ లేదు. తాను బురోహితుడు గావున దనయందు గల పురోహిత ధర్మముల నిందు జేర్చినినాడు. "శో. వేదవేదాంగతత్త్వ జ్ఞో జపహోమపరాయణ: | ఆశీర్వాద ఎవోయక్త ఏమరాజ పురోహితః" అని చా: క్యనీతి తెలుపుచున్నది. నిత్యాగ్నిహో త్రియై యుండుట పురోహితశాఖవారి ధర్మ మని వీరరాజుపంతులవారంగీకరించియున్నారు. తమధర్మమును తాముచెప్పు కొనుట వింతికాదు. శాంతిక, పాప్తికాది జపహోమయలలో శ్రేయకుండుటచే రాజానకు గుళిలము గలుగును. ఇది పురోహితధర్మములని మనవీరరాజుపంతులవారే యంగీకరించినారు. రాజానను తాను హితుడననియు, విశేషించి స్వకార్యని: తు:డ ననియు బోధించుటకై యావిశేషమును నన్నపాఠ్యుడు వాడుచునియున్నాడు. ఇది పురోహితకులజ సాధార ధర్మ మని వీరరాజుపంతులవారే యంగీకరించిరి. కావున నన్నపాఠ్యుడ డా కులజుడని యావిశేషము తెలుపుచున్నదగుటకు సందియము లేదు ఆమాకులజులు తమతమ కులధర్మముల జెప్పకొనుట సవాజము కదా!

3 "విపులశబ్ద శాసనం" కాసన కర్తృత్వాద్యధికారములు మంత్రిశాఖవారివే యనుట సర్వవిధితము. శాంతిక, పాప్తికాది కర్మవిచారణాదులు పురోహితునిధర్మములు" అని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇది అన్నిటిని మించిన వింత మీ నన్నపాఠ్యుని వాక్యముల కర్థము జేసికొనకయే వివరత భావ్యములు వ్రాయమొనరిడిరి. ఇటు నన్నయోపాధ్యాయు:డు కొను శబ్దశాసనంజే నని చెప్పకొనెగాని శాసనకర్తృత్వాద్యధికారములు కలవాడే నని చెప్పకొనలేదు. శబ్దశాసన మొనరించుట నియోగికులజల ధర్మ మని బుద్ధిమంతు లేవరను జెప్ప సాహించింపలేదు. శబ్దశాసనంజే భాషను కాసించినవాడని యర్థముకాని రాజకీయశాసనము చేయువాడని కాదు. మన వీరరాజుపంతులవారి శబ్దానుశాసనత్వము రాజకీయ వ్యాపారములలోనిది కాదు సామాన్యక్రకార్యమని తమవ్యాసాంతమున ట్లు వ్రాసిరి.

య వ్యాపారముల యం దంతగాఁ బ్రవేశపెట్టక బ్రాహ్మణాసత్వము కవనసంస్కారము మొదలగు భాషాప యుక్త కార్యములయందు దన్ను నియోగించె." ఇది స్వవచన వ్యాఖ్యాతము గాదా? ఇట్టివారు శాసనకర్తృత్వాద్యధికార ములుటయేల యెత్తికే తెలియవచ్చులేదు. పంతులవారి కకకముట్ట లేదు. అది యడియు నేటివఱకు ప్రస్తావ

రంగతులై పదవాక్యప్రమాణపారావారీణాదివిరుదులు గలిగి వైదికులు వెలయుచుండుట మనమెఱుంగుదుము. కాన నిదిపురోహితకులండు వాడుకొనవలసిన విశేషణమే. అది యటుండ, కాసన కర్తృత్వాద్యధికారములు మంత్రిశాఖవారి వనుటయు సత్వదూరమే. కాసనకర్తృత్వము వారియందే యెన్న డును లేదు.

4 "సంహితాభ్యాసు" అనవరత లౌకికవ్యాపార నిమగ్నచిత్తులగు మంత్రికులమువారు తాము సంహితాభ్యాసుల మని వ్రాసికొందుగుని పురోహితులు వ్రాసికొనరు. తిక్తన మంత్రిమంతులకు తాను వైదికమార్గనిష్ఠులగు వర్తనము గలవాడే నని భారతమున జెప్పకొనియున్నాడు. దశకుమారచరిత్రమున జేరిన 'శుభాత్మకేవలద్యా ప్రతిపాలకు: డని తిక్తనను బొగడియున్నాడు. ఇట్లే పలువురు నియోగికులు వేదాభ్యయన సంపన్నులమని వ్రాసికొనియున్నారు. పురోహితుల డైన వాడెట్లు చెప్పకొనుట 'ధవళయజ్ఞోపవీతి'ని చెప్పకొనుటవంటి దగును." అని పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇదిని యూలము. ఏమన వేదాభ్యాసమును పురోహితకులందే యుండునది కావుననే పురోహితుని వర్ణించుటలో మన వీరరాజు పంతులవారు ప్రమాణముగాఁ దీసికొనిన 'క్రీరామ*రాజనీతిలో వేదవేత్త, ధర్మ ధర్మవిరుడు' నైన వాడు పురోహితుడని పదవింపబడి యుం డే. మంత్రివిషయమున నిట్టి విశేషములందు వాడబడియుండ లేదు. "బహుచం సామగంజైవ నీతిశాస్త్రకృత్రమాన్ వృతి నోధర్మజే వేదే స్థాపయేత్తు పురోహితాన్" అని శాంతిపర్వములోను 'వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞ: అని చా: క్యనీతియందును పురోహిత లక్షణములలో వేదవేత్తృత్వ మొకటిగాఁ జెప్పబడి యున్నది. అట్టి లక్షణములు తనయందు కలవు కావున నున్న సంగతి నాతడు వర్ణించికొనినాడు. ఉన్నవియు లేనివియు వర్ణించుకొని లేనిపోని గొప్పల జెప్పకొను నాసగలవాడు కాడు. ఉన్నలక్షణముల జెప్పకొనుట తప్పుగాదు. ఈ పద్యమునం గల జపహోమతత్త్వపరహితాభ్యాసశ్చ పత్యవచన త్యాదులు నన్నయభట్టారకు డాదిపర్వములో బురోహిత లక్షణములంగూర్చి వ్రాసిన.

"నీ! అనవద్యవేదవేదాంగవిశారదు, జపహోమయజ్ఞ ప్రశస్తుసత్త్వవచను." నను వాక్యముల జలయించుచున్నవి. తిక్తన తాను వైదికమార్గ నిష్ఠు మగు వర్తనము కలవాడనని చెప్పుకొనననియు కేతన యా తనిని ఉదాత్తవేదవిద్యాప్రతిపాలకుడ నననియు పంతుల వారు వ్రాసిరి. అయిన నేమిహాని? వైదికమార్గనిష్ఠు మగు వర్తనము కలవాడు వేదవేత్త కావలసినయనసరము లేదు. చాతుర్వర్ణ్యము నారను వేదము బోధించు మార్గము ననుసరించువారే. చాల్లెరును వేదవేత్తల? ఉదాత్తవేదవిద్యాప్రతిపాలకుడన వేదవేత్త లగు క్రోత్రియల నాచరించి వేదవిద్యాపరిపాలనము చేసినవాడు కావచ్చును. ఇట్లుచుచే తిక్తనవేదము చేచువు కొనలేనని నే ననబోవుచున్నానని, చదువరులు భ్రమింపరాదు. పురోహితశాఖకంటె భిన్ను లగు మంత్రికులు, రాజకులులు వైశ్యకులులు మున్నగువారియందు నూచేయుట నొక్కగు వేదము చదువుకొనినవా గుండవచ్చును. అంతమాత్రముచే పురోహితకులండు తాను వేదవేత్తనని చెప్పకొనుట కేమియభ్యంతర ముండును? వేదవేత్తృత్వాదులు పురోహితకులలగు సర్వసాధారణధర్మము లని వీరరాజు పంతులవారే యంగీకరించిరి. మఱి యును వేదవేదాంగాదిపారలౌకికజ్ఞానబోధకములగు గ్రంథములు పురోహితకులలకు సంతతపత్యము లనియు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరములు మంత్రికులలకు బత్యము లనియు వీరే యంగీకరించిరి. ఇట్టివీరు నన్నప తాను సంహితాభ్యాసుడన నుకొనె గావున నాతనిని పురోహితకులు డవరాచనుట వక్రవాచము కాదా?

5. "బ్రహ్మాండవి నానాపురాణ విజ్ఞాననిరతు" ఇదియును మంత్రియైనవాడు వ్రాసికొనునదియే. సర్గ, ప్రతి సర్గ, సంక, మన్వంతర, వంశానుచరితములతోడి పూర్వరాజ వ్యాసుల చరితముల పురాణములు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరము లగుటచే మంత్రికులకవశ్యము పఠనీయము లగుచున్నవి. పురోహితులకును నవి పఠనీయములే కావచ్చును. కాని వారికి బహుశరమాపవీయాధర్మకాస్త్రములును వేదవేదాంగాదిపారలౌకిక జ్ఞానబోధము లగు గ్రంథములును సంతతపత్యములైయుండును.

అని వ్రాసియుండిరి. ఇది పురోహితధర్మము నెఱుంగ మిచే వ్రాసినవ్రాతలు. సర్గ, ప్రతిసర్గ, సంక, మన్వంతర, వంశానుచరితములతోడి పూర్వరాజవ్యాసుల చరితము గల పురాణ

* క్రీరామరాజనీతి య పాత్రమును వ్రాసినవారు మన వీరరాజుపంతులుగారికి శిష్యులే. శిష్యుల వ్రాతల గురువు గారు ప్రమాణముగాఁ దీసికొ ట యొక వింత కాక పోదు.

ములు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరములే యైనను నయ్యని పురోహితులకును పత్యములే. ఏమన, వారికి లౌకికధర్మజ్ఞానము నవి సరమే యని పురోహితకులమునుబట్టి తెలియుచున్నది. అది యటులుండ, నయ్యని లౌకిక జ్ఞానము నొక్కటే కలిగింపవలసి కావు. "ప్రామశో పూర్వభాగోగ్ధో ధర్మకాస్త్రే" కధ్యలే" ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదాంతార్థప్రకాశ్యలే" అని తెలుపబడియున్నది. కాన పురాణములు వేదాంతార్థ ప్రధానములు కాబట్టి మన వీరరాజు పంతులవారి వాక్యవైదిక బట్టియే యి య్యుల వైదికులగు మాత్రమే పత్యము లని తెలియవచ్చుచున్నది. వారికి బోధ్యములు కూడ నైయున్నవి. లౌకికవ్యవహార మెఱిగిన వారికిది విశేషమే.

శ్రీచిలుమారి వీరభద్రరావుగారు నాచనసోముని గూర్చిన కాసన మొకటి ప్రకటించి యం దున్నవాక్యము లాతడు వైదికుడని తెలుపుటకై యొక్కగు వచ్చుచున్న వని నుడివిరి. అం దున్న వాక్యము లేవన (1) సకలాగమవేది (2) అష్టాదశ పురాణాభిజ్ఞాతార్థవేది- (3) అష్టభాషావిశ్వ క్రియుతుడు" అనునవి. ఆగమవేదిత్య పురాణవేదిత్యాదులు వైదికలక్షణములని శ్రీవీరభద్రరావు పంతులుగారి కలంవైస ట్టిందుమాలమున జేయ చున్నది. ఇదియే సత్యము.

పాపము మన వీరరాజు పంతులవారు ధర్మకాస్త్రము లేమి చెప్పకో యెఱుంగక వానిని బూర్తిగ బురోహితకులుల చేతులలో బెట్టి వేసిరి. మానవధర్మకాస్త్రము యాజ్ఞుల్యధర్మకాస్త్రము మున్నగువానియందే వ్యవహారకాండము గూడఁ జెప్పబడియున్నది. అదియే పూర్వకాలపుశాస్త్రపుటలు పూర్వకాల మనసే! ఇప్పటికిని వాని ప్రభ పూర్తిగా తగ్గలేదు. మితాక్షరము లిప్పటికి న్యామస్థానములలో బ్రమాణముగాఁ దీసి కొనఁబడుచున్నవి. యాజ్ఞుల్యధర్మకాస్త్రముయొక్క వ్యాఖ్యానమునకే మితాక్షరమునిపేరు. ఇది పురోహితకులచేతుల లో బెట్టివేసిన కాసనాధికారాదులు వారిచేతులలోనివే యగు నని మన వీరరాజు పంతులవారు గ్రహించుకొనలేదు. పురోహితులగు శంఖగిభిరాదులే కాసనాధికారాదులను పూర్వము చెప్పించుమండేనా రని వా రెఱుంగరు.

"శ్లో|| వారినఖరవిముక్తా రక్తసిక్తాహి ముక్తా: పరిణతబరణీత్యాదరేణోపగృహ్యత: శపది సరిలధారా: ప్రత్యభిజ్ఞాయముక్తా: పరికి రతికిరాతీ హంత కాంతార ఏవ"

అనినట్లుగా మన వీరరాజు పంతులవారు ధర్మకాస్త్రాదులను మంత్రికుల కక్కజురంబివానినిగాఁ ద్రోసి పార వైచిరి.

6 "పాత్రు" పురోహితుడెప్పుడును పాత్రుడే. అతడు తాను పాత్రుడనని వ్రాసికొనడు" అనివ్రాసిరి. ఎప్పుడును పాత్రుడైనవాడు పాత్రుడనని వ్రాసికొనఁ డని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసినదానిబట్టి యపాత్రుడు పాత్రుడనని వ్రాసికొను నని ధర్మ గలుగుచున్నది.

ఇట్లు వ్రాయుట ధర్మముకాదు. అది హాస్యాస్పదము. పురోహితులు పాత్రులని వీరరాజుపంతులవారి రంగీకరించియే యున్నారు కావున నాతడు పాత్రుడనని వ్రాసికొనుట తగి యే యున్నది. పురోహితులు వేదవేత్తలగు, ధర్మజ్ఞు లని, సత్వగుణులగు సర్వజనహితుల వీరరాజుగారే వ్రాసియున్నారు ఇట్టివారు పాత్రులగు వింతకాదు.

7 "శ్లో|| ధర్మజ్ఞానో విశేషణము నియోగికులమునందే విశేషప్రచారము గాంచియుండు సర్వవిధితము. లౌకికుడు, చావకుడు- ముప్రసిద్ధము" అని వ్రాసిరి. ఇది యసంగతము. ఇది లౌకికులందే యొక్కగు ప్రచారము కలదియగునా వానికే మణమును లౌకికుడు వాడుకొనఁ దగవని మన వీరరాజుపంతుల వారితర్కముబోధించుచున్నది. లౌకికుడులోకజ్ఞానముకలవాడే ననుట కలముపట్టి వ్రాయఁగలవాడే ననుకొనుటవంటిది. ఆతఁ డెప్పుడును నట్లు చెప్పకొనడు. భట్టారకుడు తాను బురోహితుడను కానఁ దనయందు విశేషముగాఁ గలిగిన లౌకికజ్ఞతను పేర్కొనినాడనుట పంతులవారివాదభోరణికి సరిపడియుండును. పంతులవారికి లౌకికశబ్ద గునకును లౌకికజ్ఞతబ్దమునకును గలభేదము బోధపడలేదు. లౌకికుడన లోకసంబంధ మే పరమార్థముగాఁగల వాడు. లోకజ్ఞానంజే లోకముయొక్క తత్త్వమెఱింగింపఁ గాడు. లోకతత్త్వమెఱింగినవా డెన్నడును లౌకికుడైయుండడు. పరమార్థమే ప్రధానముగాఁగలవాడైయుండును. చావకుడనఁ బరమార్థజ్ఞానియని యర్థము. పరమార్థజ్ఞాని లౌకికునకు చెట్టివాడుగఁ గాన్పించును. అట్టివానిదృష్టిలో చావకుడు, శోశి, నన్నాని మున్నగువారు హాసాద్యువులగ గాన్పించును. అంతయే కాని నిక్కమునచావకుడు ముందుకు కావేరడు. ఉదరంధరిత్యము

ప్రధానముగా గలవారు పరమార్థము తెలుపువారిని వీరివంతులను నంద్రైవముని నిందించును ఇంతిమాత్రముచే నంద్రైవము నింద్యమునా? కాబట్టి లోకములో వాక్కింకను చాంకముడని యున్న భేషము పురోహితముల లోకజ్ఞానమునకు ఈనిని గొనింపను “నానాకానోపి సంతో లోకజ్ఞానయం” అని కణ్వంకు వాకినిట్లుగా కావించుచునందులగును. అట్లుండగా రాజపురోహితుడై చిన్నమందులకాంతును కాన్యకాస్త్రాన్త్రవేక్షణముగలిగి కవిత్వై శోధించువైదిగను లోకజ్ఞులైన వాసుకొనుట కేవిధమున నంద్రైవమును చాకిరలందును లోకజ్ఞాన ముండును నచ్చును. లేక యుండునునచ్చును. కాన వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసినసంకలము లోకజ్ఞులెట్లును నన్నయ వామకొనకేగాని వాక్కికలెట్లును వాడుకొనలేదు. పురోహితము మంత్రులకంటె నెక్కువలలోకజ్ఞానము కలవారు ఈవిషయ మంతయును వైన తెలుపబడియే యున్నది.

౪ “ఉభయభాషాకాన్యరచనాభిశోభితం”

ఏతాదృశకాన్యరచనాభిశోభితము మొదట మంత్రకలము వారిదేయనుట నెల్లరు నెఱుంగుదురు. “కాన్యైరపస్మాతావేదాః” అని కవిత్వమును నిందించు వేదపండితుడు కాన్యసృష్టికి దొరకొనడు. మీఁదుమిక్కిలి తిట్టును తెలుగుసాహిత్యుల జదువఁ గూడవని మందలించు చాండములు నేడును గలరు! కావున నీవిశేషము మంత్రదే” అని పంతులుగారు పొందుపఱచిరి.

ఇది యనబద్ధమున వ్రాత. ఏతాదృశకాన్యరచనాభిశోభితము. మొదట మంత్రకలమువారి దని వీరరాజుపంతులవారిల చారిత్రము తెలియక వ్రాసిరి. ఇట్లు ఉభయభాషలన సంస్కృతముఁజెలుగుననికదా యర్థము. సంస్కృతకవిత్వము మొదట నియోగులతోఁబ్రారంభమైన దని చెప్పఁ జరిత్రజ్ఞానము గలవా చెనరు సాహసితము? ఇతఁ డెలుగుకవిత్వము వారినండి పుట్టినవఁడయితే అదియు సత్యముగాదు ఈవిషయమై చరిత్రాభిజ్ఞులగు శ్రీవేంకటకృష్ణారావుపంతులవారేమి వ్రాసికొనకుదు.

“ఆంధ్రభాషాపూరితః జనకుడై, నాగకుశాసనుడను ప్రాథమికుడై శోభితఁడనన్నయ తమవాడని చెప్పకొను గౌరవ వైదికులకే గలవని నొక్కివక్కాణింపవచ్చును”

లక్ష్మీరాయవ్యాసావలి -

దీనిబట్టి యాంధ్రకవిత్వానికి వైదికకలమునంద మొదటబుట్టినట్లు తెలుచున్నది.

ఇట్లు లోకజ్ఞులగు లోకచరిత్రకారులు చెప్పమండగ వనవీరరాజుపంతులవారు “ఏతాదృశకాన్యరచనాభి శోభితము మొదట మంత్రకలమువారిదే”యనియు ఆంధ్రకవిత్వానికి నియోగులయఁడుపడుచుకాని పురోహితకన్య గాదనియు నెల్లు సాహసించి వ్రాసికో తెలియవచ్చుటలేదు. ఆంధ్రకవిత్వానికి లక్ష్మీరాయగారు తెలివినరీతిగా వైదికులయఁడుపడుదు

“కాన్యైరపస్మాతావేదాః” అని కవిత్వమును నిందించు వేదపండితుడు కాన్యసృష్టికి దొరకొనడు. మీఁదుమిక్కిలి తిట్టును ” అని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇట్లు వేదపండితుడన నర్థమేమి? తిక్కనాదులు వేదపండితు లని కదా వీరు వ్రాసిరి. అట్టివారు కవిత్వమెట్లు చెప్పిరి? వఱియుఁ గవిత్వమున్న వీరితలం “వేమి? లోకములో నాంధ్రకవిత్వ మొక్కటయే కవిత్వమా? ఇతరభాషాకవిత్వము కవిత్వము గావా? సంస్కృత కవిత్వ నెవరు పోషించిరి? వారు వైదికులు కారా? ఇది లోకవిది తమనసంశయము కాదా? కొలచుట మల్లినాధనూరి, ఉపద్రష్ట జగన్నాథ పండితరాయఁడు, వారణాసి ధర్మభట్టు, మాధవాచార్యుఁడు, అప్పయదీక్షితులు మొదలగు శతసహస్రసంఖ్యకు లగు వైదికవిద్వత్కృతు లద్భుతము లగు రసవత్కావ్యము లనేకములు విరచించి యుండలేదా? ప్రాథమికాన్యములకుఁ జక్కనిన్యాయ భావములు వ్రాసి వానిరసజ్ఞతను లోకజ్ఞానము నెల్లడించినవారిలో మొదటివారు వైదికశిరోవణులేకదా! అవి చదువుకొనియే కదా మనమెల్లరమును కొంచెముకొంచెముగా జ్ఞానము సంపాదించుకొనుచున్నాము! పరమశ్రోత్రియకులజుడ నని చెప్పకొనిన భవభూతిగ్రంథములనేకదా వనము శిరసా వహించుచున్నాము! కేవల వేదపాఠములు కొండలు పాఠమాత్రమై పరసములగు కావ్యములు చెప్పలేనివారుండవచ్చును. అంతమాత్రమున వైదికులెల్లరును కవిత్వము చెప్పఁజాలరనుట హేయము. “కాన్యాలాపాంశ్య వర్ణయేత్” అను నిషేధమును అసత్కాన్యవిషయముగా నిర్ణయించి సత్కాన్యము లనవరములే యని సాధించినవారు మల్లినాథాదివైదికులే. సంస్కృతకవిత్వము వారిసామ్యుని లోకజ్ఞానము గలనా రనేకులు వ్రాసిరి.

The Niyogis are in several points different from Acharyas or spiritual persons. They tear mustachios and use smoking. Like abbesss are killed in arts and are employed, as tutors,

as village clerks, etc. The authors of the Telugu poems are mostly Niyogis. Sanskrit Literature being confined to the vaidikas (who are considered their superior)”

అని ప్రాచుర్యోదయము తమ నిఘంటువులో వ్రాసిరి.

నా రా.రా. పంతుల శ్రీరామమూర్తి పంతులవారు తమ కవికవిత్వములలో నెల్లు వ్రాసిరి

“ఇప్పుడు మనము మాటలాడుచున్న కాలములోఁ గేవల వైదికవృత్తిలో నుండువారు సంస్కృతభాష నొక్కదానినే నేర్చుకొనునట్లును, వాక్కికవృత్తిలో నుండువారుపట్టుకుఁ దిప్పక రాజకీయభాషయు దేశభాషయు నరుటచేల నాంధ్రభాష నభ్యసించి యందు విశేషముగఁ బాండిత్యము కుదిరినవో వాని లోక గొన్ని గ్రంథములు రచించి యాభాషయందల మిక్కిలి యభిమానము గలవారై యున్నట్లు కనుపించును.”

శ్రీ వేంకటకృష్ణారావుపంతులవారిట్లు వ్రాసిరి—

“ఒకరు వేదవిద్వంసు గీర్వాణభాషను గాపాడిరి. మఱి యొకరు ఆంధ్రరాజ్యములను, ఆంధ్రకవిత్వమును రక్షించిరి.

లక్ష్మీరాయవ్యాసావలి.

ఈరీతిగనే కం. పి. పంతులుగారు చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు మున్నగు నియోగిపుంగవు లెల్లరును సంస్కృత సారస్వతాభివృద్ధి వైదికులములముగా నై నట్లు లిఖించియున్నారు కావున వైదికులనుండి కవిత్వము పుట్టిననుట పెద్దవింత. వారణాసి ధర్మభట్టు మున్నగు మహాకవిత్వయు సాహిత్యరత్నాకరాదులలో రసములు నలంకారములు సత్తమనాయకాలక్షణములు మున్నగు కాన్యలక్షణములకు వేదములకంటె యాధారముల నెత్తిచూపిరి. “రసోవై సః” అని వేదము పోషించుచున్నది. వాల్మీకి మున్నగు మహాకవుల కవిత్వాధారము వేదమే మూలము కావున నిక్కమును వేదవేత్త కవియునుటకు సభ్యంతరముండదు. సభ్యులుండకగా వైదికులు కవిత్వము చెప్పఁజాలరనియు నయ్యది నియోగికులజాలకేకాని యలవడిదనియు సహజలోకజ్ఞానధునికుల మని భావించుకొను నియోగిమిత్రు లెట్లు తలంతురో తెలియవచ్చుటలేదు. తెలుగుకవిత్వము చెప్పినవారిలో నియోగులసంఖ్య హెచ్చుగా నుండిన నుండవచ్చును. అంతమాత్రముచేఁ గవిత్వమే వారివలన నుద్భవించియుండు నని చెప్ప సాహసించుట కూపభ్రమండుకాన్యాయమునకు గుఱి యగుట కదా? కవిత్వ మొక్కరిసామా? దానిచరిత్రము వారిసిన నదియద్భుతస్థితి గలదిగదా? మాకులమునబుట్టిన వారికేకానికవిత్వ మువద నేరదను నిరర్థకావాంకారము గలవారెల్లరును “పుట్టుబట్టు శిరఁబునకొట్టుల” నిత్యాది నియోగికవి విరచితపద్యములను జదివికొందురుగాక!

ఆంధ్రకవిత్వ చరిత్రము వారసిన భాషను కానించి, వివిధము లగు కవిత్వమార్గముల నేర్పరచినవారు వైదికులుగానే కాన్వించుచున్నారు. కవిత్వయముకంటెను రసవంతముగఁ గాన్యరచనము చేసినవాడను నాచనసాముడు శ్రోత్రియకులుఁడని నియోగిపండితులేయంగీకరింపలేదా? సుప్రసిద్ధమహాకవియగు మా శక్తి భాస్కరుడు చాండవకులజుడు గాఁడా? ప్రబంధకవిత్వమునకు మార్గదర్శకుఁ డనబడునట్టి పెద్దవార్యుఁడు నందచేది కుఁడుగాఁడా? భాషనుకానించి కవిత్వము చెప్పిన నెల్లరికీ తాతంభట్టు పురోహితకులుఁడు గాఁడా? అట్టివాఁడై యగు నెల కూచి బాలసరస్వతి కులచార్యకులజుడు గాఁడా? చక్కని ప్రబంధముల విరచించిన కాకమాని మూర్తి మున్నగువారు కులదేవవంశసంఘాతులు గారా? అఖండాకుకవిత్వాధారకు ప్రసిద్ధిసందిన శిష్యుత్వమునై కవిప్రవరుఁడు కులప్రవరుఁడు గాఁడా? మఱియును రసవంతములగు నాంధ్రకావ్యముల విరచింప వైదికులసాహాయ్యమును నియోగికపు లంది యుండలేదా? కంకంటి పాపరాజరచిత మనబడు నుత్తరరామాయణమును విరచించిన వాఁడు వైదికశిఖామణి యగు పుష్పగిరి తిమ్మన్న యని లోకము చెప్పుకొనుచుండలేదా? ఈ సంగతికొంద అంగీకరింపకపోయినను ఉత్తరరామాయణ విరచనము గావించుటలో వైదికుఁడగు తిమ్మనార్యునిసాహాయ్య మున్నదని గ్రంథమే యంగీకరించుచున్నది. కావున వైదికకవిసాహాయ్యము నియోగికకవి గలిగిన దని యందలు నంగీకరించి తీరవలసినవా రగుచున్నారకదా! ఇంతయేల? సుప్రసిద్ధాంధ్రకవులై యున్న నియోగివర్యు లనే కులకుఁ గాన్యపరిచయము గల్గించిన విద్యార్థులువై వైదికశిరోమణులేయగుచున్నార గదా! రసవత్కవిసార్వభౌము లని ప్రసిద్ధి సందిన మ. రా. శ్రీ వసుదాయకవి గారి విద్యార్థులు పులు వైది కులరత్నములగు భాగవతవాసుదేవదీక్షితుల వారెగదా. వీరేశలింగముగారికిఁ గాన్యజ్ఞానము గల్గించినవారు వైదికపండితు లగు దూరి సోమయాజులు గారే గదా? ఏదేవును నందుఁగాని యేభాషకుఁగాని కవిత్వాజనకులు రాజకీయోద్యోగులగుటయు వారే దానికాధారమయి యుండవలసి యుండుటయుఁ గానము. తెలుగువిషయములో మాత్రము వారే జనకులై యుండవలసినది విధియని యేలచెప్పకొనవలయును?

(సశేషము)

సికిందర్ బీగము

[సింగంపల్లి వేంకటాద్రిగారి]

సెంట్రల్ ఇండియా ఏజెన్సీలో రే ా, బండెల్ ఖండో గ్రామము, భూపాల్ ఇండియా అను స్వదేశరాజ్యములు గల పు విజిలో భూపాల్ అనుచు చిరకాలమునుండి పారంపర్యముగ మూమ్మడియప్రభులులచే పరిపాలింపబడుచున్నది. ఆ ప్రభులులను బీగములని యందును. భూపాల్ రాజ్య విస్తీర్ణము ౪౩50 చదరపుమైళ్లు. జనసంఖ్య పదిలక్ష యందును. ఇయ్యది ప్రప్రథమ గుర దోస్తు మూమ్మర్ అనువానిచే స్థాపింపబడినది. దోస్తు మూమ్మర్ ఆఫ్ గనిస్థానమునందగి ఒక గొప్ప మర్యాదగల కుటుంబమునకు జేరినవాఁడు అతడు మొగలు చక్రవర్తుల కొలువులో గొప్పయువ్యోగి డొరంగజేబు గతించిన పిమ్మట మొగల్ సామ్రాజ్యమున ఆరాజ్యము ప్రబలుటచే సామంతులును, గొప్ప యువ్యోగియును స్వతంత్రించి రాజ్యము లేర్పరచుకొనిరి. దోస్తుమూమ్మర్ ఇప్పటి భోపాల్ పట్టా ప్రాంతమంతయు ఒక రాజ్యముగ నేర్పరచుకొనెను.

1818 సంవత్సరమున భోపాల్ రాజ్యమున మంత్రగ నుండిన ‘నజర్ మహమ్మద్’ అను నాతడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతోఁ జేసికొనిన ఒడంబడిక ననుసరించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువా రాభూపాలరాజ్యమును నతనికి కట్టఁబెట్టిరి. కాని కొలఁదివాసములకే తమ్యునికొమారుఁడగు ‘జహంగీర్ మహమ్మద్ ఖాను’ అనునాతినిచే కాలబడి మృతికొందెను. నజర్ మహమ్మద్ భార్య యగు ‘కుదాసిబీగము’ పరిపాలనాధికారము వహించుటకులఁ జేయఁబడినది. ఆమె కొక కొమరిత గలదు. ఆమెపేరు ‘సికిందర్’. ఆమెను మఱియొకమారుఁడగు జహంగీర్ మహమ్మదున కిచ్చి పెండ్లిజేసెను. 1837 సంవత్సరమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునాడు ‘కుదాసిబీగము’ను పరిపాలనాధికారమునుండి తొలగించి ఖానునకు రాజ్యాధిపత్య మొసంగిరి. జహంగీర్ మహమ్మద్ ఖాను క్రూర స్వభావముఁ గలవాఁడు, దుర్విషయములంపఱుఁడు. సికిందర్ (భార్య) సుగుణరాశి, ప్రజ్ఞాని, స్వచ్ఛామర్త్యురై గలిగి. సికిందర్ క్రోధమునై యుభయభాషానువ ర్తించి వంటయుంటికుం దేలువలె మూలఁదాగియుండుట కిచ్చగింపవచ్చు. ఇతఁ ననుకూల దాంపత్యము పాసగు తెలులీనవరి క్రోధవారుఁ జూచుకొనిరి. కాని భగవదనుగ్రహమువలన వీరి కదివంత ఒక కొమరిత. కలిగియుండెను. ఆపెను ఆతొండ్లుమాత్రమేలవు. జహంగీరు రాజ్య లక్ష్మిని మైవరగనున్న కొమరిత కిచ్చవేయవలసివచ్చెను. రాజకుమార్తెకు ప్రతినిధిగ (రీజెంటుగ) తిచ్చుకు సికిందర్ బీగము నేర్పరచిరి. సికిందర్ పై రాజ్యభారము పడినది. ఆమెపూర్వవారమున భూపాల్ పద్ధతిని బోడ్రోలి మార్గవర్తిని యామెను ప్రజాకష్టముఖముల స్వయముగ నెఱుంగుచుండెడిది. రాజ్యలక్ష్మిని వరించిన కొలఁదిసంవత్సరములలో నే లోగడఁ గావించబడిన ఋణములను తీర్చివైచెను. రాజ్యపంబంధమైన భూములను మగ్యవర్తిత్వము లేకుండగనే స్వయముగా కృషియుల కొనసంఘాతద్వారా ప్రభుత్వాదాయమును పెంపొందింప జేసెను. వర్తకవ్యాపారము గుత్తపద్ధతిని గాక ఎవరైనను యభేచ్ఛగ జరుపుకొనున స్టేర్షుజెను. రస్తాయి, కాలియుల విరివిగ నిర్బంధంజేసెను. ఇంతకు పూర్వము సంస్థానమునంద గల శ్రీమంతులు, పలుకుబడిగలవారు అక్రమముగ, అన్యాయముగ రాజ్యమునకు సంబంధించిన భూము లనేకము లపహరించి వాటిపై రావలసిన ఆదాయమును తమయిష్టము వచ్చినటుల హెచ్చింపఁజేయుచు వచ్చిరి. సికిందర్ బీగముగా రాసంగతి గ్రహించి రయతులపక్ష మవలంబించి క్రమముగా సంస్థానభూము లన్నిటిని రాబట్టుకొనగలిగెను. వంశానుక్రమము, కాలక్రమముగ వచ్చుచున్న దురాచారములను యాభూష సర్వశక్తుల వినియోగించి తన ధౌర్యస్థైర్యములను లోకమునకు నెల్లడింపఁజేసెను. బానిసవ్యాపారములను తొలగింపఁజేసెను. నపుంసకులు లేక కొజ్జావాండుగఁ జేయు దుష్టాచారమును, హైన్యపద్ధతిని తీవ్రముగ నిరసించి పోడ్రోలెను. అనాధశిశువులను ములులను జాతిమతము సారముగ స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనెను. ఇంకేమిచేయవలయునో పురుషవర్యులగు భూపాలరకంటె సికిందర్ బీగము సాహజాగారు ఏవిధమునను రాజ్యపరిపాలనానైపుణ్యమున తీసిపోఁజాలదు. ఆమె పరిపాలనాధికారము వహించునపుడు కొమార్తెకు యుక్త వయస్సు వచ్చుదనుక నెరిజెంటుగయుండునని యూహింపబడినది కాని కారణాంతరములచే రాజ్యాధిపత్యము పరిత్యగ్త హక్కుస్వాతంత్ర్యములతోఁ బడయఁగలిగెను.

ఇప్పటికిని భోపాల్ రాజ్యము బీగములచేతనే పాలింపబడుచున్నది.

మదరాసు వైభవము

త్రస్తుతమున్న మహాపదవిలో తీరిక లేక మదరాసువారు... మదరాసు వంటి మహాస్థానానికి జరిగే విశేషాలు చూడడమే. ఒక వంక అడతూరు భోగముగలిగిపోయింది. వేరొకవంక పార్కు పెళ్ళిపెళ్ళలాడిపోయింది. గిండిలో గాడిదగ త్రగ గుట్టపుపండుములు సాగినవి. మైదానములో జంబూరీ నాగింది. ఎస్టేట్లు, సాంవర్ధమునాలు, విక్టోరియాచీలు మున్నగు నాటకకాలాలు సినీ మాహులన్నియు నరితడవులయినవి. బట్టల పాపులన్నియు తేలే తేళి మెరసినవి. పూల ఆంగడులు, పండ్లపాపులన్నియు కిలకిల తాడినవి. మోటారుబస్సులు బ్రద్రన పరిగెత్తినవి. జేబులలో డబ్బులు గలగల మోగినవి ఇన్ని చూస్తే దారిద్రయమంటారు, దేశప్రజలకు అన్నమే లేదంటారు. ఇన్నియు ఎక్కడి మాటలనుకొన్నాను. దారిద్రయముకొరకు వెతకవలెననుకొంటే పల్లెటూళ్లకు పోవలెనుగాని బస్తీకాడనుక్కొంటిని. మనదేశములో యిప్పటికి కుభోర్యములన్నా వేడుకలన్నా అప్పుపుట్టుతుంది. ధర్మమంటే చేయరాదుగాని దురాచార ఖర్చు అంటే ఖర్చుచేసే వారు చేస్తారు. అప్పుయిచ్చేవారు అప్పుయిస్తారు.

ఈవేడుకలన్నియు నాప్రాణమునకు వచ్చినవి. ఈడిశెంబరు కడపటివారము గడచి టెట్లా యని అనుకొనుచుండగా ఒక మహాదాత పుణ్యాన అప్పుచిక్కింది. అందరితోపాటు ఆదాను. ద్రిమ్మదిరిగాను వ్రాయటానికి గ్రంథం సంగ్రహించాను స్నానం చేసి వ్రాస్తే బాగుంటుందని మిన్న సముద్రస్నానంచేసి నేడు వ్రాయ మొదలుపెట్టాను.

అడయారు

ఇచట థియేట్రాఫీక్ సంఘమువారి అర్ధ శతాబ్దోత్సవము జరిగింది. కాంగ్రెసు అంత ఆరేంజ్ మెంట్లు జరిగినవి సుమారు 50 దేశములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చారు సభలు జరిగినవి ప్రదర్శనము జరిగింది. భోజనాలు జరిగినవి. అవతారమూర్తి జడ్డు కృష్ణమూర్తి ప్రశ్నోత్తమైనాడు. కలియగములో పురుషులకు స్త్రీగణములు స్త్రీలకు పురుషులము లభింపవని ఈతండు వింతలను గంటినని నారదుడు చెప్పినట్లు విదేశీయులను గుణములలోను, దుస్తులలోను మననా రనుకరించుట, మనవారిని విదేశీయులను కరించుట, స్త్రీ పురుష విచక్షణకు లవిచక్షణ, లేకుండుట మున్నగు వింతలను నాకు గన్పించినవి. అంతకన్న ఎక్కువభక్తి ఏమిన్నీ కుదురలేదు.

పార్కు వేడుకలు

నిరుట్టికంటే ప్రదర్శనమునకు ఈసాలన కొన్ని వస్తువులు హెచ్చుగావచ్చినవి. దేశీయసభలతో పాటుజరిగిన ప్రదర్శనముల జూచిన వారికిది యొకతెక్కయో? మదరాసులో నిత్యా తిరిగి దుకాణములన్నియు మాచేవారికి ఈ ప్రదర్శనము చూడలేదన్న చింతయుండ నక్కరలేదు ప్రతివస్తువు కాని ఆమ్మేది అదా అమ్మింది చేతిలోడబ్బు చల్లగా మాయమయ్యేవిధ మిచట బాగుగా గోచరించినది. వచ్చినజనం చూస్తే మదరాసుబస్తీలో పున్నప్రతిమగవాడు, ప్రతిచతుది తలపన్నులాగు తలారూపాయి వదిలించుకున్నారన్న మాట. వేలంవెర్రి అంటే యేమిటా బాగా బోధపడింది. మత్తుపదార్థ నిషేధమంటారు. బీడిలు తయారు చేయువిధము కాబుద్ధియు ఇచట దివ్యముగా ప్రదర్శింపబడినది. దీనినివించి ప్రదర్శనములో చూచింది ఏమియు లేదు.

జంబూరి

మొహరం పండుగలలోను వసరాపండుగలలోను ఒకేవిధముగా దుస్తులువేసుకొని గిరేళ్లు బయలుదేరులాగు అంతంత వార్లు యింతింతవాళ్లు వేలకొలది బాయిస్కూట్లు దిగి మైదానముమీద ఆడారు. పాడారు. తిన్నారు బస్తీకలియ దిరిగినారు. ఇల్లారు. రైలుకు పెట్టినసొమ్ముకు తగినఫలితం యేమి కలిగిందో తోచిందికాదు.

నాటకములు

ఏలూరుకంపెనీవా రొకవంకను, బెంగుళూరు కంపెనీ వారొకవంకను, నుగుణిలూసనభీవా రొకవంకను, ఇయిలనే పలువురు పలుతావుల నాటకముల నొకేసమయమున నాడుటచే ఎచటకు చల్లవెళ్ళో తోచక త్రొక్కుడు సడపలవచ్చెను. దేశములోనున్న రాజకీయతలన్నియు జ్ఞాపమునకువచ్చినవి. లిబరల్ పార్టీ, జస్టిసుపార్టీ, స్వరాజ్యపార్టీ, నీపార్టీ, నాపార్టీ, బిస్మిట్ అనుపార్టీలు బయలుదేరి దేశలాభమున వెనుకకు వెట్టుచున్నది ఇన్నికొరెపెనీలవారు ఒకేసారి తమప్రదర్శనముల ప్రదర్శించుటచే

ఎవ్వరును తగినలాభమును పొందలేకపోయిరే. చేతిదండగయైన లేకపోయెనుగా యని సందింబుంపవలసి వచ్చినది.

గిండి పండుములు

ఇది గిండిలు తీసిన బంటువంటి జాదము. ఈ జాదము నాపుటకు కార్పొరేషన్ కాడగదా మన నేమనే యడ్డు నట్టు తోచదు. ఈ గుట్టపుపండుములతోను వచ్చిందటే నా పోటి ప్రయాణికులకు ప్రాణతెల్లటము. పరిగా వేళకు పోయి యిట్లు చేరుతామా లేదా యనే సందేహమే గుట్టముల పరుగులాగు గుట్టపుపండుముల తాలూకు స్పెషల్ రైళ్లన్నియు ముందు పోలేనేగాని తరియ్య రైళ్లు కదలనేకలవు. కొన్నిరైళ్ల సలేనడువవు యర్రతలపాగా తెచ్చు జూచినా ప్రత్యక్షం ఏమి ఈ రైళ్ల ప్రభావము? ఈ రేవుల బాధ యంకా నెలవగానిపోదు. మామూలు రైళ్లు కాక యంకా నాలుగురైళ్లు పైన నడచుచున్నను బస్సులపై బస్సులు గుట్టపు బండ్లు విధి విరామము లేక నడచుచున్నవి. చూటుకోడ్డు నలిగి పోవుచున్నది. చేతి చిలుము వాగుచున్నది. లాభమువచ్చినదను సంతసముకంటే పోయిందని ఏడ్చులే హెచ్చు వివచయ్యుచున్నది. ఈ పండుముల ప్రభావము వర్ణింప వరహావతానంకైన తరమా? క్రైస్తవమును

ఈ పండుగకు పూలహారములు, పండ్లు చాలా అమ్ముడు పోయినవి. ప్రతివారికి ప్రమాదముపై ఆశయే ఆయెను హరిన్ కేక్కు బాగుగా అమ్ముడు పోయిన వంటారు. సారాదుకాణము లలో పీపాలు బట్టిపోయినవన్నారు. అందుచే కాఫీ దుకాణాలలో కాఫీవాడా చిక్కట కష్టమాయెను ఈవేడుకలమూలమున రైలువారు, మోటారుబస్సులవారు, ట్రాములవారు, బండ్లవారు కొంచెము బాగుపడ్డారన్న మాటే. ఈరోజులలో ధనవర్షము కురిసినదన్నమాటే.

సముద్రస్నానం

ఈవేడుకలు చూచిన, పాపపరిహారార్థము భగవంతుడు సముద్రస్నానము నేర్పాటు చేసినా యన్నట్లు మొన్ని గ్రహా సందర్భమున సముద్రస్నానం వచ్చింది అంతా సముద్రపునడ్డన చేరారు కొందరు ముక్కులు మూసినారు కొందరు బట్టలలో చేతులు దోపినారు. కొందరు సత్తెగల్ల తేరివారు కొందరు పొత్తరిచ్చినారు కొందరు ఉపదేశములంటూ యొకరినెవి యొకరు కొరుక్కొన్నారు. కొందరు మనీ ఆర్డరులతో నూర్చునివంక చూచినారు పోరగాండ్లవారకుంటారా? సముద్రంలో పోరుచున్నారా యన్నట్లు అలలపై కెగిరి చుము కనాగిరి. పసిబాలులారా! మీకు నాతో పోరెందుకని తన కెరటములచే బుజ్జిగించి బయటకు వెట్టుమండెను గాని ఎంతసేపని? తుదకు రింగులీడ చెరిగిపోట్టి కలహముగామరీతి కొందరినోల మట్టిగొట్టి ఉక్కిరిబిక్కిరి గావించి ప్రాణముల గొనిపోయెను. ముగ్గురిట్లు మట్టిగొట్టుకొని పోయిరట! సముద్రు డేమి సామాన్యదా? వైభవము విషాదముగా ముగిసింది.

(హాకసంచారి)
16-1-26.

కే. నాదముని అందు సన్సు వారు, నాటకసంఘములకు కావలసిన కలర్లన్ను విగ్గులున్ను మా వద్ద చిక్కును కాట్లాగు కావలసినవారు క్షీ అజా బిల్ పంపిన యెడల పంపుతాము 1926 వ సంవత్సరము పార్లమెంటేరీ కాలెండరు నెంబ 12/24 ధర డెజను 4-0-0 ఒక టికి 0-6-0 ఎలయువారు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

No 161, China Bazaar Road Madras

అథిల బింబము

మొదటిభాగము. దళసరి కాగితములు.

వెల రూ 0-8-0 224 పేజీలు. పో॥ 4 అ.

ఇది ఆంగ్లో మహా విశేఖరుం డగు షేక్స్ పియర్ న హాపురుషుం గవించిన అత్యుత్కృష్టమగు అయి దంశముల నాటకరాజమునకు క్షీ శే॥ రెంటూల వెంకటసుబ్బారావుగారి తేటతెనుగు పద్యములతో నాంధ్రీరగాము మహాభారతకైశీని బోలియుండును. అత్యంత చు నో హరము కరుణారసపూరితము ప్రపంచమున గల విషాదాత్మరూపకముల కెల్ల నిది తలకట్టరి పండిత గ్రంథరుల సమ్మతించిన విషయము Othello Universal తెప్పించుకొన్న ఆంధ్రవిద్యా గులకు డెజను పు స్తములు వెల రూ 4-8-0

కాలది ప్రతులు మార్గము పున్నవి తిరుగా అచ్చుపడనేరవు.

విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు-మదరాసు.

ప్రకటన

శ్రీ కనకదుర్గాం బికాప్రైజు చీటి - పెదనందిపాడు 14-1-26 తేదినగాని దరిమిలా మరియొక తేదినగాని చీట్లు తీయబడవు. ఆ ఉద్యమము అపడ మైనది. చీట్లు కొన్నవారు వారిచీట్లను ఈ దిగువ సంతకము చేసినవారి దగ్గరకు పంపినవిడల వారు చెల్లించిన సొమ్ము తిరిగి వాఫసుచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. తుమ్మల కనకయ్య చౌదరి, పెదనందిపాడు. (పైజరరు.)

ముఖ్యమైన నోటీసు

మిగిలిన ఔషధములు, అప్రెయన్సులు, చిల్లర వస్తువులు, కప్ బోర్డులు మొదలగునవి బాంబాయి మెడికల్ స్టోరు డిపోవద్ద 25-1-1926 తేదీ పగలు 11 గంటలకు బహిరంగవేలము వేసి విక్రయించ బడును. ఇతర వివరములు తెలియగోరువారు "మెనర్స్ బై రెన్ అండు కో, ఆక్స్ నరులు అపాలా వీధి, బాంబాయి" విలాసమునకు వ్రాసిన బడయ గలరు.

"అమ్మకమునకు మునుపు న్యాయమైనధరి వచ్చిన ఆలోచించబడును."

ప్రకటన

శ్రీ గజలక్ష్మీ లాటరీ - చిననందిపాడు 14-1-26 తేదినగాని దరిమిలా మరియొక తేదినగాని చీట్లు తీయబడవు. ఆ ఉద్యమము అపడ మైనది. చీట్లు కొన్నవారు వారి చీట్లను ఈదిగువ సంతకము చేసినవారి దగ్గరకు పంపినవిడల వారు చెల్లించినసొమ్ము తిరిగి వాఫసుచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. నూతికట్టు కోటి వీరయ్య, పచ్చల బ్రహ్మయ్య, చిన నందిపాడు (పైజరరు.)

స్టీల్స్ సెల్ వెటి

2263 ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని సుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్న మెంటు కంట్లాక్టరు గారైన రామస్వామిస్వామిగారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రిక వచ్చినది. "నా గడ్డమునందు గజ్జియుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ ఔషధమును వాడితిని. గజ్జి పోయినది. మొండి గాయుండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మొలచుచున్నవి." 2263 బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0. లోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. Collingwood & Co, Mount Road, Madras

రుక్మిణి కుక్కరు

ఈ కుక్కరునందు వంటచేసుకొనుటవలన ప్రతి మాసమునకు రూ 20 యలు లాభమును, గడించవచ్చును. వంటచేయు నగ్ని అవసరములేదు. వంటను మీరే చేసుకొనవచ్చును. వివరము లు గల పుస్తకమును ఇనాముగా తెప్పించుకొని మీరు చూడవచ్చును.

1, 2, 4, 6, 8, మండికి సరిపోవు కెల్ల ధర రూ 13, 18, 22, 27, 30 మాత్రమే. ప్యాకింగు, తపాల్ ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఏజంట్లు కావలెను రుక్మిణి కుక్కరు కంపెనీ నెం. 19 పడవర మాచాగడివీధి రాయపురము, మద్రాసు.

ఫోటో సెంటు జూరి గజిటు

జనవరి 12, 1925

తనికుళాఖ

వి. పాండురంగరావు వి. సి. ఎస్. ఫోటో స్వపరిపాలన శాఖ డిప్యూటీ సెక్రటరీ గారిని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పదవికి నియమించి, అభివృద్ధిశాఖ కార్యదర్శిగా నుంది

హెచ్. ఆర్. ఉజ్జయిని వి. సి. ఎస్. నలుకల్వేరు గారిని ఫోటో స్వపరిపాలన శాఖ డిప్యూటీ సెక్రటరీగా నియమించి.

సి. ఎస్. బ్రాహ్మణమూర్తి పక్కిన గోదావరి నూతన జిల్లా ఏర్పడిన నాటకం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నియమించబడి

జి. ఎస్. పాడిపాడు వి. సి. ఎస్. గారిని ఇండియా ప్రభుత్వము ఆరోగ్యవిద్యాశాఖలందు నియమించి.

ఈదిగువ వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగములను మదరాసు రాష్ట్ర మునందు నియమించిరి — పి. వి. వి. బాలకృష్ణయ్య, టి. ఎస్. ఎస్. రాఘవసు, ఎస్. వెంకటేశ్వరమగారు.

పోలీసు శాఖ

క్యాపిటు హుస్సేను బహదూరు ఆదోని పోలీసు డిప్యూటీ

మాపరెంటును నర్సిపట్నము సబ్విజనకు మార్చిరి. మహమ్మదు తెయ్యదీనుసాహేబుగారిని నర్సిపట్నమునుండి ఆదోని మార్చిరి.

ఆర్. పాటర్నను పార్వతీపురం అసిస్టెంటు పోలీసు మాపరెంటుకు తూర్పుతీరము ప్రత్యేక పోలీసు దళము కమాండెంటుగ నియమించిరి.

ఎఫ్. ఎస్. బార్డిగారిని ఉత్తర రేంజి డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగ నియమించిరి.

హెచ్. ఇ. విలియమ్సుగారిని విశాఖపట్నం జిల్లా పోలీసు మాపరెంటుగ నియమించిరి.

సి. ఎం. అట్టిసన్న, విశాఖపట్నం మాపరెంటుగారిని చిత్తూరు జిల్లా పోలీసు మాపరెంటుగ మార్చిరి.

లాశాఖ

ఎల్. బలరామదాసుగారిని నర్సాపురమునుండి గుంటూరు సబ్విజిగ మార్చిరి.

పి. రామరావుగారిని నర్సాపురంలో అడిషనలు కోర్టు నుండి ప్రిన్సిపలు సబ్కోర్టు జడ్జిగ మార్చిరి.

రివెన్యూ శాఖ

ఈ దిగువ రీతి డిప్యూటీ కలెక్టరుల నియామకములు జరిగినవి.

అవ్వకాల కృష్ణయ్య పంతులు నెల్లూరు తాసిల్దార్ను ఆయూరు నందే డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

అనంతపురం హుజూరు కిర సదారు ఆర్. పద్మనాభ నాయుడుగారిని అచ్చపే డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

ఖా. సా. మునిషేతు హుస్సేను సాహేబుగారిని తూర్పు గోదావరి డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

అవనిరాల జగన్నాథరావు పంతులుగారిని గంటాము జనరలు డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమించిరి.

న. వేదాంత రామయ్య పంతులుగారిని నెల్లూరునుండి గుంటూరు ప్రెజిడెంట్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగ మార్చిరి. లాలా గోకులాను గారిని విశాఖపట్నం ప్రెజిడెంట్ నియమించిరి.

అభివృద్ధి శాఖ

కె. ఎ. మాస్టరుగారిని అనంతపురం జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగా నియమించిరి.

హెచ్. ఎఫ్. పి. హియర్నసుగారిని కేంద్ర ప్రత్తి విచారణ సంఘసభ్యులలో మదరాసు ప్రతినిధిగా ప్రభుత్వము వారు నియమించిరి.

సానిక స్వపరిపాలన శాఖ

ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలో నందు అధ్యక్షుని ఎమ్మెల్యేను అధికార మొసంగిరి.

ఇదివరకు మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసివచ్చి ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

649-2

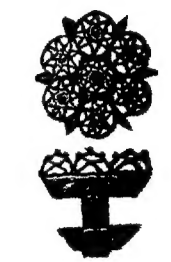

మానవృకము, పనితనము, న్యాయము, మీకు విశదమగును

(ప్రస్తుత సమవాగరికతకు తగినట్టి లోలాకులు, పువ్వురాగముల తోడులు, బేసరులు, క్లావరులు ముక్కుపుడుకులు అంటుపోగులు, వెండి తిరుగుచెంబులు, టీ పెట్టు, టెన్నిసు కప్పులు, అనేక విధములగు ఉంగరములు, బహుమాన పతకములు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరుచ్చిన అతిత్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

ముఖ్యగమనింపు:- సీమ వెండికి, సవరం బంగారుకు, మేలురకంపువ్యరాగములకు గారంటి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాప నిచ్చెదము. 1821

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి, నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

యిదివరలో జార్జి ట్రాల్సు లైను సబ్బును వాడకుండిన తప్పక వాడిచూడుడు

యిదివరలో దీనిని వాడినవారిని అడిగిన దీని సుగుణములు తెలియును. మరియు మీరొకసారి స్వయముగా వాడిన తప్పక ఆనందము తృప్తి కలుగుటయే గాక మీ స్నేహితుల కందరికిని సిపార్సుచేయుదురు.

సువాసనయందును యితర గుణములయందును దీనికి సమానమైన దేదియు లేదు. ప్రతి పట్టణములో నుండు దుకాణములందు ఇది దొరకును. లేనిచో, ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన వంకబడును.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను. 1827

సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఎ. వి. ఆర్. ఎ. అడికప్ప చెట్టి, 52, బందరువీధి, మద్రాసు.

హనుమాన్ సబ్బు

యస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు. 1727

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మావద్ద పలురకముల లోలాకులు, దుడ్డులు, అంటుపోగులు, చంపపరములు, పతకములు, మోపులు, బంగారుమెడచెయ్యిములు, చెయ్యిను అడ్డగలు, వెండికాలు, గోనులు, మిరియాలగొలుములు, మొలతోడులు, టంబ్లర్లు, కాఫీపెట్టు మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. విహములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శవగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రాప్తింపు:

ది ఆంధ్రజ్యోతి ల రిమాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: రేజవాడ.

1597

(4)

1149

వ్రాంచి: 51: చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

జనసమాచారము గూడుపల్లములను గూర్చిన చట్టము (ప్రొ. నెను ఆఫ్ సబ్జిక్స్ రిసార్సు ఆక్టు 1888) కడవజిల్లాయందు రాయచోటి యూనియనున కనువర్తించునట్లు గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి.

గంజాము జిల్లాలోని పట్టణముల (శిశుకళం తాలూకా బోర్డునుండి యీదిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—ముద్దాల వెంకటప్పలనాయుడు గారు, కోకా కోడండరామయ్య నాయుడు గారు, పల్లి బైరాగినాయుడుగారు, డి. ఆక్కలనాయుడు గారు, ఎస్. వెంకటనాయుడు గారు, కె. చిన్నప్పల నాయుడు గారు, బి. జీవరత్నం నాయుడు గారు.

హెచ్. సూర్యనారాయణ నాయుడు గారు, శ్రీ కాకాకుళం తాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

రాయచోటి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ పాలెం రామభద్రయ్య నాయుడు గారు ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

బెజవాడ పురపాలక సంఘసభ్యునిగ వై. సీతారామయ్య చెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కెకాలి పురపాలక సంఘసభ్యునిగ ఎ. రఘుపతిరావు పంతులు గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాశాఖ

బి. నీలయ్యరెడ్డిగారిని గంజాము జిల్లా విద్యాసంఘము నందు కీ॥ కే॥ ఎం. గంగరాజుగారి స్థానే సభ్యులుగ నియమించిరి.

ఎస్. సత్యనారాయణరాజుగారు విశాఖపట్నం విద్యాసంఘ సభ్యునిగ జిల్లాబోర్డునుండి ఎన్నుకొనబడిరి.

న్యాయశాఖ

వి. రాధాకృష్ణమూర్తి పట్నాయకుగారిని బరంపురం అడిషనలు జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

తంజావూరు వకీలు ఎం. నటరాజు పిల్లేగారిని నంద్యాల జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

జయంతి శ్రీరామమూర్తిగారిని బరంపురంలో ప్రిన్సిపలు జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

కె. వెంకటరావుపంతులుగారు గుంటూరులో సబ్జడ్జి నయమున్నవారిని నంద్యాల జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

అసిస్టెంటు ఫారెస్టు కన్సర్వేటరు ఎల్. శర్మగారిని కర్నూలు దక్షిణ డివిజనునుండి పశ్చిమదివిజనుకు మార్చిరి.

సి. కామేశ్వరరావు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగారిని గోదావరీ హెడ్క్వార్టర్సునుండి ఉత్తరదివిజనుకు మార్చిరి.

కె. ఎస్. అప్పమడల్యూరుగారిని మదరాసు మెడికలు కాలేజి అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగ నియమించిరి.

గొప్పలాటరి

గవర్నమెంటు వారికి తెలియపరచిన విూద టనే ప్రారంభింపబడి రు 10,000 లు మొదలు రు10 లు వరకూ వరుసగా రు 25,000 లను 356 బహుమతులుగా పంచియిచ్చుచు నికరాదాయము ను దీనరక్షణాలయమునకు వినియోగింపబడు

ది క్రిస్టాలిక్ హోమ్ రెండవలాటరి

యొక్క చీట్లు కలుపుదినము ది 21-2-26 తేదీ కాపున చీట్ల పుస్తకములను ఖర్చుచెట్టు వారలెల్లరు ది 10-2-26 తేదీ లోనల కొంటరు ఫయిల్లన్ను సొమ్మున్న పంపకోరెదము.

ఇట్లు

కే. జీ. మూర్తి,

డైరెక్టరు, ది క్రిస్టాలిక్ హోమ్,

మచిలీపట్టణము, (కృష్ణాజిల్లా.)

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము రు 2-0-0

ఆంధ్రభైషజ్యరత్నావళి రు.2. భస్మప్రకాశిక రు.1.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి 2046

(పిన్కీహౌస్ ఆండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ)

The Madras Races 1925-26.

చెన్న పురి పందెములు Notice.

వివరీతపు వాసలవలన పందెపు తారీఖులను ఈదిగు తెలుపబడిన ప్రకారం స్థావర్దులుగారు మార్చిరి.

రెండవ ఎక్స్ప్రెస్ మిటింగు

మొదటిదినము 23-1-1926 తేది శనివారము

మొదటి పందెము మధ్యాహ్నము

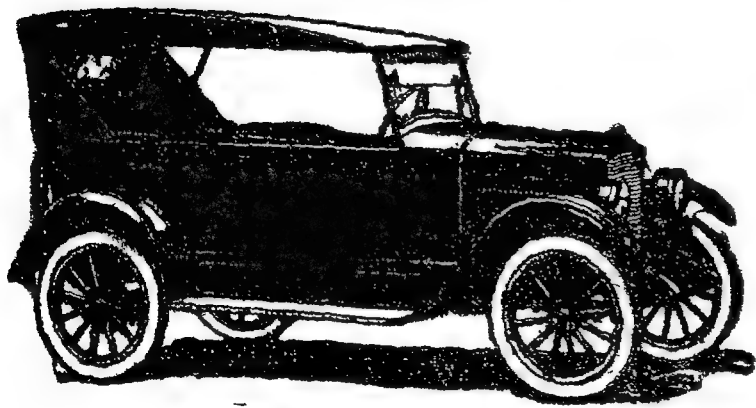
2 గంటలకు 2452

శ్రీ మ ద్వాల్మీకి రామాయణము	
ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	
బాలకాండము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	2 0
అయోధ్యాకాండము	3 0
ఆరణ్యకాండము	2 0
కిష్కింధాకాండము	2 8
సుందరకాండము	2 0
యుద్ధకాండము	4 0
ఉత్తరకాండము	2 8
మాఘపురాణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	2 0
గరుడపురాణము, సవ్యాఖ్యానాంధ్రతాత్పర్యం	1 8
వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,	
1437-547	292, ఎన్.ప్లనేట్, చెన్నపురి.

క్రొత్త మాదిరి

రంగ్ బి

టూరింగు కారు

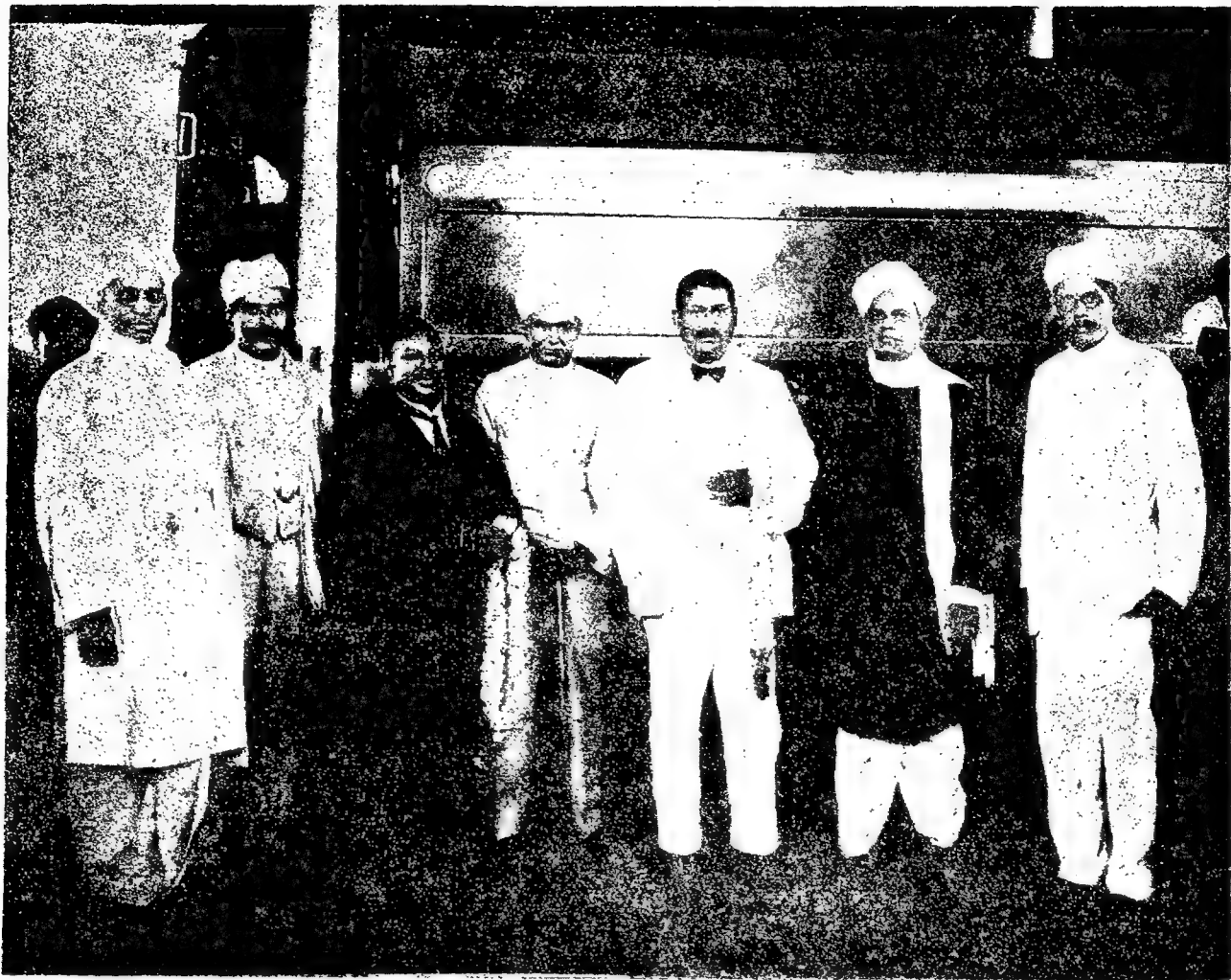
పెద్ద ఎంజినుతోను,
మాగ్నెటో ఇగ్నిషన్తోను
అమర్చబడినది.

ధర రు 3990

(ఎఫ్. ఓ. ఆర్. మద్రాసు)

ఏజెంట్లు:—

నెస్సర్ ఆండు కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా రాయబారులు

నెంట్రులు స్టేషను లో సన్మానము

మొదటినుండి ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, మీర్జాగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) గాడ్స్బోగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) జి. ఏ. నటేశ్వరగారు, పాథరుగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) రైటు ఆనరబిల్ వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు, సామి వేంకటాచలం చెట్టిగారు.

ఆరోగ్యవారము-శిశు ప్రదర్శనము

గోపాల్ ప్రభువు ప్రారంభోపన్యాసము నిచ్చుట

దేవదాసీల సమస్య

ఎస్. హనుమంతరావుగారు కీర్వాణునుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

ఇండియాలో అన్ని ప్రాంతములందు వ్యాపించియున్న యీ నీచవ్యాపారమునాగూర్చి చదువరులు శ్రద్ధవహింప గోరెదను. కొందరు స్త్రీలు పురుషులభోగవాంచల సంతృప్తిపరచుటకై ప్రత్యేకించబడిరిని భావించుట కడునీచము. వారి బిడ్డలను బాతిహినులుగ బహిష్కరింతురు. వీరికి తోడుగా ధనలేమిచే యితర జాతులవారగూడ చాలకలను విక్రయించియు, పేదస్త్రీలను యావృత్తిలో దింపియు దురాచారము నెక్కువ వ్యాపింపజేయుచున్నారు.

మదరాసులో యామిపూర్ణ తిలక్ మ్యూగారిచే స్థాపింపబడిన "హిందూయూనిటీ కలెజియము" కల్పానునందుగలదు. ఈజాతివారి నుచరించుటకై ఉద్దేశింపబడినది. ఈసమస్య పరిష్కరించుచి యిచ్చుట కేంద్ర సంస్థ రాష్ట్ర మందన్ని ప్రాంతములకు పయోగిండునట్లు జేయుటకై నొక పథ జేయదలచెట్లుబడినది. ఇందు అభిమానము గలవారెల్లరు తమఅభి

ప్రాయములను దెలుపవచ్చును. ఆంధ్ర తిమిర, కేరళ రాష్ట్రము లలో యీజాతి నుదరించుసంస్థలు చాలగలవు. అట్టిసంస్థల వారందరు ఒక్కచో సమావేశమునకు అవకాశముండును. ఈవిషయమును సంఘసంస్కారసభలలో గోపి ముఖావముగ వదలి పెట్టుకుండ ప్రత్యేకముగ యోచింప వెలసిన అవశ్యకత గలను. ఈదిగువవిలాసమునకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపవచ్చును. ఎస్. హనుమంతరావు, హిందూయూనిటీ కలెజియము కీర్వాణు, మదరాసు.

కాఫీ హోటలులో గల్లంతు

6 గురు అరెస్టుయిరి

కొందరు వావితులు హోటలు మూసినతరువాత ఏదియో త్రాగుటకు కావలెననిరి. వాడు లేదనగానే గల్లంతు ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసువారు వచ్చిరి. ఇన్స్పెక్టరు ఓబ్రియన్ గారు ఆర్డరును ఎర్రెస్టు చేసిరి. వారిని రేపు న్యాయాధిపతి యెదుట పెట్టెదరు.

ఆరోగ్య శిశు ప్రదర్శనము

గవర్నరుగారు తెరచుట

గోపాల్ ప్రభువుగారు గురువారమునాడు దక్షిణ ఇండియా వ్యాపారసంఘ యావరణముందు ఆరోగ్యశిశు ప్రదర్శనము తెరచిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు పురపెద్దలు చాలమంది వచ్చిరి.

4.30 గ. గవర్నరుగారు భార్యపరివారముతో విచ్చేసి సభ నలంకరించిరి. సన్నాయి మేళము వాయిద్యము జరుగుచుండెను.

పానగలు రాజాగారు గవర్నరుగారిని ప్రదర్శనము తెరువ గోరుచు నారికి ఆరోగ్యవిషయములందు గల అభిమానమును మెచ్చుకొనిరి. ఈరాష్ట్రముందు ఆరోగ్యాభివృద్ధి కార్యములకై 62 లక్షలు గ్రాంటుచేసి వారివయవలన యీరాష్ట్రము ఆరోగ్య విషయములందు అగ్రస్థానము వహించి యున్నదని చెప్పిరి. ఆరోగ్య ప్రచారమునందు శిశుసంరక్షణయే ముఖ్యమైనది. అవిషయమున గవర్నరు దంపతులు శ్రద్ధవహించి శిశు ప్రదర్శనమునందు నూరువేలమంది పాల్గొనిరి. ఇందు నిమిత్తమై చాలద్రవ్యము వినిమోగింప బడినదని రాజాగారు చెప్పిరి.

గవర్నరుగారు

ప్రదర్శనము తెరచినట్లు ప్రకటించుచు యిట్లుపస్య సించిరి. ప్రదర్శనము దెరుచుటతో తమ సంతోషము తెలిపిరి.

నేటి ప్రదర్శనముకన్న ఇదివరకు ప్రదర్శనము యొక్క వాగుండవలెననిరి వైద్యకాస్త్రమునందు శిశుసంరక్షణ విషయమున అభివృద్ధిగాంచినది శిశువులు. బిడ్డలు ఆరోగ్యముగ నుండినచో దేశమున కెంతేని మేలు గలుగును. ఆర్థిక లాభము గూడ యుండును. కావున మానవ శ్రేయము నారసియు, దేశశ్రేయము నారసియు, పేదవారి నేవజేయు నుద్దేశముతో డను యీప్రదర్శనమునందు అందరు పాల్గొని జయప్రథముగ జరిపించవలెనని నుడివరి.

సామి వేంకటాచలము చెట్టిగారు గవర్నరుగారికి వందనము లర్పించుచు, అజ్ఞానము దక్షత లేకపోవుటయు, యీరాష్ట్రములో మరణసంఖ్య నభివృద్ధి జేయుచున్నవనియు, గవర్నరుగారి పరిపాలనమువలన రెండు కారణములను తొలగింపగల్గుచున్నామనియు చెప్పిరి. ప్రజలకు ఆరోగ్యవిషయము లెక్కువగ బోధజేయగలిగి మను ఆశ పెల్లిబుచ్చిరి.

గవర్నరుగారు ప్రదర్శనముంతయు జూచి విరమించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ రాయబారము- చన్నపురి పౌరుల సానుభూతి

విదేశమునందలి భారతీయుల విముక్తి చేశీయుల స్వాతంత్ర్యముపై నాధారపడి యున్నది

సర్వవక్షనాయకులును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వబిల్లును ఖండించుట

దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్య స్వత్యములను గోల్పోవ జేయునట్టిదియు, అఖిలభారత జాతియొక్క ఆత్మగౌరవమునకు హానికరమైనట్టియు, గాంధీ - స్వల్పబు ఒడంబడికకు విరుద్ధమైనట్టియు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు గావించిన బిల్లుపై తమ నిరసనమును వెలుపుటకై నిన్నటి సాయంకాలము చన్నపురిపౌరులు తిలకు ఘట్టమునందు గొప్పబహిరంగసభ గావించిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ కాంగ్రెసుపక్షమున భారతదేశమునకు రాయబారులుగ నరుదొచ్చిన శ్రీయుతులు గాడ్ ఫ్రే, ఐత్తరు, మీరాగారలకు చన్నపురిపౌరులు ఘనమగుస్వాగతము నొసంగిరి. గాడ్ ఫ్రేగారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ఇక్కటులు-కండ్లకుగట్టినటుల వర్ణించిరి. నిన్నటిసభయందు కాంగ్రెసునాయకులే గాక జస్టిసుజ్జప్రముఖులు గూడ రా॥ బి॥ ఓ. తణిశాచలంశెట్టి, డా॥ సి. నటేశముదలియూరు గారలును పాల్గొని ఉపన్వసించిరి.

సభకురదొచ్చినప్రముఖులలో శ్రీయుతులసామివెంకటాచలం శెట్టి, మాలానా యాకుబ్ హుస్సేను, సి. రాజగోపాలాచారి దేశోద్ధారక కాశీనాథుని వాగేశ్వరరావు పంతులు, టంగటూరి ప్రకాశం పంతులు డా॥ పి. వరదరాజులు వాయుడు, ఓ. తణిశాచలం శెట్టి, డా॥ సి. నటేశముదలియూరు, ముత్యయ్య మొదలియారు, పాఫీ చహస్మయ్యగారూను వారి పెక్కుమంది గలరు. సభ ఆరంభమునండిము కడవరకు సభ్యులెల్లరు ఓరు, తో చేవియుండిరి. రాత్రి 9 గంటలకు సభ అత్యంతస్వహముతో ముగింపబడెను.

యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

అధ్యక్షులు శ్రీమన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రధమమున రాయబారమునకై దక్షిణాఫ్రికా నుండి వీలెంచిన మువ్వరు భారతీయ ప్రతినిధులను సభవారి కరుకపరచి చెన్నపురి పౌరులపక్షమున వారికి స్వాగత మొసంగి “బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క నిష్ప్రయోజకత దక్షిణాఫ్రికా సమస్యలను తెలుపజేసినది అయ్యంగారు నుడిచి. జాతివిభేదములు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును విరిగిగ నున్నవని బల్గిరి. దీని కంతకును ఒకే సాధనముగలదు. అయ్యది ఏమన, భారతీయులు ఐకకర్త్యముగ ప్రభుత్వ చర్యపై తమఅసమ్మతిని తెలిపి దక్షిణాఫ్రికా భారతీయసౌదరుల బోరాటము నందు నైతికముగను ఆరికముగను తోడ్పడవలెను. ఈయొక విషయము పైకైనను భారతీయులెల్లరు ఏకీభవించు నటుల ప్రయత్నింపవలెను. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ సమస్యపైనను ముచ్చటాని నిషేధ సమస్యయందును దెంగాలు నిర్బంధకాసనము విషయములోను దేశమునందలి సర్వవక్షములవారును ఏకీభవించియున్నను కేటికిని ప్రభుత్వమువారు రెట్టి సమాధాన మొసంగియుండలేదు. కావున దేశీయులు కేవల మొక ఆశయమునందేగాక విధానములందును ఏకీభవించువలెను. పిదప ఉపన్యాసముల దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల కష్టములను వివరించిరి. “కావున మీయుత్సాహము నంతయు కార్యరూపమున అగ వరచి ధనసాయము జేయవలెను. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమపక్షమునకేగాక రిరి కోట్ల భారతీయుల పక్షమున బోరాడుచున్నారు. అందులకు వారికెంతయు కష్టములును, పిదప శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వదేశమునందలి రాచరీతి పరిశీలనను గూర్చి మాటాడుచు కాంగ్రెసు అన్ని రాచరీతియలనూ గల గ్లోపనిజేయుట కనకాశమెనగుచున్నదనియు కావున జస్టిసు మిత్రవాద జాతిభువాదులెల్లరును తిరిగి ఏకమటుంబీమలవలె పరస్పర విశ్వాసముతో మెలంగిదేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించువలయునని పల్గిరి.

గాడ్ ఫ్రేగారు

దక్షిణాఫ్రికాయందు అడ్వొకేటుగనున్న గాడ్ ఫ్రే గారు ప్రధమమున ఉపన్వసించుచు దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయ ఇక్కటులను, నూతనముగ ప్రవేశపెట్టిన బిల్లులకు గలిగెనే నూతన ఆగచాల్సిన తమ రాయబారముయొక్క ఉద్దేశమును విపులుగు ముచ్చటించిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పౌరులారా! మీరు మిమ్ము చే సంబోధించుటయొక్కరణమేమి? నేనుబ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి పౌరులనుగాను, నేను దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చుచున్నాను. నేను రాజకీయముగ దొంగవలె పరిగణింపబడుచున్నాను. నాకు వోటుజేయు అధికారము లేదు. కడకుపుర పౌరకసంఘములకు వోటునొసంగు నిధికారమును లాగినేలని బడినది.

ప్రస్తుతము దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల స్థితి విగుల గౌరవహీనము. 1890 సం॥ నుండి మేముట నివసించుచున్నాము. 1894 సం॥ నందు గాంధీమహాత్ముడు డబుకేతెంచెను. 1895 సం॥ నందు భారతీయులస్థితిగూర్చి వా రొకప్రకటనను గావించిరి. అందులకు సమాధానమొ యనునటుల 1893 సం॥ నందు దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారు భారతీయుల వోటింగు హక్కులనుదీసివేయుచట్టు మొకదానినిగావించిరి. పరిపాలనానియోజకసంఘము లేనట్టి దేశములనుండి దక్షిణాఫ్రికా కరుదెంచు దేశీయులకు ఎన్నికహక్కులు లేవని అందు తీర్మానించిరి. ఆకాలమునందు భారతదేశములో నియోజకసంఘము లేకుండెను 1896 సం॥ నందు గాంధీమహాత్ముడు భారతదేశమున కరుదెంచి దక్షిణాఫ్రికాయందలి పరిస్థితులను భారతీయులను బోధించెను. ఆ సమవర్తరాంతముననే తిరిగి దక్షిణాఫ్రికా కేతెంచినపుడు రి మాసములవరకు మహాత్ముని కేవువాటి రానివ్వ నడిచి. అనేక అవమానములకు బాటుగావించిరి. నాటినుండియు ఆసియాదేశ స్థులకు ప్రతిరూలమును ఉద్యమము బయల్పడెనెను. తమ కార్యములకు భారతీయుల కరిగించి వారిని మేల్కొల్పిలెనని తెలువారు తల్ల కిందెరి.

అందుచే వారి రక్షణకొరకై ఎన్నిక్రేమచర్యలును గావించుకొనిరి. అందులమున భారతీయులను కొన్ని స్వీయములకు లోను జేసిరి. అంతటితో తృప్తి నొందక 1908 సం॥ న వేరొక చట్టమును గావించి రి పల్లెలు నివసించినవారు మాత్రమే దేశముందు నిలిచిపోవుట కర్హులని తీర్మానించిరి. అంతటితో నూరుకొనిరా? లేదు దక్షిణాఫ్రికాకు వచ్చిన ప్రతి భారతీయుని సంతకము చిహ్నములు మున్నగునానిని పరిశీలించి ప్రమాదమున నేమాత్రమైన లోపము జరిగినా ఇక నాతెచ్చు నెడ వివాదంబినదే. 1918 సం॥ నందు సాత్వికనిరోధ పోరాటము మిగల తీరముగ జరుగచుండెను గాంధీమహాత్ముడు స్వల్పబు కేనానియు గలకొని విషయముల చర్చించిరి తేస్సోతముగ 1914 సం॥నందు గాంధీ - స్వల్పబు ఒడంబడిక సమమాడెను. ఆ యొడంబడిక కాంతిని జేమార్చునని యాశించితిమి కారణమేమి? ఆయొడంబడిక ననుసరించి దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వము భారతీయులపై అధిపతిగావించిన అక్రమచర్యములను రద్దజేయుటయొక్క మున్యం రెట్టి నిర్బంధకాసనములను జేయరాదని తెలుపుచున్నది. 1919 సం॥లో బ్రాహ్మణాలనందలి మన దేశీయులందరు ప్రత్యేకవ్యక్తులనుండిగాక కంపెనీల మాలమున వస్తువులకు గొనుట కు, లాభకరముగా ను, ఉద్దేశించి చి. ఆ చట్ట తీర్మానము వారు దీనిని గాంచి ఖితిల్లిరి. దేశమునందంతెటను గొప్ప యాందోళనను లేపదీసిరి. వార్తాపత్రి లన్నియు “నిరూపకముల దెవరింపు” అను శీర్షికలతో చురువులుల ప్రాయుధించెను. అట్టి పరిస్థితిలో 1920-21 సం॥నందు ఆంధ్రాదేశీయుల కమిషన్ ఒకటి నియమింపబడెను. వారు పరిస్థితులన్ని విచారించి తెలువారియందలి ఆందోళన నిరాధారమని పల్గిరి. ఈ యాందోళన కొలది మంచి ఏతెల్ల కే నపాపబడెను. నీ రిపంకిగాను సనమొసంగబడెను. కావున ఈకమిషన్ ప్రారంభింపబడిన 1921 సం॥నుండి నేటివరకు ఈబిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు న్యాయముగ కారణ మొక్కటియైనను గానివిలేదు. ఇలము గలిగియుండు వారలు కత్తి

లేనివారల నణచివేసి ప్రజాభిప్రాయమును తమ కనుమలకుగ నురబ్బుకొనుట తప్ప ఈబిల్లును వేరొందుకారణము లేదు. నే శముందలి ప్రజాభిప్రాయమైనను ఈబిల్లున కనుమలకుగ లేదు. బిల్లునకు ప్రజలతోడ్పాటును, అంగీకారమును బొందుటలేదని డాక్టరు మెలకుగాకే నుడివియుండిరి.

ఈబిల్లులను గలగు ఫ తములు మిగల ఉపద్రవకరములు. ఈబిల్లున కెట్టియోవశ్యకములేదు. మనదేశీయులకు హీనముగ పరిగణించుట కిదియు ఉద్దేశంబునది. నేనొకతూరి ఉపన్వసించుచు “స్వదేశమును రిరి కోట్ల ప్రజలగౌరవ సంరక్షణకై వారాలకు జరుపచుండ అల్పసంఖ్యాకల మైనను మాయొక్క గౌరవము నిచట సంరక్షించుకొనకపో”మని బల్గియుండిని. (హర్షము) ఈబిల్లు దక్షిణాఫ్రికాయందు నివసించు మాకు మాత్రమే గాదు. అఖిలభారత స్వ స్థునకు రిందొప్పదము. కావున దీని నంత మొందించువరకు పౌరు సజావ నిశ్చయించినాము దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు నెగ్గినవో మీసమస్యలను పరిష్కారమగును.

మాటకుమాట, పోటుకు పోటు ఒసంగినవానిని పాశ్చాత్యులు గౌరవింతురు. నావిద్యార్థి పక్షముందలి యనభవమున నేనీవిషయమును గ్రహించితిని. భారతీయప్రజాభిప్రాయమును గౌరవింపుట తమ విధి యని దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారు తెలమనుటల మనవిటు ఐకమత్యముతో ప్రజాభిప్రాయమును ప్రకటింపవలెను. ఈ ప్రజాభిప్రాయము వై మరాయుగారికి నెన్నెముకగ నుండగలదు. ఈబిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము భారతీయులను జేరువరచుటయే. యూరోపియనుల సౌకర్యములొక్కై భారతీయులు తాము నివసించెడి తావుల పీడితబలయును. క్రమముగ భారతీయులు వాణిజ్యమునకు ప్రధానములగు తావులందు నుండి ప్రత్యేకింపబడి దేశమునందలి మార్కెటులకు గొంపోయి విడుచుటయే వారి ఉద్దేశము సన కలుమాత్రమైనను ఆర్మి గౌరవమునైనచో నీబిల్లును అంగీకరింపజాలము. సముద్రతీరమునకు 80 మైళ్ళదూరపు మాత్రమే భారతీయులు నివసించవలయునని పరియొక కా సన ము గలదు. దీని వలన భారతీయులు న్యాయపరసౌకర్యములు లేక విసుగు జెంది తుట్టుతుడకు దేశమును పీడిపోయెదనని వారితలంపు ఇంతియేగాదు. బిల్లులను గలిగెడి ఇబ్బందులలో నివి చాల స్వల్పము. వ్యక్తి స్యాతంత్ర్యములను గూడ లాగినెచుచున్నాడు. యూనియను ప్రభుత్వముకొరకు నున్న 4 రాష్ట్రములలో కేవల 3 రేలమంది బ్రాహ్మణాలనందు 12 వేలు నేటాలులో 102 వేలు నాలవరాష్ట్రమును 40 వేల మంది గలకు వివిధరాష్ట్రములందు భారతీయులు చాలకాలమునుంచి నివసించుచు వర్తకవ్యాపారములను గలిగియున్నారు. ఈబిల్లులను నేటాలునందుండు భారతీయుకు బ్రాహ్మణాలనందు తనకుండెడి వ్యాపారమును జూచుకొనివచ్చుటకు హక్కులేదు. ఫురీమే సన వేర్వేరు ఫలములందు వ్యాపారముగల భారతీయులు వానికెల్ల చాించి ఒకచోట మాత్రమే వర్తకము సాగించుకొనవలయును. భారతీయులు తమస్వదేశమున కరుదెంచి వివాహము గావించుకొని భార్యలతో దక్షిణాఫ్రికా కరుకుటకు హక్కులను దీసివైచిరి. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికా కేసనపుడు పాశ్చాత్యులు ఎన్నియో ప్రదులను గుగజేసిరి. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాను తమకాయోగ్యముచే సారవంతముగజేసిరి ఎన్నియో ఉపద్రవముల నావీరి.

1910 సం॥నందు భారతీయుల ఇక్కటులను నివారించుటకు వాదాం మొనరించిరేగాని తద్విరుద్ధముగ జరుగుచునే యున్నది. కావున ఈబిల్లు నిప్పటికైనను త్రోవేయవలను సార్వభౌమునికి అధికారము గలదు. భారతీయుల సజ్జాగ్రాహి కారణమొకరకు మే మిం కరుదెంచితిమి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ముప్పటికిని ఈ బిల్లును రద్దజేయనిచో భారతీయులు అల్పసంఖ్యమయి కత్తికేగి తెల్లగురును మాయొక్క ప్రచారములకు చక్కతెచ్చి కొలులకు మనకు సర్వాధికారము. మర యిట్టిప్రాయము? దెవచ్చు కేకత్రముగ జరుగచు, మనము మానవులమనియు, పౌరువంతులమనియు, ఉద్ధిగ సాంప్రదాయముల గలారమనియు, ఐకమత్యము నుగూడు గలవనియు, ప్రపంచమునకు చాటలెను. మీరాజకీయగూడెందుండెడి విభేదముల నొకొక కట్టిపెట్టుమి. ఎల్లరుకు గలసల జేయవలెనది ఈ దక్షిణాఫ్రికాసభ్యు మీర ఉద్దేశమును అంకాక మొసంగుచున్నది. ఈ సమస్యపై శోధించి మీ విభేదము లదిరకొలగుచే నమోపాగంపు. స్వల్పసంఖ్య సమాజత్రు వొక డున్నపుడు మీలో మీరు పోరాడకొనుట భావ్యమా? బిల్లు తీర్మానించబడినచో నెన్నెట కర్తవ్య మేమి? ఒకవేళ ఇంగ్లండునందును క్లెం రద్దరేయబడినచో నిగ గాగలదేమి? దక్షిణాఫ్రికాయందలి మీ సోదరీ సోదరు లే

బిల్లుకు తలయొగ్గ బూతుకొనలేదు. ఇక కర్తవ్యమో, బిల్లునకు లోబడకుండునో. అనగ నివిలు కాసనాతిక్రమాము (వినుడు వినుడు) నివిలు కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించిన పిదప నిక దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు ప్రాయశఃపై నానపీడిరని తలపడవలయును. ఈ తాపాచారమునందు పట్టుదలయుండు బలము గలిగియున్న ను దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు ధృకులుగారు. మూల సనే కులు జైలుకు వెళ్లుటకును, సర్వరిగముల నాశనముటకు సిద్ధపడియున్నారను ప్రస్తుతము ధన మత్యాంశ్యకమై యున్నది. మేము జరిగిన ప్రచారమునకును జరుపనుండే ప్రచారమునకు ధన మపారముగ గారలనియున్నది. మీరు ఆశీకముగను, నైతికముగను సర్వరిగముల మాకుతోడ్పడనినో మే మిహారాటమునందు జయింపగలుగుట దుస్సాధ్యము. దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల యాత్మగౌరవమును, నిలువబెట్టలేనని పోరాటమును జరుపుచు గాంచుటయే లేక యనుభవము వీరుటయే జరుగవలెనని పల్కిరి.

పట్టుగారు

తెలంగాణమునందు మాట్లాడుచు 65-11ల క్రితము భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్లి యాచరియు, వారిపరమ వచ్చిన పాశ్చాత్యులు దేశము నాక్రమించి భారతీయుల నణచుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. దీనిని బట్టి జాతిపరమత తనతల్లివద్ద మొరదెట్టుకొనుట కరుదు. మాటలు మాతృభూమియను భారతీ పక్షమునకు మరు దెంచుచు తిమనియు, బ్రాముబంధంను రైలుబండ్లలోను, పోస్టులలో కార్యాలయములందు భారతీయులకు సదుపాయము గాంపరనియు, 16ల పాశ్చాత్యులు 1,60,000 భారతీయులను గాంచి భీతింబు విచిత్రమనియు అందుచేతనే ఈజిప్టును ప్రవేశపెట్టెను బట్టి ఇరువురము వేర్వేరు దేశములకుండు విధిమందున ఒండొరులకు సమానస్వాత్మ్యము గలదు. జార్జి సార్వభౌముడు బిల్లును రద్దుచేయనినో భారతీయులు సాత్వికనిరోధము నవలంబింపవలసి యుండును. అందులకు మీతోడ్పాటు అధికముగ గాంపియున్నది పల్కిరి

మిగ్గాగారు మాట్లాడుచు దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల విముక్తి స్వదేశమందలి భారతీయుల సంపూర్ణ వికమత్యముపై నాధారపడియున్నది పల్కిరి. (వినుడు, వినుడు) పరతంత్రుల ప్రజలయందు దైకమత్య ముండిన నిరంకుశప్రభుత్వము నశించును. కావున కాంగ్రెసునందు భారతీయుల ఆశయ మొకటియే యొకరు విధిమార్గముల నూచించిరి దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులను తేచుచు గుంగరచెననిన స్వదేశమందు భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను. నైసురాయిగారు తన యసహాయస్థితిని వెల్లడి గాంచిరి.

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వరంగములందు తాము జోక్యము గలిగించుకొనరానని పల్కిరి. భారత ప్రభుత్వాధికారుల స్వాతంత్ర్యమును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు చెరుండుదు. కావున స్వదేశమందు స్వాతంత్ర్యము లేనిది మీ పలుకుట బయటకల్గును. అందులకు మీరెల్లరు విద్యనుకుటమే మార్గము. జాతిమత్యమునకు తదితర స్వల్పభేదములను బరిమోసంగవలెను. మేము భారతదేశమునకు 4000 మైళ్ళదూరమును నిసింపుచున్నను, మామృతము మెల్లప్పుడు భారతదేశమందే యుండగలదు. దక్షిణాఫ్రికాకంటెను భారతదేశమునే మే మధికముగ ప్రేమించుము. ఈజిప్టు తీర్మానింపబడిన నిక దక్షిణాఫ్రికాయందు 29 భారతీయులస్థితి దుర్భరము. అట్టిమానభంగమును, అట్టిఅనమానమును బాపుటకునే మీసాయమును గోరవచ్చినాము. కావున దక్షిణాఫ్రికాయందలి మీసోదరులకొరకైనను వికమత్యము గలిగియుండుడని పల్కిరి.

1-వ తీర్మానము

1914 సం॥ గాంధీ-స్వల్పబుద్ధివంబడికకు విరుద్ధముగ దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముండి ప్రకటింపబడినట్టి దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులకు ప్రత్యేకించుచు వారి వాణిజ్యహక్కులను గోల్పోవలయును, క్రమముగ భారతసంఘమును వెడలపరుముట ప్రయోగించునట్టియు, ఫలముల ప్రత్యేకించెడి, ఎమిగ్రేషను రిజిస్ట్రేషను బిల్లును ఈసభవారు తీర్మానముగ బుకించును. ఈ బిల్లును యూనియను ప్రభుత్వమువారు వర్జునైనుటకు ముందు భారతప్రభుత్వమువారు యూనియను ప్రభుత్వముతో ఆశక్యకతపై యూనియను ప్రభుత్వమును బంధించునట్టియు గోరుచు అట్టివి సంభవించునో, బిల్లు వాగ్ద మెంబునందు తీర్మానింపబడియోకలను, నైసురాయిగారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులపై నికముగ గాంధీగారి గలిగియుండిన పక్షమున దక్షిణాఫ్రికా ప్రభు

త్వప్రభుత్వము రిజిస్ట్రేషను నమనరించి సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి బిల్లును రద్దు చేయవలసినదిగ నలహా నొసంగవలసిన దని కోరుచున్నాడు."

పై తీర్మానమును సామి వెంటకలం శెట్టిగారు రూపపాదించుచు "దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులసోదరుల పాలకులను అపమానము బాధలను గాంచి ఆత్మగౌరవముగల ముగ్ధులైన వ్యక్తులను సహింపకాలడని పల్కిరి. ఈయిక్కటలను విచారింపిన మనస్వరాజ్యసంరంభమును దీనివెనుక బడును. అల్పసంఖ్యాకులకు సంఘములను అంగ ద్రోశుడు యూరపియను ప్రభుత్వము ఒకజాతి యని పిలువబడజాలదు. యూరోపియనులు యెల్ల యెడల విరళింపచేసిన వారై దరి దోవలేని సమయముగా గాంధీజీయవారికి ఆహ్వాన మొసంగినది. కడకు నాగోదేయులపై యజమానులుగ నున్నార. ఆవిశ్వాసము ఇందుకయైనను దక్షిణాఫ్రికాయందలి యూరోపియనుల కుండలదా? భారతప్రభుత్వమును, భారతప్రజలను ఏకాభిప్రాయమైన దీవిమయముపై మాత్రమే. కాని నైసురాయిగారి సమాధానము విన బ్రటిషుసామ్రాజ్యమునలన మనకు గురుబాధములు వినితముగనే యున్నవి. సరిసమాన గౌరవ ప్రతిపత్తి ఎల్లజాతులకు గలదనుటాటలు నీటిలో మూటబయ్యెను. నైసురాయిగారు రిజిస్ట్రేషను ఏమైన తేయగలరేమో వేచియుండెదము గాక!" అని పల్కిరి.

డా॥ సి. నరేశముదలియారు గారు

తీర్మానమును బలపరచుటకై ఉపన్యాసవేదిక నలంకరించగనే సభలో హృద్వ్యులు చెలరేగును. ఉపన్యాసకు లంతట ఇట్లు మాట్లాడిరి "ఈవిషయము భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు సంబంధించినది. భారతీయుల తీనిండు భరింపజాలరు. (వినుడువినుడు) అందుచేనేమేమే నాస్వరాజ్యపక్షమింతలతో నీవేదికపై నిలచి మాట్లాడుచున్నాను (వినుడు, వినుడు) మన సోదరులు దక్షిణాఫ్రికాకు వెడలి ఆదేశమును సారవంతముగను నివాసయోగ్యముగ నొసర్చిరి. నేను వారికి పూర్వము బానిసల కొసంపన్నటి స్వాతంత్ర్యమైనను తెల్లవా కొసంపట్టలేదు. (అనమానము) వారు మనసోదరుల బెట్టుబాధలు వర్తింపజాలదు. ఈయనమానము రిజిస్ట్రేషనుభారతీయులకు జెంచును. భారతదేశ గౌరవమానము హానిగలిగినది భారతదేశము గౌరవంపడకుండుటకు కారణము భారతీయులు విభేదములు గలిగియుండుటయే. భారతీయులకు బాధ్యతగల ప్రభుత్వము లేకుండుటయే, నైస్యము వాచికదళము లేకుండుటయే, కాకము (హృదు) కావున భారతప్రభుత్వమువారు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముతో యుద్ధ మొనర్పవలెను. మనసోదరుల హక్కులను సంరక్షింపజాలని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములని ప్రయోజక మేమి?

ఇక భారతీయులు చేయవలసినదేమి? మనము స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుచున్నాము. ఈలోపల దక్షిణాఫ్రికానుండి మనదేశమున కరుదెంచిన తెల్లవారి విషయమై నిరోధకాసనములు గావింపవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతములు దొక్కడైనను మనదేశమునం దడుగిడి వర్తకము చేయకుండులారన కాసనముల గావింపవలెను. ఇచ్చటనుండు దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారిన్లు దేశమునుండి వెడలపడువలెనని పల్కిరి.

యర్. ముస్తయ్య మొదలియారుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. జి. ఏ నరేశముదలియారు తీర్మానమును బలపరచుచు చాలకాలము క్రిండునీ భారతీయుల నేకలు అనేక ప్రజలను గన్పింపబడినవారై దక్షిణాఫ్రికా కంపబడిననియు, వారికి ప్రస్తుతము భారతదేశమందెట్టి నివాసముగాని, ఆస్తిగావితేదనియు భారతీయుల సుఖములే దక్షిణాఫ్రికాయందు తెల్లవారికి దుగ్గాములుగ దోచెననియు, భారతీయులు పోరాటముందు తగిన సాయమును జేయవలయునని బల్కిరి.

2 వ తీర్మానము

"దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు ఆ బ్రిటిషు సామ్రాజ్య భాగమును తమ జన్మహక్కులకై పోరాడు న్యాయమైనట్టియు, గౌరవనీయుమగునట్టి సంరంభమును మద్రాసు సార్వభౌమతము తమ సంపూర్ణముగ హృదయపూర్వకమైతిక ఆధిపత్యము నొసంగుటకు వాగ్దాన మొనరించుచున్నాడు." అను తీర్మానమును మాలానా యూజిన్ హుస్సేన్ గారు రూపపాదించుచు 15 సం॥ల క్రితము దక్షిణాఫ్రికాయందు సాత్విక నిరోధము ప్రారంభింపబడినపుడు చెన్నపురి రాష్ట్ర మధికముగ తోడ్పడెననియు ముందుగాడ అటులేసర్వవిధముల తోడ్పడగలసనియు బల్కిరి.

రా॥ జి. తణికాచలం శెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు భారతప్రభుత్వమువారు బిల్లును తీర్మానింప యూనియను ప్రభుత్వమువారికి గౌరవలేనది అనిజరుగనినో సార్వ

భౌముడు బిల్లును కంగీకార మొసంగరాదుయు, దక్షిణాఫ్రికాయందు భారతీయుల కంతహక్కుగలనో యూరోపియనుల కంతకంటె నెక్కుడు హక్కులేదనియు, నిజముగ భారతీయులే పాశ్చాత్యులకంటెను ముందుబోయి నివసించిననియు, విరోధా మహాసభ గాముండు యైవిన్ "ప్రజాపరిపాలన, సమానగౌరవము" మున్నగు తియ్యజిహులు కేవలము బూటకములని లేలననియు, కాన ప్రభుత్వమువారు తమవిధిని నెరవేర్చవలెననియు బల్కిరి.

శ్రీ॥ టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు:

తీర్మానమును బలపరచుచు 100 సం॥ల క్రితము పేరునకు బానిసల వ్యాపారము అంతమొందినను దక్షిణాఫ్రికాలయందు మాత్రమింకను నిలచియున్నాడని పల్కిరి. (అనమానము)

దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులందెట్టి భేదములు లేవు ఈ రాయబారమునందలి సభ్యులు మన ధర్మమును పాన్పురిక్ గావింతుట కరుదెంచియున్నాడు. నేటిసభయందన్న పక్షములవారును విక కర్మముగ ఏకాశములై మాట్లాడియున్నాడు. 1926 సం॥ నందు భారతదేశము పూర్వమువలె విభజింపబడిన భారత ఖర్జము గాను, బ్రిటిషు ప్రజలకే నెంతమాత్రమును తమ యొక్తివాదములు చలాయించజాలరు భారతదేశమిప్పుడెట్టివారికిని సమాధాన మొసంగజాలియున్నది. నేటికి భారతదేశమందంతటను మూల వడకుమండినట్లు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము మన సోదరుల నిట్లు హీనముగ జూచుటకు సాహసించ గలదా? పూర్వ మొక మహాత్ముడే దక్షిణాఫ్రికాయందు పోరాటము సాగించెను. నేడు దేశమందు వారి యనుచరు లనేకులు వారు లేకనే పోరు సలుపుటకు సంసిద్ధులై యున్నాడు. దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులెల్లరను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు వెడలపరిమిన 10 లక్షల భారతీయుల తీరేకమునుండి దక్షిణాఫ్రికాకు చెదలగలరని దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు తేనికొందుగాక. (వినుడు, వినుడు) దక్షిణాఫ్రికా సమస్య విషయమై దేశీయులెల్లరను ఏకాభిప్రాయమై యున్నాము అని బల్కిరి.

సి. రాజగోపాలా చారిగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ విషయమై దేశీయులలో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయమును లేకపోయినను దీనిని రాకరించుటకు సాధన మేమియో ఆలోచించవలెనని పల్కిరి. యుద్ధ మొనర్పలేనను యమ. కె. ఆచార్యగారి సూచన ఆసంభవముగాని ఆసంభవము వనను శాంతి యంతముగ యుద్ధము సలుపుట కెట్టి యాతేమా లేవని పల్కిరి. మహాత్మునికి సాధ్యమైన సాత్విక నిరోధము నేకును సాధ్యము గాగలదు. భారత ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు ధనసాయమును జేయవచ్చును. భారతకాసనసభ్యులు విరోధా మహాసభ గాము ముందు లక్షలకొలది ధనమును విరాళ మొసంగియుండగ తమ దేశీయులు జన్మహక్కులకై జరుపు శాంతి సమరమునకై హీనము 15 లక్షల రూప్యములు కాసనసభయందు బ్రతిపాదించవచ్చును. ఇందు ఆసంభవమేమియునులేదు. నేను భారత కాసనసభ యందుండిన ఈపరిగావించి యుండే వాడనే (నవ్వు) భారత ప్రభుత్వమువారు ఈధన మొసంగనినో భారతీయులైనను దీనిని ఒసంగవలెనని పల్కిరి.

3 వ తీర్మానము

"ఏషియాటిక్ బిల్లులను విశదమైన రీతిని దక్షిణాఫ్రికాయూనియను ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల పట్ల అనసరించు విధానముయొక్క ఉపద్రవ కరములగు ఫోతములను బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారికి నివేదించి నిష్ణయముకొరకై నానాజాతి సమితికి నివేదించుటకుగాను భారతప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంత త్వరతో భారతకాసనసభ స్టేబుకాన్సిస్ సభ్యులతో నాలోచించి అన్నిపక్షములకు జెందిన భారతీయ నాయకులను దక్షిణాఫ్రికా భారత కాంగ్రెసు నాయకులను గల యొక్కరాయ బారమునంపుటకు భారత ప్రభుత్వము వారికి నూచించుచున్నాడు" అను తీర్మానమును డా॥ జి. పరదరాజులు నాయుడుగారు రూపపాదించుచు తమిళభాషయందు మాట్లాడిరి. స్వదేశమందే భారతీయులిట్లు విభేదములు గలవారై యూరోపియనులతో సమానస్వాత్మ్యములు లేకుండునపుడు వేళాంతరములందు తమ సోదరులకు స్వాతంత్ర్యము గలుగజేయుట ఆసంభవమని బల్కిరి.

ఓ. కలహసామి శెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు భారతీయులు స్వదేశమందు స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండిన నిట్టి సూపదలు తట్టించియే యుండవలయు, అందుకే భారతీయులు తీరముగ ఆందోళన గావించి సార్వభౌముడు తన యలోకార మొసంగకుండునటుల జేయవలెననియు బల్కిరి.

బొంబాయి నాయకుల తీవ్రభండన

(ప్రీ ప్రెస్)

బొంబాయి, జన 16:—సేదాసాయంత్రము బొంబాయి లో దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు జరుగుచున్న యవమానమున కసమృద్ధిని దెల్పుటకై బహిరంగసభ జరిగెను. హెచ్. హెచ్. ఆగాఖాను గారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభకు ప్రేక్షకులు మిక్కిలముగ వచ్చిరి. బొంబాయిలో ఆస్తిపక్షముల వారును రిబలనుకు ముందు నోచేంజరు వరకును అందరునువచ్చిరి. సర్. చిమన్లాలు సెటల్వాడు గారు దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను దెబ్బకొట్టటంబు గూడ వాదనాభంగముల చరిత్రయు, అసమానములతో భారతీయులను వెదలబట్టవలెనను భావమును ఉన్నట్లు స్పష్టములపరిచెప్పిరి. సామ్రాజ్యమునకు కష్టకాలమున నడ్డుపడి, జర్మనుల దాడినాపిన భారతీయుల నిట్లేనా సత్కారములనుని సర్ చిమన్లాలు గారడిగిరి. భారతీయుల వయస్సుల పాలరమండ ఇంకెరియుల ప్రభుత్వము చేతులుముడిచి పెట్టుకొని గూర్చున్న యెడల సామ్రాజ్యమున కేమి జరుగునో తెలియజాలదు. ఇందువలన వారు సామ్రాజ్యములములను త్రొండుకొను చున్నారని సెటల్వాడు గారు నుడివిరి.

జిన్నా గారు

ఈజిప్టుయొక్క ఉద్దేశ్యము భారతీయులను వేరుజేసి వెదలబట్టుట యైయున్నది. ప్రజలహక్కులను నేలద్రొక్కి రాచివేసిన జారు ప్రభువులను నిరంకుశప్రభువులనుగూర్చి మనము చదివియుంటిమి. కాని యిందుబ్రటిషు సామ్రాజ్యమే పార్లమెంటు పేరను, పవిత్రశాసనములపేరను సార్వభౌముని సామ్రాజ్యములోని పౌరుల హక్కులు నాశముజేయబడుచున్నవి. వారిరాజకీయ, పౌరత్వపు హక్కులను తగ్గింపవచ్చును లేదా తీసివేయవచ్చును. అయితే సార్వభౌముని సామ్రాజ్యమునందు పౌరులగు నున్న ప్రజలను ఆస్తిని రక్షింపవలసిన భారము గలను. ఇంకెరియులు ప్రభుత్వము జోక్యము గలుగజేసికొని పని జేయుట కిప్పుడే తరుణము గల్గినదని జిన్నా గారు నుడివిరి.

సర్ చిమన్లాలు

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా సంపాదకులకు సర్ చిమన్లాలు గారు ప్రసంగించుచు యీల్లు సామ్రాజ్యమునకేగాక వాగరక దేశము లన్నింటికీగూడ గౌరవభంగకరమగియు, ఉపద్రవ కరమనియు నుడివిరి. ఏ సామ్రాజ్యముగాని అన్యాయముపై నాధార పడియుండలేదు.

హోస్ని మనుగారు

గంధీరముగ నుపన్యసించుచు భారతదేశము స్వపరిపాలనమును గాంచవలెననియు, అవోక్కటియే అన్ని సమస్యలనున్న పరిష్కారము జేయుననియుజెప్పిరి.

సరోజినీనాయుడు

భారతీయుల గౌరవమున కేమాత్రమును మచ్చగలుగకుండునట్లు ప్రతిపబాసవలెనని ప్రేక్షకుల నుద్వేగించుచు సరోజినీదేవి ప్రసంగించెను.

డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్

తుదకు దక్షిణాఫ్రికా రాయబారుల నాయకుడగు డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమానుగారు యిట్లు జెప్పిరి. తిరుమాట్లాడుపరికి సభ్యులకందెంబు నీళ్లువచ్చెను:—“దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను నిలువనీయునుండ తరిమివేయుచున్నారు. కాని మేమెమాత్రము నుగొంగువారముగాము. మీరు మాకు సహాయము జేయగోరుచున్నాము. మీసంగ్రామముల మేము జేయుచున్నాము. ఇచట గూర్చొనియున్న స్త్రీపురుష బాలరందరసంగ్రామములనున్న మేముజేయుచున్నాము. మేము చివరచిట్టిలో బడియున్నాము. ఇందుండియే భారతదేశగౌరవమును ప్రతిభను నిలువదెట్టుటకు పోట్లాడెదము. మేమెప్పుటికిని లొంగి లోబడబోవుటలేదు. అని డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమానుగారు నుడివిరి.

సంపూర్ణ వివరములు

(అసోసియేటెడు ప్రెస్)

బొంబాయి, జన 16:—దక్షిణాఫ్రికా విషయాటికుట్టిల్ల న కసమృద్ధి దెల్పుటకుగాను నిన్న రాత్రి హెచ్. హెచ్. ఆగాఖానుగారి అధ్యక్షతను బహిరంగసభ యొకటి జరిగెను. ఆ గాఖానుగారు దక్షిణాఫ్రికా సమస్య 40 యేండ్లనాటిదని నుడి విరి. ఎన్నేండ్లలో భారతీయులు సహనముతో నవమానముల నుపొందుచు గాంధీస్వల్పము బడంబడిక వలన సమాధానములు పొకర్కములుగల్గినను కష్టములే యునుభవింపుననినది. యూని

యను ప్రభుత్వము అన్యాయముగ నిట్లు భారతీయులను కష్ట దెబ్బచున్నందులకు ప్రతికారము జేయవలెనని ఆయన యిట్ల వరలో నూచించియుండెను. గాంధీస్వల్పము బడంబడిక ఆక్షర తః సంపూర్ణముగ నున్నది. దానినుండి యెమాత్రమును వెనుకకు బోరాదు అని ఆగాఖానుగారు నుడివిరి.

డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్

దక్షిణాఫ్రికా రాయబారుల నాయకులగు డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాను గారు ఆంధ్ర దక్షిణాఫ్రికాలో నాలుగు రాష్ట్రములలోను భారతీయుల నిర్ణయములను గూర్చి చాలదూరమువివరించిరి. ఈ రాష్ట్రములందు భారతీయులు 10:60 వేల మంది గలరు. వారందరును వర్తమానమున కర్షణమున, కాలనీలలో జన్మించినవాడనో యున్నాము. వారు రాజ్యముపై నట్టి హక్కులుగాని, మ్యూనిసిపలు హక్కులు గాని లేవు. ఈన్నవాటిజన్మ వాస్తవ్యస్వత్వములను బోగొట్టుటకు గూడ పార్లమెంటులో మొన్న రావలసిన బిల్లు ఉద్దేశించెను. ఈబిల్లుప్రకారము మంత్రిగారు కొన్ని ప్రదేశములను ప్రత్యేకముగ నిర్ణయించి అంతకు యెక్కువ భారతీయులు కొనరాదనియు, ఆప్రదేశమున కావల వర్తకుము జేయరాదనియు నిశ్చయించును. ఈబిల్లు గావించుటకు పూర్వమే యానిర్ణీతప్రదేశమున కావల భారతీయులను భూములకు నజరానా యిచ్చు విషయమై బిల్లునందేమియు గానరాదు. బిల్లునందా విషయమేమియును లేకున్నయెడల నజరానా రాజాలదని లాయర్లు చెప్పెదరు. యంత్రములలో బనిజేయు భారతీయులను నేటిపు లను గూడ వేదలబట్టుట కుద్దేశించ బడిన యంతరీక్యానముల గూర్చిగూడ జెప్పుచు నేటిపు వలెందు బనిజేయుటకు సమర్థులు గాగని చెప్పెదురనిరి. భారతీయులు వర్తములందు పని నేర్చుకొనకుండను ఆ బిల్లులో పనిలేకుండను నిశ్చయించబడిరి. ఈ తీర్మానములు బిల్లులన్నియును భారతీయుల జీవితము దుస్సహము జేయుట కుద్దేశించబడెను. వారిష్టము తుదిసంరంభములోనుండి. వర్తమ్యనతనవారు యెమాత్రమును సహించజాలరు. ప్రాణమున్నంతకాలమును వారు అందు పోట్లాడెదరు. భారతీయుల శిలగ్రామమునందు సహాయముజేయవలెనని ఆయన గోరెను.

సర్ చిమన్లాలు సెటల్వాడుగారు

ఈక్రిందితీర్మానము నుపపాదించిరి:—1914 గాంధీస్వల్పము ప్రతిపత్తికి ప్రతిపాలముగ నిర్ణయము జేయబడిన ఏరియాల రిజర్వేషను, ఇమిగ్రేషను, రిజర్వేషను బిల్లులయెడల ఈ సభ భయము దెల్పుచు అసమృద్ధిని దెల్పుచున్నది. ఈ బిల్లులు భారతీయులను నిర్బంధముగ వేరుజేయుటకును, వారికిగలవర్తక ఆస్తిహక్కులను తొలగించుటకును, తుదకుదేశీయాంగమంత్రి డాక్టరు మలకు జెప్పినట్లు భారతీయులను లేకుండ జేయుటకు నుద్దేశించబడినది. యూనియను ప్రభుత్వము ఇట్టి బిల్లులపై నెట్టి చర్యనుగాని దీసికొనుటకు ముందు రాండు ఊటలు సభను జరుపుట యవసరమని యూనియను ప్రభుత్వమును తొందరజేయవలసినదిగ యీ సభ భారతప్రభుత్వమును గోరుచున్నది. ఇటు గోరిన ను వివక యూనియను పార్లమెంటు బిల్లునంగీకరించు నెడల ఇంకెరియులు ప్రభుత్వము దక్షిణాఫ్రికాచట్టును రిరెస్క్నుక్రింద బిల్లును ప్రోసెక్యునుటకు రాజప్రతినిధి ఒత్తివేయవలెనని కోరిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను దెబ్బచుండిన కష్టములే బోయరుయధ్యక్షునకు కారణమయ్యెనని లాన్సుడేను ప్రభువు బ్రిటిషు ప్రభుత్వపుక్షమున ప్రకటించెనని సర్ చిమన్లాలుగారు జెప్పిరి. ఆప్రభుత్వమే భారతీయులపై నవమానములనుపరిచుటకు వెనుకొనుటయే. ఏమో తోడ్పడెదరను కొన్నదంతయును విమర్శించెను. దక్షిణాఫ్రికాయంతయును స్వేచ్ఛప్రదేశముగ జేయ నిశ్చయించెను. భారతవర్తకులను వారు ఆక్రమించిన ప్రదేశముల దాటిపోవడాదని నిర్ణయించునెడల వారిని వర్తక మానతే జేసికొనకుండ నిరోధింపవచ్చునని దక్షిణాఫ్రికా ప్రధానన్యాయమూర్తినుడిచెను. ఈబిల్లులన సామ్రాజ్యములములు విచ్చిత్తునట్లున్నదనియు, సామ్రాజ్యమున కేమి జరుగునో తెలియజాలదనియు ఆయన జెప్పెను.

జిన్నా గారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఈవిషయము వాదములు చర్చలకాలమును గడచిపోయినదని చెప్పెను. ఈబిల్లుయొక్క యుద్దేశ్యము దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల సంఖ్యను తగ్గింపవలెనని యుద్దేశ్యమని దేశీయాంగమంత్రి గాబిలిన ప్రకటనము బట్టి గూడ యిట్టివరులను నాగుప్రభువులను నిరంకుశప్రభువులను జేసెనని ఆయనజెప్పెను. దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులకు

రాజప్రతినిధి యొనంగిన ప్రత్యుత్తరమునందు బొమినియను ప్రభుత్వము స్వదేశ వ్యవహారముల గూర్చి యిష్టము వచ్చిన శాసనములను జేసికొనవచ్చునని జెప్పినమాటలను జిన్నా గారు ఖండించిరి. యూనియను గవర్నమెంటు చట్ట ప్రకారముసార్వభౌముని దేశములోని పౌరులకు ప్రతిపాలముగ నుండుశాసనములను ప్రోసెక్యునుటకు ఇంకెరియులప్రభుత్వమున కధికారము గలదు. కాని యింకెరియు ఇంకెరియులు ప్రభుత్వ మట్టిచర్య దీసికొనునట్లు గాన్పించలేదు. ఈబిల్లు అంగీకరించునెడల దీనికంతయు భారము భారప్రభుత్వముపై నొడిచివేయుటకు వారు ప్రయత్నించునుండిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల సంరంభములను భారతదేశము నిరంతర సహాయము జేయునని ఆయన డాక్టరు రహిమాను గారికి వాసిచ్చెరి.

హెచ్. పి. మోడిగారు గూడ తీర్మానమును బలపరచి ఆంధ్రుల నది అంగీకరింపజేడెను.

ఇంగ్లాండుకు రాయబారము

ఆంధ్రుల జే. పి. పెటిటుగారు భారతప్రభుత్వము ఆసెంట్లతోను, స్టేటు కాన్సిలుతోను సంప్రతించి, భారతదేశములో నన్నిపక్షముల నాయకులగుల రాయబారము ఇంగ్లాండుకు బంపి బ్రిటిషు పార్లమెంటు యెదుటను కాబినెటుయెదుటను, దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ఏషియాటికుబిల్లులనల గలుగనున్న ఉపద్రవములను వివరింపవలెనను తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ బిల్లును శాసనముజేయుటవలన స్వేచ్ఛప్రభుత్వమువారికిని, తదితరులకు యనివరకుకన్న గొప్పసంగ్రామము గలుగగలదని పెటిటు గారు జెప్పిరి.

తిలభాయి దేశాయిగారు యీ తీర్మానమును బలపరచగా నందరచే అంగీకరింపబడెను.

భారతదేశ సహాయము

మాడవతీర్మాన మిట్లుగలదు:—“దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న భారతీయులకు యీ సభ అచటవారికిగలుగనున్న ఉపద్రవ సమయమున గౌరవముగ దైర్యముతో సంరంభము జేయుటకు నైతికముగను ఆర్థికముగ సహాయము జేయుటకు యీ సభ ప్రతిపబాసచున్నది.”

హార్ని మనుగా తీర్మానముపై మాట్లాడుచు భారతీయులు రాజకీయ విభేదములన్నిటిని బాపుకొని దక్షిణాఫ్రికాసమస్య విషయమునందు వలెనే స్వరాజ్యోద్యమమునెడ గూడనేకాతయ బద్ధులై యుండవలయునని కోరిరి. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము వచ్చిన పిదపనే యూనియను ప్రభుత్వముతో నీవిషయమై మాట్లాడినను ప్రయోజన ముండగలదని ఆయనచెప్పెను.

భారతదేశమంతయు గలసి ఒక్కపెట్టున దేనిని గోరిన దాని నంగీకరించుటకు భారతప్రభుత్వము వెనుకీయదని యెన్ని సార్లలో జెప్పినదానికెప్పుడు తరుణము వచ్చెనని జయకరుగారు జెప్పిరి. భారతదేశములో నందరును యేకభావముతో ఒక్క దక్షిణాఫ్రికాసమస్యపై నుండిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కిదియే మంచిపరీక్షనమయచుని జయకరుగారు జెప్పిరి.

కాలెండరు స్వీకారము:—నెల్లూరుజిల్లా పొదిలి నుండి కృష్ణాఅంతు కంపెనీవారంపిన 1926 సం॥ కాలెండరును జేకొంటిమి.

నోటీసు గుడివాడ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. No 25
1. కాజ మంగమ్మ
2. పిడికిటి వెంకమ్మ
ఈనెంబులలో పిడికిటివద్ద Succession Certificate యిచ్చించగోరి పిడికిటిను దాఖలుచేయగా నవర పిడికిటిపై 15-2-26 తేదీన వాయిదావేసినారు. గాన అందుప యేమైనా ఆక్షేపాలువున్న యెడల వాయిదాకు కోర్టుర హాజరై ఆక్షేపాలు చెప్పుకొనని పక్షమున మీ పరోక్షమునవరకు నిర్ణీకెట్టును పిడికిటివద్దకు యివ్వబడునని యందుమాలముగా తెలియపర్చడమైనది.
Se 1006/19 ప్ర. మోచర్ల లచ్చిగాడు
Se 1023/19 ప్ర. కొమ్మూర్పు బమ్మకు
Se 1119/19 ప్ర. జిల్లిపిచ్చి
గుడివాడ } ఉప్పలూరి మల్లికార్జున రావులతో
15-1-26 } జడ్జు.

దక్షిణాఫ్రికా నిర్బంధములు

—(1)—

శ్వేతజాతుల యన్యాయాచరణ మపారమై మహాసంఘోభమును గలుగజేయుచున్నది. జాత్యభిమానాధికారము ధర్మగ్ధానికి గారణంబగుచున్నది. ధనబలము పనుబలము స్వదేశవాసులకు నిలువ నీడలేకుండ జేయుచున్నది. అమెరికా ఆఫ్రికాయా ఆఫ్రికా ఆసియాఖండముల యుద్ధము శ్వేతజాతుల యన్యాయాక్రమణమును నభ్యర్థించరణమును నసంతముఖములను చాటుచున్నది. అమెరికా ఆఫ్రికాయాఖండములం దాదిమవాసులు నామరూపములు లేకను నశించుచున్నారు. ఆఫ్రికా ఆసియాఖండములందు స్వదేశవాసులు బానిసలవలె నున్నారు. నలువదికోట్ల చీనాదేశస్థులును ముప్పదికోట్ల భారతీయులును తెల్లవారికి స్వదేశములందును విదేశములందును అడుగులకు మడుగులొత్తుచున్నారు. జపాను శ్వేతజాతులకును నితరజాతులకును గుణపాతమును నేర్పినను జానోదయము గలుగలేదు. భూలోకమంతయును శ్వేతజాతులనుభవించుట కేర్పడినటులు గనుపడుచున్నది. శ్వేతజాతుల భూమిత్వ పరస్పరవివాదమును మహాసంగ్రామరూపమున గలుగజేసినను జానోదయము గలుగకున్నది. పాశ్చాత్య జాతులకు జానోదయముగలిగి శాంతిస్థాపన సేవిధమునను గలుగగలవో వైవాధీనమునందు గలదు. దక్షిణాఫ్రికాయందు శ్వేతముఖులు శ్వేతేతరులపట్ల జూపుచున్న యన్యాయము హేయముగ నున్నది. నోరులేని స్వదేశస్థులు చేయగల దేదియును లేకను అన్యకత్వముల ననుభవించుచున్నారు. చిరకాల నివాసులైన భారతీయులును స్వదేశవాసులనుభవించుచున్న కష్టములనె యనుభవించు చున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము నిర్బంధపడిన ఆసియా వాసుల శాసనము దక్షిణాఫ్రికాయం దాసియా వాసుల నివాసమును దుఃఖమయము చేయుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ప్రతినిధులు నిన్న సముద్రతీరమున గూడిన మహాసభ యందు బెరిన్ విషయములు భారతీయులకు సంప్రాప్తము గానున్న దుర్దశను బెలియజేయుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా సంయుక్త రాజ్యము

దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యము 798289 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణమును 7156,319 ప్రజలను గలిగియున్నది. ప్రజలయందు 15,38,920 తెల్లవారు 1,60,000 భారతీయులు 54,57,399 ఆఫ్రికాదేశస్థులును గలరు. ప్రబలులైన తెల్లవారికి స్వల్పసంఖ్యాకులైన భారతీయులుగాని నోరులేనియధికసంఖ్యాకులైన ఆఫ్రికాదేశస్థులుగాని కష్టమును గలుగజేయుచున్నారు. తెల్లవారు వారిలోటలయందును

గనులయందును పనిజేయుటకు భారతీయులను గొనిపోయిరి. భారతీయులసహాయముననే నెటాలు సుక్షేత్రమైనది. తెల్లవారిపని ముగిసినది. ఏదోమిష గల్పించి భారతీయులను తరిమివేయవలయునను సంకల్పము గలిగినది. భారతీయులసాధుజీవనమే తెల్లవారి యసూయ్యగస్తకు గారణము. భారతీయులు మితవ్యయమును జేయుచు దురభ్యాసములు లేకను సుఖముగను జీవయాత్రను గడుపగలరు. భారతీయులసద్గుణములు తెల్లవారికి కంటకములుగ నున్నవి. భౌగోళాలనులును స్వార్థపరాయణులును నైన తెల్లవారికి వారిబలాంధకారావస్థయం దితరజాతుల సుగుణములు దుర్గుణములుగను గనుపడినను కాలాంతరముననుపశ్చాత్తాపమును బొందవలసిన యవసరము గలుగగలదు. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారి తాతల భూమి గాదు. తెల్లవారివలెనే భారతీయులను ఆఫ్రికాయందు నివాసస్థలముల నేర్పరచుకొని సహజమైన హక్కులను బడసిరి. చిరకాలోపార్జితములైన హక్కులను నన్యాయమైన శాసనసాధనమునను బోగొట్టుట యధర్మము. స్వార్థపరులకు ధర్మాధర్మముతో నిమిత్తముండదు. తెల్లవారు 1907 వ సంవత్సరమునుండియును భారతీయులసీతని దుర్భరము చేయుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. గాంధీ మహాత్ము డవలంబించిన నత్యాగ్రహప్రసానము భారతీయులసీతికి గొంతస్థాయి గలుగజేసినది. 1914 వ సంవత్సరమునందు గాంధీ స్మృతి బడంబడిక జరిగినది. ఇండియను రిలీఫు శాసన మేర్పడినది. ఆశాసనము కొంతవరకు భారతీయుల హక్కులను సంరక్షించినది. ఆనందర్యములందు జాజైమగారికిని మహాత్మా గాంధీకిని జరిగిన యుత్తరప్రత్యుత్తరములందు భారతీయులకు న్యాయము జరుగునని యభయహస్త మొసంగబడినది. ప్రస్తుతము నిర్బంధపడనున్న శాసనముదక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము చేసినవాదానములను శాసనములను నతిక్రిమించు చున్నదని గాంధీమహాత్ముడును బిషపు టాలూటూగారును నితరశ్వేతముఖులును విశ్వసించుచున్నారు. కాని 1920 వ సంవత్సరమునుండియును ప్రతిబంధకములకు గల్పించుటకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము పూనుకొన్న విధమును మహాసభయందు గాడ్ ఫ్రె పాతేరుగారు శ్రోతల హృదయము కోపావేశపూరితము లగునటులు వర్ణించిరి. వారినంభాషణలును నితరుల సంభాషణలును శ్రోతలచిత్తవృత్తిని సంగ్రామమునకు పురికొల్పినవి.

ఆసియావాసులశాసనము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము నిర్బంధ దలపెట్టిన శాసనమునందు 1. ప్రత్యేకస్థల నివాసము. 2. ప్రవాసనిర్ణయము 3. రిజిస్ట్రేషను నిర్బంధము 4. ఈ నిర్బంధములు 1925 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నుండి హమలునకువచ్చుట మొదలగునిర్ణయములు గలవు. ఇపుడు నెటాలురాష్ట్రమునందును కేపురాష్ట్రమునందును భారతీయులు భూములనుకొనుటకును అమ్ముటకును ప్రతిబంధకములు లేవు. ట్రాన్సువాలునందును ఆరెంజి ప్రెస్టేటునందును నీ విషయమై కొన్ని ప్రతిబంధకము లిదివరకే గలవు. నెటాలునందు 1,40,000 భారతీయులు గలరు. వారు చిరకాలమునుండియును ననుభవించుచున్న

హక్కుల నీ శాసనము నిర్మూలము చేయుచున్నది. పట్టణములందును నగరములందును భూమిని కొనుటకును అమ్ముటకును వర్తకము చేయుటకును శాసనము స్థలనిర్దేశమును జేయుచున్నది. సముద్రతీరమునకు ముప్పది మైళ్లలోపల నున్న భూమిని భారతీయేతరులనుండి కొనగూడదు. ఈనిబంధనలు భారతీయులవ్యాపారమును ఆస్తిని నివాసమును నిర్మూలముచేయుచున్నవి. ప్రవాసనిర్ణయమును మార్చి ధరాపతుసామ్మను 100 నవరనులకు పొచ్చించుటవలనను ప్రవాసుల రాకపోకలకు నిర్బంధము లేర్పడుచున్నది. భారతీయులు చిరకాలమునుండి నివసించుచున్నను ఒక ప్రాంతమునుండి రెండవప్రాంతమునకు రాకపోకలకు ప్రతిబంధకము లేర్పడుచున్నది. భారతీయులు ప్రస్తుతమునుభవించుచున్న హక్కులకు ప్రతిబంధకములను గల్పించుట కీశాసన మేర్పడినవిధమును గాడ్ ఫ్రెగారు విశదముచేసిరి. స్వదేశమునందు నిస్సహాయసీతీయం దున్న భారతీయులు విదేశములందు నిస్సహాయసీతీయం దున్న తమదేశీయుల కేవిధమైనసహాయము చేయగలరో తోచకున్నది. భారతీయులు శాసనమును ఖండించుచు తీర్మానములను జేయవచ్చును. కార్యాచరణములేని తీర్మానములు నిరర్థకములు.

కార్యాచరణవిధానము

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు గలుగనున్న యవమానము భారతదేశమునకు గలుగనున్న యవమానముని భారతీయులందరును నేకగ్రీవముగను సంగీకరించుచున్నారు. బీచినభయం దన్నిపక్షముల వారును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమును నిరసించిరి. బొంబయియం దాగాఖాను గారి యధ్యక్షతక్రింద గూడిన సభయందును సర్ సీతల్వాడు జిన్నా పెటిటు మోషి సర్ స్టానీడు జయకరు హార్నిమను మ్మొదలగువారందరును నేకగ్రీవముగను శాసనమును ఖండించిరి. శ్రీమాన్ శ్రీనివాస అయ్యంగారు, స్వామి వెంకటాచలము శ్రేష్ఠి, సి. ఏ. నటేశము మొదలియారు, ముత్తయ్యశెట్టి, జి. ఏ. నటేశ అయ్యరు, తనికాచలము చెట్టి, యాకూబు హుస్సేను సేటు, టి. ప్రకాశము పంతులు, వరదరాజులు నాయుడు, సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు మొదలగువారు చేసిన ప్రసంగములు శాసననిరసనమునం దేకాభిప్రాయమును వ్యక్తము చేసినను కార్యసాధనమునందు భేదాభిప్రాయములను సూచించుచున్నవి. తీర్మానమునందు సూచించిన రౌండుటేబిలుసమావేశము సాధ్యమైన కొంతప్రయోజనము గలుగవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము దీనికంగీకరించునని తోచదు. తనికాచలం చెట్టిగారును వారి పద్ధతి నవలంబించెడివారును లక్ష్యమును భారత ప్రభుత్వముమీదను బ్రీటీషు ప్రభుత్వముమీదను లగ్నముచేసిరి. రీడింగుప్రభువు దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులకు వ్యక్తముచేసిన భావము లీయాశ నిరాశ యనివిదితముచేయుచున్నది. శాసనము రాజానుమతిని బడయకుండుటయును నసంభవము. శాసనము తెల్ల నల్లజాతుల సంరంభమున కేర్పడుచున్నపుడు రాజాంగీకారము నల్లవారి లాభమునకు ధర్మసంరక్షణము చేయుట కుపయోగపడునని తలచుట కేవలము భ్రమమైయున్నది. ఇంగ్లీషు

వ్యాపారముల సందర్భమునను ప్రతిక్రియను జేయుటయును సాధ్యము. ఉద్యోగములకై రాగలవా రరుదుగ నున్నారు. వచ్చినను కేలకము భారతీయుల హస్తమునందు లేదు. వ్యాపారప్రతికారముకట్టను చేయగలవనిని సుక్కురు ఆనకట్టు సందర్భమునను బాగువిషయమై జరిగిన ప్రయత్నములు మన దౌర్భాగ్యమును విశదము చేయుచున్నవి. సామ్రాజ్యశాసనసభయందు గ యా షష్ఠాదుగా రుపపాదించెడి తీర్మానమును సంగీకృతమైనను దీపరహితముగ నుండును. ఎమ్. కే. ఆచార్యగారు సూచించిన సామ్రాజ్యసభాసమమును ససంభవము. బ్రిటిషు ప్రతినిధులు నల్లవారిని బాధించుటకు దలపడునటులు తెల్లవారిమీదను యుద్ధమునకు దిగుట యసంభవము. ఈ సందర్భములందు భారతీయు లవలంబింపగల సాధనము స్వహస్తమునందు గల సత్యాగ్రహ సాధనము మాత్రమే యైయున్నది. దక్షిణాఫ్రికాయందుగల భారతీయు లిదివరలో గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రిందను సత్యాగ్రహసంరంభమును జేసి విజయమును బడసియుండిరి. ఆసాధనమునె తిరిగి యవలంబించుటకు తృప్తినిశ్చయమై యున్నారు. ఆ సాధనమునె స్వరాజ్య సంపాదనమునకు భారతీయులును సమ్మియున్నారు. ఈ సందర్భములందు సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు వార్తాప్రసంగమునందు జేసిన సూచన లన్ని సాధనములందు నాచరణయోగ్యముగ నున్నవి. సామ్రాజ్య శాసనసభ రూ 150 లక్షలు గాని రూ 15 లక్షలు గాని దక్షిణాఫ్రికాయందలి సత్యాగ్రహప్రస్థానమున కంగీకరించుటకు తీర్మానమును జేయవలయును. భారతప్రభుత్వము తీర్మానమును ప్రతిఘటించునపుడు భారతీయసభ్యులు బడ్జెటునంతయును నిరాకరించుట ధర్మముగ నుండును. ఈనిర్ణయము ప్రభుత్వహృదయమును విశదము చేయగలదు. ప్రభుత్వమేమిచేసినను సత్యాగ్రహప్రస్థానమున కవసరమైన ద్రవ్యము సంతయును సమకూర్చుట భారతీయులకర్తవ్యమై యున్నది. కార్యములేని మాటలును తీర్మానములును తెల్లవారిని భయపెట్టజాలవు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయసమన్వయకట్టను జాతిమతపక్షభేదము లేక నన్ని పక్షములవారు నేకాభిప్రాయమును గలిగియున్న విషయము సభారంగమునందు భిన్నపక్షముల నాయకులు చేసిన ప్రసంగములు విశదముచేసినవి. ప్రసంగములు కార్యరూపమును దాల్చుటకుబ్రయత్నించి స్వదేశమునందును విదేశములందును నాత్మగౌరవమును గాపాడుకొని భారతీయులు కృతార్థులగుదురుగాత! శస్త్రుతము శాసననిర్మాణము నిలుపుదల జేయబడినను ఆసన్నమైయున్న మహోషధవమునుండి దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను గాపాడి జన్మస్వత్వములను బడయుటకు భారతీయులు కర్మయోగ పరాయణులై త్యాగదీక్షను వహించెదరుగాత!

స్వరాజ్యపక్షము-అంతర్వేదములు

స్వరాజ్యపక్షముపట్లను మహారాష్ట్రపక్షమువలంబించిన తంత్రము విచిత్రముగ నున్నది. శ్రీయుత కెల్కారు జయకరు ముంజి ఆసే గారులు వారి శాసనసభాస్థానములకు రాజీనామాయిచ్చిరి. నెనుకటి ఎన్నికలయందు వారి స్థానములను

స్వరాజ్యపక్ష యభ్యర్థులై సంపాదించిరి. స్వరాజ్యపక్షసంబంధమును వదలుకొనినపుడు స్థానములను విడుచుట న్యాయముగ నున్నది. కాని వారు తిరిగి అభ్యర్థులుగను కాంగ్రెసుపక్షమునను నిలుచుట కాంగ్రెసుపక్షమునకు ప్రయోజనకరమై యుండియుండును. కాంగ్రెసుపక్షవలంబను లైన మహారాష్ట్రపక్షములు తటస్థులుగ నుండుటజేసి మితవాదులకు సులభముగను శాసనసభలయందు ప్రవేశించుట కవకాశములు గలిగినవి. పరాంజపయిగానును దేశముఖగారును సభ్యులుగను నిలిచి యున్నారు. పరాంజపయిగారికి విజయముగలిగిన స్వరాజ్యపక్షమునకు సామూహ్యముగ నాశాభంగము గలుగును. మహారాష్ట్రపక్షము వారి యాచరణము స్వరాజ్యపక్షనాయకులకు మహాద్రోహముగను గనుపట్టుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు మన్యవరగణాలయందు మంత్రపదవులను స్వీకరింపకుండునటు లింతవరకును జేయగలిగిరి. వారి రాజీనామాతో ఖైరబాద్భూత తీరినది. కాని వారు శాసనసభ కభ్యర్థులుగను నిలిచి మంత్రపదవిని స్వీకరించుటకు బ్రయత్నించుటలేదు. ఈ సందర్భమునందు ఆనెగారివాదము విచిత్రముగ నున్నది. కాంగ్రెసు సామ్రాజ్య శాసనసభాభిప్రాయము నెప్పుడును శిరసావహించి యుండలేదు. సంకుచితమైన శాసనసభాభిప్రాయమును నిరాకరించుటయును జాతీయాశయములను నిర్భయముగను వ్యక్తముచేయుటయును కాంగ్రెసుధర్మము. ఈ ధర్మనిర్వహణమే కాంగ్రెసుప్రతిభను గాపాడుచున్నది. అన్ని పక్షములవారికిని సమానప్రతిపత్తిని గలుగజేయజాలకపోవుట కాంగ్రెసుయొక్క లోపము గాజాలదు. కాంగ్రెసు అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయమునె పాటింపగలదు. అన్నిపక్షముల యభిప్రాయములను సంకుచితములైనను విశాలములైనను పాటింపజాలదు. దేశప్రయోజనములకు స్వీయాభిప్రాయముల నుపసంహరించుకొనుటయే భిన్నపక్షముల ధర్మము. రాజ్యాంగసంరంభమునందు ధర్మనిర్ణయమును జేయుట విజయమునకు సాధనము. భిన్నపక్షములున్నపుడు ప్రతిపక్షముచు ధర్మనిరూపణమును జేయుట పక్షమునకును దేశమునకును ప్రయోజనకరము గాదు. శాసనోల్లంఘనమును సిద్ధాంతమునం దంగీకరించుటయును ప్రయోగమునం దంగీకరింపకుండుటయును ననుచితముగ గనుపట్టినను కార్యాచరణమునం దీ భేదలక్ష్య మవసరమగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు సయిత మీ భేదము సంగీకరించుచున్నాడు. అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమునందు శాసనసభాబహిష్కారవాదు లధికముగ నున్నారని యంగీకరించినను వారు స్వరాజ్యపక్షముతో జేసిన యొకంబడికకు బద్ధులై తటస్థులుగ నున్నారు. బహిష్కారవాదు లేటులు తలచినను శాసనసభాప్రియులు సభాప్రవేశమునకు సహాయమును జేయవలసియుండును. మహారాష్ట్రపక్షమువారి రాజీనామాలు ధర్మయుక్తముగ నున్నను వారి వాదములును వారి యాచరణమును చాణక్యనీతిమార్గము పవలంబించుచున్నవి. వర్తమానపరిస్థితులం దీ తంత్రము దేశక్షేమమునకు ప్రయోజనకరము గాదు.

డిల్లీయందు-క్రొత్తచర్చి

ఆంగ్లప్రభుత్వ నిర్మితమైన నూతన డిల్లీయందు క్రొత్తవ మతావలంబములు క్రొత్తచర్చిని నిర్మింపబూనుట యుక్తముగ నున్నది. ఈ క్రొత్తచర్చికి రూ 2, 50, 000 లు గావలసియున్నవి. అందులకుగాను రూ 95,000 మాత్రము సమకూడినవి. శేషించిన మొత్తమునకు రూ 1,00,000 లను ప్రభుత్వ మప్పు నిచ్చుట కంగీకరించినది. ఇంకను రూ 55,000 కావలసి యున్నవి. శ్రీమంతులైన యోగ్గేయు లీ స్వల్ప మొత్తమును సమకూర్చజాలకుండువారికి గల క్రొత్తవ మతాభిమానమును దెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము లక్షరూప్యములను క్రొత్తవ మత మందిరనిర్మాణమున కప్పు పెట్టుటయును ననుచితముగ నున్నది. హిందూదేవాలయములకును మసీదులకును నప్పుపెట్టిని ప్రభుత్వము క్రొత్తవమందిరమున కప్పు పెట్టుట యనుచితము. ఈ మొత్తము శాసనసభామోదముచు బడసిన విషయము తెలియవలసి యున్నది.

ఎ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు - ఆంధ్రప్రదేశ్

శ్రీయుత పార్థసారథినాయుడుగారు రాంధ్ర ప్రకాశిక ద్వారా యాంధ్రలోకమునకు గతించిన 40 ఏళ్లయందును జేసిన సేవ చరిత్రాంశము. వయోవృద్ధులైనను నాయుడుగారికి ప్రతికా నిర్వహణమునందు గల యభిలాష తగ్గలేదు. వారు చిరకాలము పెంచి పోషించిన యాంధ్రప్రకాశికను సిరస్థాయిగ చేయవలయునను నభిలాష ప్రశంసనీయముగ నున్నది. నిన్నను ప్రచురించిన నాయుడుగారి విన్నపమును ప్రజ లందరును ముఖ్యముగను నాయుడుసంఘమువారు పాటించి రూ 5 ల విలువగల 2000 వాటాలను గైకొని నాయుడిగారి మనోరథమును సఫలము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

విచారకరమగు సకాలమరణము

శ్రీయుత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి రెండవ యల్లుడు కొంతకాలమునుండియును తుయవ్యాధిచే బాధపడుచుండి మొన్న నాకస్మికముగను పరలోకమున కేగినారని తెలుపుటకు చింతిలుచున్నాము. ఈ యావత్సమయమునం దాంధ్రుల సానుభూతి పంతులుగారిమీదను దుఃఖార్తులైన వారికుటుంబముమీదను ప్రసరించుట సహజము. సదాశివుడు దుఃఖనిమగ్నులైన దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికిని వారికుటుంబమునకును దుఃఖోపశమనమును జేయగాత!

స్త్రీలకు ఎన్నుకొను హక్కు

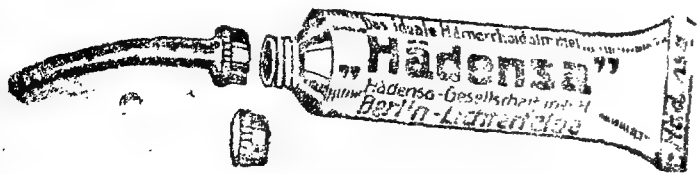
పంజాబు గవర్నరుగారి ఆజ్ఞ
లాహోరు, జనవరి 15:— పంజాబు శాసనసభవారు స్త్రీల ఎన్నికహక్కును గూర్చి చేసిన తీర్మానముమీద పంజాబు గవర్నరుగారు వారి స్త్రీత్వముచే స్త్రీలకు ఎన్నికహక్కు లేకుండబోదు- అని కాసిందిరి. (ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి

ధిల్లీ, జనవరి 15:—రాజప్రతినిధిగారు 20 వ తేదీన డిల్లీనుండి బరోడా వెళ్లెదరు. ఢిల్లీనుండి రహస్యముగా వెళ్లెదరు. దిగుల మాత్రము బహిరంగము రిగి 21 వ తేదీన బయలుదేరి ఢిల్లీ రహస్యముగా వత్తురు. రిడింగు సరి పరిచారము కూడ వెళ్లును. (ఆ. ప్రె.)

శత్రుచికిత్స మూలవ్యాధిని కుదర్చబడును లేకనే

జర్మనీయును శ్రాత్రగా కనిపెట్టబడిన ఔషధము శత్రు చికిత్స లేకయే మూలవ్యాధిని మిక్కిలి జయముగా కుదర్చును. దాని పేరు.

“హడెన్ సా”

మరణించుటకు సిద్ధముగానున్న లక్షలకొలది ప్రజలకు కాపాడినది. ప్రస్తుతము జర్మనీయునున్న వైద్యశాల లన్నిటియందును మూలవ్యాధికి ఉపయోగించబడుచున్న ఔషధ మిదియేకాటియే.

రక్తమాలము, లోములము, మొదలగునవి హడెన్ సాచే తప్పక అస్ఫుతముగా కుదర్చబడును. రక్తమును నిలిపి, బాధలన్నిటిని పారద్రోలి మూలము ఎండిపోవునట్లు చేయును. ప్రతిదినము మిలి లేని యోగ్యతావ్రతముల వైద్యుల వద్దనుండియు, మూలవ్యాధిచే బాధపడువారివద్దనుండియు వర్చుచున్నది.

హడెన్ సాను

నేడే హడెన్ సా

ధర రూ. 2-4-0. మాత్రమే

Sole

1961 Sankali Shari.

Agents for Andhr

Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Messrs, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

తల్లులకు సులభము:—సాధారణముగా గలుగుచున్న అపాయములను చూచి ప్రసవము చాల భయంకర మైనదని ప్రేమించుచే తలపబడుచున్నది. మా వహాయమును ఉపయోగించిన కష్టము యేమాత్రము లేక తప్పక సుఖప్రసవము గలుగును. తల్లి, బిడ్డ మంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండురు. గర్భమును ధరించిన రెండు మాసములనుండి దీనిని తప్పక పుచ్చుకొనవలెను. 12 ఔన్సుల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 12.

Tamil Nadu Ayurvedic Pharmacy,
P. O. Box 278, Madras. 228, Gevindappanai Et.

పైన చుట్టబడియుండు నిలముకాగితముపైన ఈ గుఱుతును చూడుడు. సనదు గుఱుతు యందున్న అసలు వైద్యురేట్ మెగ్నీషియా యని అర్థము.

అజీర్ణమును తక్షణమే నిలుపును

అజీర్ణము, సకల ఉదరసంబంధమైన వ్యాధులు బాగు గాదు, త్వరలోను, సులభముగాను కురుటకు వైద్యురేట్ మెగ్నీ షియాను ఘనమొనరు. ఈ ఔషధము తక్షణమే వ్యాధిని కలుపుచున్న భూమిని తొలగించును. వైద్యురేట్ మెగ్నీషియా వలన ప్రసవసంబంధమైన పురుపును పోగొట్టి, వ్యాధి నిలుపును. కడుపుబ్బరమును కుదర్చును. చక్కగా భోజనము చేయుటకు, భోజించిన ఆహారము బాగుగా జీర్ణమగుటకు తోడ్పడి, ఆనందము నిచ్చును.

వైద్యురేట్ మెగ్నీషియాను సమానమైన ఔషధము ముత్యముగా చేరు. అందుచేతనే వైద్యులు అన్ని వ్యాధులకు దీనిని నిశాన్య చేయుచున్నారు. అజీర్ణ సంబంధములకు నిలుపు ఉపయోగము. ఇది ముగ్ధమునని నివృత్తినివ్వెనుకాదు మెగ్నీషియాను పుచ్చుకొనవలెను. అది తప్పక సుఖమును.

BISURATED MAGNESIA

చూడుడు మా కిర్ణమును మెరుగుచేయుచు మూలము దాని కుదరవలెను స్వల్పధరమ వికరయించుచున్నది.

ఉద్యోగ నియామకము:—రా. సా., టి. మాధవరావుగారిని గుంటూరు జిల్లా స్వర్ణముగ తాత్కాలికముగ నియమించిరి.

సుగుణవిలాససభ:—ఈసభవారు రేపు 17 వ తేదీ 5-30 గంటలవిరామముపట్టికపాటులో వేణిసంహారనాటకమును సంస్కృతమున ప్రదర్శించెదరు.

ఏలూరు శ్రీసీతారామ ఆంజనేయ వాటక సమాజము వారు రేపుసాయంత్రము (17-1-28) 5-30 గంటలకు ఎస్.ప్ర. నేడు ధియేటరు నందు ప్రతాపరద్రయ నవ నాటకము ప్రదర్శించును.

శ్రీరాధా కళ్యాణముగోత్రము:—చింతాద్రి పేట హరిభజనసభవారు 1928వ సంవత్సరం జనవరి 26 తేదీ ఆదివారమునాడు శ్రీ రాధాకళ్యాణ మహోత్సవమును అతి విభవముతో నడుపబోవుచున్నారు. బ్రాహ్మణ సంతర్పణమును జరుగును.

రాకపోకలు:—మేజరు జనరలు పాన్సాగ్ని ప్రస్తుత సైనిక అధికారి, మెట్టూరు చంపకులు, రెవెన్యూ సతీ నేడు ఉదయమున వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

యస్. యస్. వాస్కిని స్టీమరుమీద మదరాసు హార్బరులోని ఎలెక్ట్రిక్స్ క్రానులు వచ్చినవి. హిందూదేశములో విజృంభనందు నిటువంటి క్రానులు లేవు. (అ. ప్రె.)

పాశ్చాత్యనాటకసమాజము గూర్చి ఉపన్యాసము:—సుగుణవిలాస సభవారి యజమాన్యమున విక్టోరియా పబ్లికుహాలులో 18 వ తేదీసోమవారము 6 గంటల సభ్యులూర్తి గారు “పాశ్చాత్యనాటకసమాజము” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు గౌ.వ్యాధి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు ఎల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు నెక్యూరిటీ జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,
1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

రాబట్టు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ 1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి రూ 22½ చొప్పునను
మొత్తం రూ 22½ చొప్పునను
1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి రూ 18 చొప్పునను

అధికమైన బోనసులు.
అభ్యుదయాభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమానమును కంపెనీ బహినినందులకు నిరూపణము.

సూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక నధిక మగుచున్నది.

ఆదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.

వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:—

ప్రాంచీసెక్రటరీ ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు
తపాల పెట్టె 8, మదరాసు
బెంగళూరు బ్రాంచి: 672

నెం 3, సాత్ పెరేమ, బెంగళూరు
ట్రెవండ్రి బ్రాంచి: ట్రెవండ్రి.

ఎక్. సంగీత శాల:—ఈసంఘమువారి యాజమాన్యముగోక్షేత్రములో శేపు 17 వ తేదీ 4-15 గం॥ గొప్పపాటకచ్చేరి జరుగును. పల్లవం సంతవరావుగారి పిల్లవగ్రోవి. తిరువివాపగి గోవిందస్వామి పిల్లగారు పీడేలు. పునుక్కోట దక్షిణామూర్తి గారు కంఠీరా, కుంభకోణం అలగనంబిల్లెగారు వృంధంగం. ఉమ యావరం సుందరం అయ్యగారు ఘంటం.

ఏలూరులో స్త్రీలయానుప్రతి విరాళములు:—

పాల్వేపాడు అగ్నివారిచే నిర్మింపబడునూ యాజమాన్యము విరాళము తీసిగవతి చేరినవని ప్రకటించుచున్నాడు: ఇదివరకు ప్రకటించినవి రూ 2550. సర్వీ ది యర్జునెలుగారు రూ 750 సర్వీ కె. వెంకటకెడివాడుగారు రూ 100 గౌ॥ వ్యా॥ జేవ దాసుగారు రూ 100 గౌ॥ వ్యా॥ సర్. చార్లెసుప్పె స్వరూ రూ 50. పాలిఅప్పాస్వామిగారు రూ 25. ఎం. ఎస్. కుబ్జహృద య్యగారు రూ 100. గౌ॥ వ్యా॥ ఎం. వి. కుబ్జరావుగారు రూ 50. ఎఫ్. నాయుడు రూ 25. జి. టి. బోసు రూ 50. మొత్తం రూ 8800.

ఇద్దరు ఆంగ్లేయులమోసము:—రామనాథ పిల్ల

పాలీనుఇనప్పెక్తరు లాంగ్ వును సి మ్మ అను యిరువురు ఆంగ్లేయులను, మోసగించిన నేరముపై ఆరెస్తుజేసెను. వీరిరువురు జేరిడు ఆంధ్రపుర, బార్నియనుజేర్లతో డిప్టిపార్టు ఆఫీసరు డిగ్గనవ్వువచ్చి, తాము ఆంగ్లేయనావికులమనియు బొంబాయి నుండి వచ్చి యిబ్బండి పడుచున్నామనియు చెప్పిరి. డిప్టిగారు వారిని క్షేత్రస్థుల హోటలులో నుంచెను. మూడురోజులండి చెప్పకుండా పారిపోయిరి. హోటలు అధికారి డిప్టిగారివద్ద రూ 40 వసూలుజేసెను. పిమ్మట పొండిచేరీలో బ్రిటిషు ప్రతినిధిని మోసగించుచు కాలముగడిసిరి. ఆయన వారిగుట్టె రింగిన తరువాతి నాకపై నియమింపగ వారికి నాకాజ్ఞాన మేమియు లేనట్లు తెలిసెను. అంతట 14 వ తేదీన వారు మదరాసు వచ్చి మిలిటరీ సైనికులవద్ద ప్రాధేయపడుచుండిరి. మిలిటరీవారు వీరిసూర్య యిదిగకే విన్నవారగుటచే పాలీనువారి కప్పగించిరి. మున్న అనువాడు సైన్యమునుండి దొంగతనముగ వచ్చెను. పూనాకు పంపివేయబడును. లాంగ్ వును ఆరెస్తునందున్నాడు.

నికును నిబిడకును

కాకర ఓట్లు బిడ్డలెల్లలకు ఆ మోఘమైన ఆహారము. బిడ్డను నూన కండను శృంగీచేయును, ఎనుకలను గట్టిపరచును, దేహమునకు పుష్టినిచ్చును, ఆరోగ్యముగా పెరుగుటకు విక్రీలి లోడ్డును. బిడ్డతల్లి కాబోవు వారు కూడ తప్పక కాకర ఓట్లను ఉపయోగించవలెను. వారికి పుట్టుబిడ్డ పుష్టికరముగాను, ఆరోగ్యముగాను యుండును.

రోమ హరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0 వేలకుమందు వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0
 ఈ ధన్యమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు ఈ నూనెను తలపెరుచిన పేలు ఈపి నశింపను. చర్మమునకు వెండ్రుకలకుహాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు -2100 బాయి
 రెండు నిమిషములలో మొదలుంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

డాడ్జ్ బ్రదర్స్ కమర్షియల్ బస్ చాసిస్ ధర యందు గొప్ప తగ్గుదల

ఇదివరలో చాసిస్ ధర రు 3,950 | కొత్త చాసిస్ ధర రు 3,375
 100-కి 5 చొప్పున త్రోపుదు. 100-కి 5 చొప్పున త్రోపుదు.
 మదరాసునందు డెలివరి. మదరాసునందు డెలివరి.
 నగదు బేరముపైన నికరముగా రు 546 లు తగ్గుదల యుండును.

డాడ్జ్ బ్రదర్స్ కమర్షియల్ చాసిస్ గొప్ప రకమునందు కూడ మార్పు ఎంతమాత్రముండదు.
 తయారు చేయునట్టివారు కూడ యెట్టి మార్పును చేయరు.

ఇతర వివరములకు, వాయిదాలపై చెల్లించు వివరములకు ఈ దిగువ విజ్ఞానమునకు వ్రాయుడు.

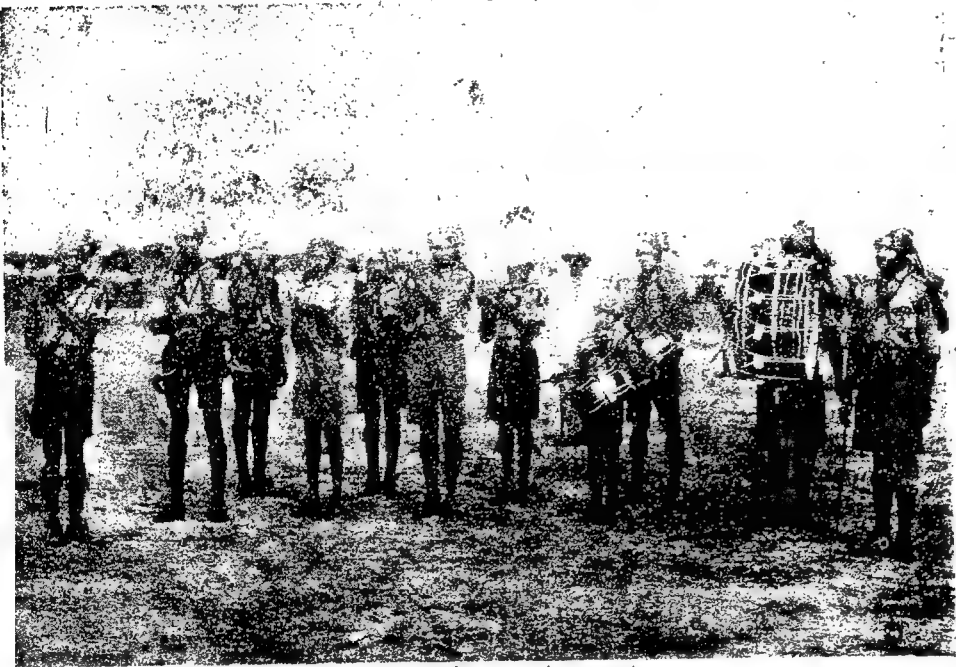
THE SIGN OF
DEPENDABILITY.

THE SOLE DISTRIBUTORS
ADDISON & Co., Ltd.,
 TRICHINOPOLY, MADRAS, BANGALORE & MADURA.
 Or to Our
 AUTHORIZED DISTRICT DEALERS.

THE SEAL OF
QUALITY.

సూర్యగ్రహణము-మదరాసులో సముద్రస్నానము

బాలభటులచాందు

హైదరాబాదు మహమ్మదీయ బాలభటుల కవాతు

విశాఖపట్నం బాలభటుదళము,
చెన్నపురిలో జరిగిన సమావేశమునకు వచ్చినది.

(చెన్నపురిలో)

బరోడా జూబిలీ యుత్సవము

దర్బారు-బిరుదముల నొసంగుట

బరోడా, జనవరి 14:—మకర సంక్రాంతిదినమున జూబిలీ బిరుదముల నొసంగుటకై లక్ష్మీవిలాసమందిరమున నౌక ప్రత్యేకదర్బారు జరిగెను. సంఘమునకు రాజా అధిపతిగానుండి యోగ్యతలనుబట్టి గౌరవించుచుండుట మొదటినుండియు ప్రభువుల కాచారమైయుండెనని చెప్పదు మహారాజా సాహెబు గారు దర్బారును ప్రారంభించిరి. యువరాజు ప్రతాపసింగు రాజాకు విక్రమాదిత్యునిరుద మొసంగబడెను. ఈ సందర్భమున దర్బారుగా రెండు క్రొత్తవిశేషములు జరిగినవి. మొదటిది స్త్రీలను గౌరవించుట. రెండవది బయటివారిని గౌరవించుట, శారదాంబా మహతా, సుల్తాన్ సబాయి దేశాయి, మిసెను కరలేకరు అను ముగ్గురు స్త్రీలు గౌరవింపబడిరి. దర్బారులోనికి స్త్రీలను రానిచ్చుటకుగూడ నిదియే మొదటిసారి. బయటి నుండివచ్చి గైక్వారుగారిచే గౌరవింపబడినవారిలో దావూరు రాధాకాంతముజ్జర్ గారుండెరి. వీరికి శిరోవణి బిరుదు నొసంగబడెను. మహాశివయగు శబీంద్రబోసుగారికి రాజశివ్ కారుడని బిరుదమొసంగబడెను. నీటిసప్తయి కొరకును వైద్యసహాయము నిమిత్తమున లక్ష్మలకొలంది ఖర్చుపెట్టిన నేజ్ స్వామిచందు గారు రెక్కువగా గౌరవింపబడిరి. తంజావూరు బాలికలు దర్బారులో నాట్యము సన్నిహి. దర్బారు అంతట ముగిసెను.

కీర్తిమందిరము

మహారాజుగారు శంఖుస్థాపన జేయుట.

బరోడా జూబిలీ యుత్సవముల సందర్భమున కడపటి ముఖ్య విషయము కీర్తిమందిరమునకు శంఖుస్థాపనజేయుట. అనగా రాజులుగాని ప్రభువులుగాని సామాన్యజనులుగాని బరోడా సంస్థానమందు కీర్తి గడించి పరిమళము నొందిన వారికి స్మారకచిహ్నములను నిల్వబెట్టుటకే యీ మందిరముద్దేశించబడినది. ఆ మందిరమునకు శంఖుస్థాపన జేయుచు గైక్వారు మహారాజులు చెప్పెను.

మహాత్ముల ప్రతిభ మిక్కిలి గొప్పది. వారి కీర్తనలు సజించినను వారి ప్రతిభను జూచి ఎంతయో శ్రేష్టతొనవ లి సి యున్నది. మనస్సుల నడవడి దానివలన మారుచున్నది. మనకు సౌఖ్య మొసంగి యీ స్థితికి దీసుకొనివచ్చిన వారినెంత గౌరవించినను కొరతలేదు. మనమెచ్చటికి బోయినను మహాత్ములకు ప్రసక్తలకు, కవులకు, ధూతదయాపరులకు వేదాంతలకు రాజులకు యింకా యితర నాయకులకు స్మారక చిహ్నములు కనబడచున్నవి. మనమీ యుత్సవ మాచరించునప్పుడు చెనుకటి రాజుల మేలు నొకసారి విస్మరింపవలెను. కాని వారు నిరాడంబరముగా నేర్పొందిన వారగుటచే వారి మేలులో ఒక్కనంతు గూడ మనమిప్పుడు గ్రహింపజాలము. అట్టివారిని పృథించుట కేమి వ మి ప్పడు కేం ఖు స్థా ప న చే య బోవుచున్నాము. కావున పూర్వ రాజుల స్మారకచిహ్నమును స్థాపించుటలో మిరవరను ఏకీభవింపవలెను. పెద్దలకు శ్రాద్ధము చేయుట విధి లేని పూర్వచారముగా నుండగూడదు. మన పెద్దలయెడ భక్తిప్రేమలతో నాచరింపవలెను. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట పూర్వుల చిత్తరవులను జూచిన నాకున్నతభావములు సాంగుచుండెడివి. వారిజయాపజయములను బట్టి నేను శ్రేష్టతొనుటకు ప్రయత్నించుచుంటిని. ఒక్కమహాయోధుని స్మారకచిహ్నమును నెలకొల్పినట్లయిన ఎంతోమంది యోధుల కదియైత్సాహము నిచ్చుచుండును. మహాత్మతయొ పడవడిలో నున్నది. గొప్పతనమునకు జాతిమతభేదములతో పనిలేదు. ప్రతిసంవత్సరము మనమిట్లే కీర్తిమందిరమున సమావేశమును ఒక్కొక్క మహాపురుషునిగూర్చి ఉత్సాహించుచుండాలెను. ఈసంస్థాయందు కీర్తనములను మనస్సులోను ఆలసియున్నవారికి ప్రోత్సాహ మొసంగుటకై ధర్మశాలయొకటియుండవలెను. సాంఘికవిభేదములను పొడిపింపకుండ ప్రస్తుతము జీవించియున్న మహానీయులను మనము గౌరవించవలెను. అనిచెప్పచు మహారాజుగా రెల్లప్పుడును శాంతియే నిలిచియుండ వలెనని కోరిరి.

పిమ్మట మహారాజు గారు శాస్త్రములలో విధించియున్న ప్రకారము శంఖుస్థాపన జేసిరి. తదుపరియోగ్యులైన గురు స్త్రీపురుషులకు మహారాజుగారు బంగారు పతకముల నొసంగిరి. వీరందరును బరోడా పాఠశాలలో విద్యార్థులు. ఈ కీర్తి మందిరమును గూర్చి మహారాజుగారి మనస్సులో చాలా దినములుగా నుండెను. బరోడా నింతవరకు తీసుకొనివచ్చిన పెద్దల యెడ కృతజ్ఞతను గనపరచుటకై మహారాజుగారి జూబిలీ యుత్సవముల నవకాశముగా గైకొని కీర్తిమందిరమునకు శంఖుస్థాపన జేసిరి. (ఆ. వె.)

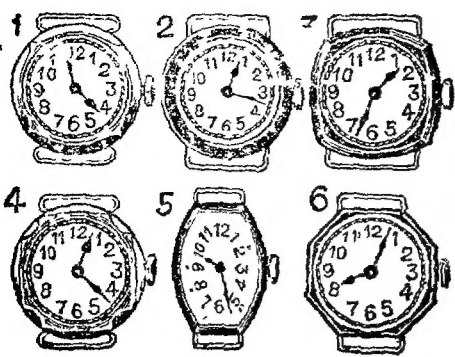
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

దీని, జనవరి 15:— రాజప్రతినిధి ఆమోదమును పడ
చిన తర్వాత నానపురపు ముఖ్యకమిషనరుచే ఉపపాదించబడిన
ది. ఇది నేడు ప్రచురించబడినది. ఇది గిరి చట్టములకు అను
లోనికీ కేగలదు. (అ. ప్రె.)

ఉత్తరములు అంగభావలోనే వ్రాయవలెను.

కావలసినవారు తక్షణమే తెలియపరచుమని కోరుచున్నాము.

లాహోరు, జనవరి 14:—1926 వ సం॥ ఏప్రిలు
మొదటి తాగికునుండి నార్త వైపును వై త్వేవారు యాక్రింది వి
ధమున టిక్కెట్లు రేట్లు తగ్గించుచున్నారు:—ప్రస్తుతపు చార్జీ
లు:—మొదటి తరగతి మొదలు 300 మైళ్లవరకును మైలునకు
24 పైసలు, దానికి మించిన ప్రతిమైలునకును 18 పైసలు
తర్వాత నుద్దేశింపబడిన రేటు ప్రతిమైలునకును 18 పైసలు. రెండ
వతరగతి ప్రస్తుతపు చార్జీ మొదటి 300 మైళ్లకు మైలు 1 కి 12
పైసలు; అందుకుమించిన మైలుకు 9 పైసలు. తగ్గింపురేటు
మైలు న కు 9 పై స లు. ఇం ట రు మీ డి యెట్టు
ప్రస్తుతపు చార్జీ మైలుకు 5 పైసలు తగ్గింపురేటు మొదటి
50 మైళ్లకు మైలు 1 కి 5 పైసలును మిగిలిన మైలుకు 4 1/2 పైస
లు. మూడవతరగతి ప్రస్తుతపు చార్జీ మైలుకు 3 1/2 పై స లు
తగ్గింపురేటు మొదటి 50 మైళ్లకును మైలు 1 కి 3 1/2 పైసలను
పునః అందుకు పైన మైలు 1 కి 3 పైసలు. ఈక్రింద స్థలము
లకు ప్రస్తుతపు చార్జీ లకును ఏప్రిలు 1 వ తాగికునుండి నూ
ర్తబడు రేట్లకును గల వ్యత్యాసము యాక్రింది విధమున నుండు
ను:— ప్రస్తుతపు చార్జీ లాహోరు నుండి ఢిల్లీ కి మొదటి తర
గతి రు 37-2-0. రెండవ తరగతి రు 13-9-0 ఇంటరుమీడియ
ట్ రు 7-12-0, మూడవ తరగతి రు 5-7-0.
తగ్గింపు రేట్ల ప్రకారము 1 వ తరగతి
రు 27-14-0; 2వతరగతి రు 13-15-0, ఇంటరుక్లాసు రు 7-1-0,
3వతరగతి రు 4-12-0. లాహోరునుండి పెషావరు పట్టణము
నకు:— ప్రస్తుతిరేట్లు రు 35-10-0, 17-18-0; 7-7-0; 5-8-0,
తగ్గింపురేట్లు రు. 26-12-0, 13-8-0, 6-18-0, 4-9-0,
లాహోరునుండి కరాచీకి, ప్రస్తుతపురేట్లు రు 80-3-0, 40-1-0,
19-11-0, 18-12-0, తగ్గింపు రేట్లు రు 70-18-0, 35-6-0,
17-18-0, 11-15-0. ఈవిధముగానే మొదటి తరగతి రెండవ
తరగతి రిటర్ను టిక్కెట్లు రేట్లును రానుపోను టిక్కెట్లు
రేట్లులో 1 1/2 కే తగ్గింపబడును. ప్రస్తుతము ప్రయాణము చేయు
చున్న జమలసంఖ్య యొక్కను కానియెడల సంగత్యరాదాయ
మందు 3 కి లక్షలు యీరేట్లు తగ్గించుటవలన తగ్గనని మదింపు
చేయబడినది. కాని యీరేట్లు తగ్గించుటవలన ప్రయాణికుల
సంఖ్య యొక్కను యుండుననియు ప్రగాణికుల కెక్కువ వీలుండు
నని నమ్మకము కంపెనీవారికి కలుదు

సగముధర అసలు 14 కార్టెట్టు రోల్లుగోల్డు చేతిగడి
ధర 1 కి రూ 14 యారములు సగము ధర 1 కి రూ 7
ఏమాదిరి కావలయుననినను ఇరువారికి సగము ధర 1 కి రూ 7-కు
పంపబడును. మాడుసంవత్సరములు ఉత్తరవాడము. కాలమునకు మంచిఫంటు
ను చూపును. యీ మోస్తరు యితరవరుకు యిచ్చియుండరు, ఒక నెలవరకు మా
త్రము యీ ధర. ప్రతి చేతిగడియారము, మేలైన పట్టుపట్టినో పంప
బడును.
ధర 1 కి రూ 7.
స్వానుమావును
తపాలుపెట్టె 508 పి. టి. ముద్రాను.

బంటినాశముతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధముగ
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది.
ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు
ఆంధ్ర లేక విద్యుత్ బాటు యొక్కనవి.
[స్టాంప్ తము రూ. 3 సం.]

నా ము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి జేబులో పెట్టుకోగలిగినవికూడ దొరకును. (3088)
యం. వి. రామానుజంశెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, ముద్రాను.

SHINE INK WORKS Ltd., BEZWADA.

షైన్ ఇంకు వర్క్స్ లిమిటెడ్ బెజవాడ

2473

(1913 సం॥రం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారము రిజిస్టరు చేయబడినది.)

భారతదేశపు సాభాగ్యము దేశీయ పరిశ్రమల యభ్యున్నతిపై నాధారపడియున్నది. మనకు కావలసిన వస్తువులన్నియు
మనదేశమునందే సిద్ధపరచి మనదేశము విదేశములకు బోతుండునట్లు చేసినగాని మనకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లభింపజాలను.
మనదేశములోని యపరితమగు ధనము, అప్పు సిరాలు, ఫౌంటెన్ సిరాలు, వ్రాతసిరాలు మొదలగు సిరాలకై విదేశముల
కర్మింపజరుపుచున్నది. దీనిని నివారించుటకు మనదేశములో సరియగు సిరాకంపెనీలులేవు. ఇట్టి లోపమును దీర్చుటకై ఈ
కంపెనీ స్థాపింపబడినది.
ఈకంపెనీ యభ్యున్నతికై చాలనుంది ప్రయత్నములు తోడ్పడుచున్నాడు. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు
గారు యీకంపెనీ డైరెక్టర్లలో నొకరుగానున్నారు జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డు యితరసానిక సంస్థలన్నియు క్రమముగ
షైన్ ఇంకును వాడుట కంగీరించుచున్నవి. ఇదివరకే షైన్ ఇంకును మంచివ్యాపకముకలదు. కానకంపెనీకి మంచిలాభము
రాగలదు.
ఈ కంపెనీ మూలధనము 20 వేల రూపాయలు. భాగము 1 కి పదిరూపాయలు చొప్పున రెండువేల భాగములుగ
విభజింపఁ బడినది. భాగములసామ్య దరఖాస్తుతో రు 5-0-0 అలులాటుమెంటు కాగానే రు 5-0-0 లను యివ్వవలెను.
నిరుదేదలు సైతము భాగములుకొనుటకు పీటగ నుండునట్లు స్వల్పభరీతు నిర్ణయింపబడినది. భాగములు గైకొన్నవారు తాము
లభ్యమును పొందుటయేగాక దేశీయపరిశ్రమలకు చేయూతనొసగి దేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడినవారు కాగలరు.
తక్షణమే దరఖాస్తుభారములప్రాప్త్యకులు తెప్పించుకొనుడు.

శ్రీ వాసు హోటలు

తెలిగ్రాము యెస్సేనేడు ముద్రాను తెలిఫోను 3190
శ్రీ-వాస్ ముద్రాను ఆంధ్రభోజనము!
ఆంధ్రులచేనడువబడుచున్నది!
ప్రసిద్ధివడసిన హిందూ బ్రాహ్మణుల భోజన హోటలు
ఫలహారములు గూడ ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడును.
నివాసవసతి!! విద్యుద్దీపములు పంకాలు గలవు. భోజనవసతి!!
నగరమధ్యమున నున్నది!!! ఆరోగ్యమైన భోజనము!!!
ఇతరచోట్లనుండి వచ్చువారికి యోగ్యముగా ఆదర్శక నియమములతో నడుపబడు
హోటలు. హోటలుమార్గమును చూపువారు ప్రతి రైలుదగ్గరకు వచ్చుచుండురు.
అద్భుతమైన యేర్పాటులు
ఇతర రాష్ట్రములనుండి వచ్చు పెద్ద మనుష్యులకు సమయానుకూలముగ ప్రత్యేక
సౌకర్యములు చేయబడును.
రేల్వే విస్తారముగా తగ్గింపబడినవి. (2497)

తెనుగు తెలిసినవారు మిక్కిలి సులభముగా ఆంగ్ల భాష నేర్చుకొనవచ్చును.
ఇది 10,000 ప్రజలచే చదువబడి స్పష్టపడి చెందినది.
ఆంగ్లకొరసావి పటముగల మావర్తికగుఱుకును గమనించి చూచి పుస్తకమునుకొనుడు. ఈ పుస్తకము
నడుమ మేము తెలిసిన ప్రకారములేనిచో పైకము వాపసేయబడును.
ఆంగ్ల ఆశాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని.
60 దినములలోగా ఎవరైనను ఆంగ్ల భాష నేర్చుకొనవచ్చును.
ఆంగ్లభాషను మాట్లాడుటకును, చదువుటకును, వ్రాయుటకును బాగుగా నేర్చును. 600 పుటలు గల
పెద్దగ్రంథము ధర కాపీ 1-3 రు 2-0-0 తపాలఖర్చు రు 0-2-0.
శ్రీ. రాజగోపాలు మొదలియారు, 302, టంకశాలవీధి, మదరాసు.

స్థానికసంఘములు - ఎలక్ట్రిక్ ఏర్పాటులు

ప్రభుత్వమువారి సహాయము
స్థానికసంఘము తమ యావరణముంగు విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిక్) ఏర్పాటులు జేయుటకు ప్రోత్సహింపఁ జలించి, అందుకు సంబంధించిన స్కీములు తనికీజేయుట, అమలుజరుపుట మున్నగు పనులను తక్కువ ధరలలో చేయించి ఆవసరముగదో ఋణములిచ్చుటకుగూడ వంగీకరించిరి. ఎలక్ట్రిక్ సమయము జరిపించి స్థానికసంఘములకు సహాయముజేయు ప్రోత్సేకంపెనీలనుగూడ ప్రోత్సహించుటకు ప్రభుత్వమువారి కేమి ఆభ్యంతరములేదు. ప్రస్తుతము విద్యుచ్ఛక్తి యేర్పాటులందు ప్రోత్సేకంపెనీలకు అనుభవము గలుగువరకు స్థానికసంఘములు ప్లాను అంచనాలు అన్నింటిని ప్రభుత్వమువారి ఎలక్ట్రిక్ ఉద్యోగులచే వేరుజేయించుట మంచిది. కావున స్థానిక సంఘములు ఎలక్ట్రిక్ ఏర్పాటులకై త్రుణ్ణమువారిని ఋణముదానపుకు ముందుగా ప్రోత్సేకంపెనీలచే తయారుజేయించిన అంశాలను ప్రభుత్వోద్యోగుల ఆమోదమును బహుమతలెనని నిర్ణయించుచున్నారు. (గజెటు ప్రకటన)

భారత శాసనసభ

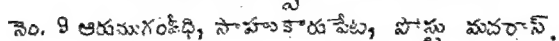
28 తేదీ సమావేశమున అధికారతరతీర్మానములు
డిప్టీ, జనీ 18—జనవరి 28 తేదీన భారత శాసనసభలో అధికారతర తీర్మానములేది విచారణకురావలెననిచ్చిలు జేయగా శాంతాలు పరగణా పరిపాలనా విచారణను గూర్చిన తీర్మానమునకు మొదటి స్థానము నిచ్చుచు కుమార గంగానంద సింహగారు చీటిని తీసిరి. ఓట్ల విషయముకు పబ్లికనరీసులు వర్తకము మైనింగు నాకాయానము మొదలగు వానిలో రైస్ సెన్సుయ్యులలో భారతీయులు కానిదక్షిణ ఆఫ్రికావారికి తగిన యిబ్బందుల కలగజేసినదక్షి ఆఫ్రికాకు తగిన శాస్త్రీ చేయవలెననియుదక్షి ఆఫ్రికా వాస్తవై రక్షణపన్ను తీర్మానమునకు రెండవస్థానముచ్చుచు గయూ ప్రవాదసింగుగారు చీటినితీసిరి. రైల్వేప్రయాణికల సౌకర్యములను గూర్చిన హాశీ వాయుద్దీన్ గారి తీర్మానమును, మాడుసార్లు అసెంబ్లీలో అంగీకరింపబడినట్లయిన ప్రభుత్వమువారు డివ్యుకొని తీరవలెనని చెప్పు ఆచార్యగారి తీర్మానమును మోస్టాక్షోపిలకు విడుదల చేయవలెనను సాడిక్ హుస్సేన్ గారి తీర్మానము నితరములు. (ఆ. నె.)

వైద్య రత్న

పండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారి ఆయుర్వేద ఆశ్రమము పోస్టుబాక్సు నెం 287 ముద్రాను
ఉచితము సలహా ఉచితము
డాక్టరు ఏ. కనకరత్నము ఏ. ఎమ్. ఏ. సి. (హానరరీ డిమాన్డ్ స్ట్రీటురు ఇన్ అనాబుమి, గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూల్, ముద్రాను శ్రీయుత డి. గోపాలాచార్యులవారి శిష్యుడు) వారు రోగులను పరీక్షించి, సలహా ఉచితముగ నిచ్చెదరు.
సలహా నిర్దుకాలము
ఉదయం 7 గం-10 గంటలవరకు 1౬1 గోవిందప్పనాయకవీధి, సాయంత్రము 5 గం-7 గంటలవరకు 183 బ్రాడ్వే ముద్రాను. క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన, ఉచితముగా పంపబడును.
డి. దేశి కా చార్యులు
(గతించిన పండితులుగారి సోదరుడు)
మేనేజింగు ప్రొప్రైటరు.

పాలసుగంధిలేహ్యము 3351

రక్తకుడ్డికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహపాడులు, మచ్చలు యితరవర్తకోగములు మలబద్ధము, క్షిణ్ణాప్పలు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 రు॥ డబ్బీరు. 1—4—0. వి. పి. ఆ. 8
పి. శి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాఖ్య, తెలివోటి, నెల్లూరుజిల్లా.

133, 948

Sub-Agents for **Mead Cycle**
 world Famous
31138, MOUNT ROAD, MADRAS.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

మద్రాసు పెన్సెల్లు

ప్రతి రకము ద్రాయింగు పెన్సెల్లుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సెల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుష్టాంపులు, స్టీళ్లు, రాగి, బంగారము, పెండ్లిసామానులపై చెక్కుట,
బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు.

1024

(609)

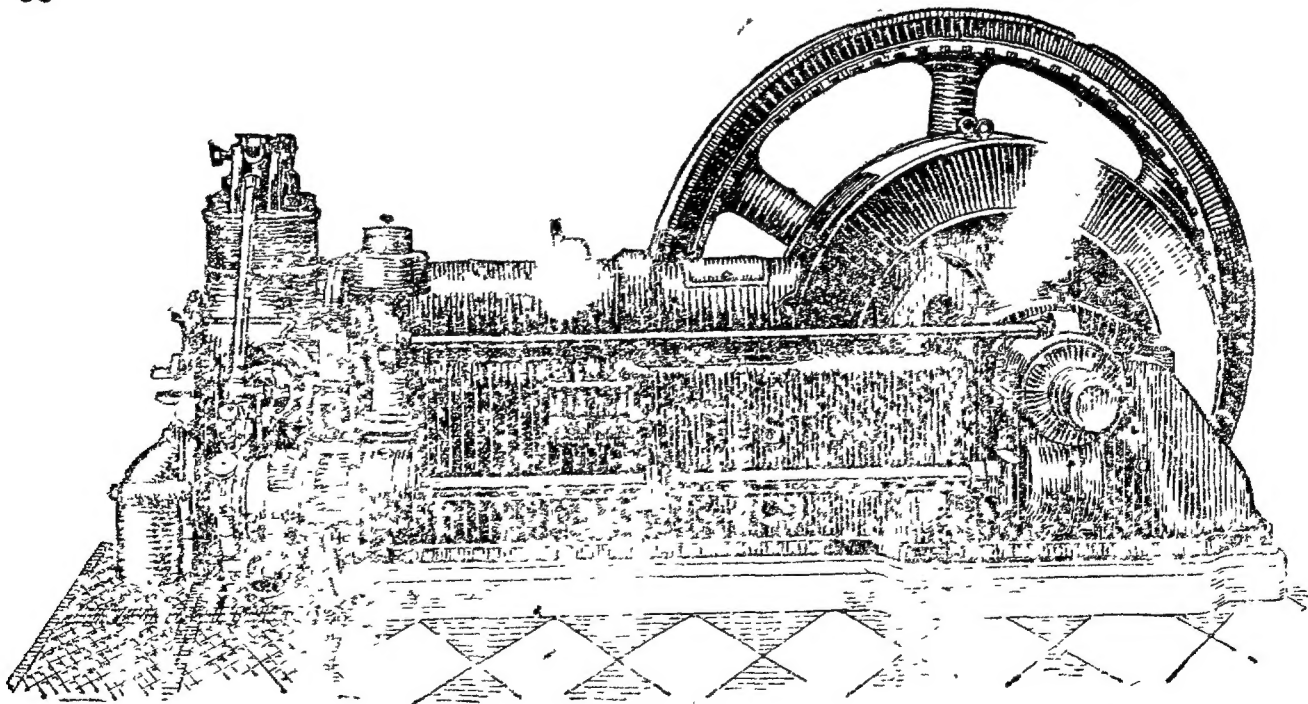
ఎంగ్రేవింగు

ది రస్టన్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రోక్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనీమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు
మద్రాసులో ఫోల్ ఎజెంటు, హుస్సే అండుకో, లిమిటెడ్, ఎంజిల్లూరు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)